

СТАТУТ ВАСИЛІАНСЬКОГО ЧИНУ СВЯТОГО ЙОСАФАТА¹

ВСТУПНІ ПРАВИЛА

1. Опис Чину

1. – § 1. Офіційна назва нашого Чину – “ВАСИЛІАНСЬКИЙ ЧИН СВЯТОГО ЙОСАФАТА”, (*Ordo Basilianus Sancti Josaphat*), а традиційна – “ЧИН СВЯТОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО”; вживається також популярна назва – “ОТЦІ ВАСИЛІЯНИ”.

§ 2. В цивільних цілях можна вживати будь-яку з цих трьох назв.

§ 3. Офіційна аббревіатура Чину – ЧСВВ.

2. – § 1. Мета Чину полягає в шуканні в усьому Божого вподобання та освяченні Ченців² шляхом практикування євангельських рад, згідно з нашими правилами³.

§ 2. Особливим завданням Чину є посвячувати себе контемплативному життю і служінню Церковного Правилу, здійснювати всесторонню душпастирську працю, захищати та укріплювати єдність між християнами та надавати Христовій Церкві досвідчених і відданих служителів⁴, на зразок св. Василя Великого, св. Йосафата, а також інших василіанських мучеників та ісповідників⁵.

3. – § 1. Василіанський Чин св. Йосафата є чоловічим, клирицьким⁶ і папського права⁷; він належить до візантійської традиції та є в різних Церквах *свого права*⁸.

§ 2. Головний Осідок Чину розташований у Римі.

4. – Василіанський герб складається з таких елементів: обрамленого дугою вогняного стовпа, що означає полум'я любові, – символ постійного служіння Богові і ближньому. Над вогняним стовпом зображено сонце – символ Ісуса Христа Спасителя. У сонці вміщена монограма Ісуса Христа, над якою є хрест, як заклик Його наслідувати. Герб оточує вінок з двох галузок: дубової і лаврової. Дубова галузка символізує постійність і міць у духовному зростанні та праці, а лаврова – вічну нагороду для переможців.

2. Устав і Статут

5. – Правила святого Василя, свято натхненні, є духовним керманічем спільноти у її аскетичних стараннях та прямуванні до гармонійної єдності Ченців.

¹ Див. Кодекс канонів Східних Церков [=ККСЦ], кан. 922, § 1.

² Словом «Ченець» називаємо члена Василіанського Чину святого Йосафата.

³ Див. Ширші Правила св. Василя Великого [=ШПр.] Вступ і 5,7; Коротші Правила св. Василя Великого [=КПр.] 157, 197, 212, 213, 276. Цитуються тільки достовірні твори Св. Василя згідно з видавництвом *Opere ascetiche di Basilio di Cesarea*, за редакцією Умберто Нері, переклад Марії Бенедетти Артіолі, *Classici UTET*, 1980.

⁴ Див. ПАПА ЛЕВ XIII, Апостольський лист *Singulare Praesidium (Особливою охороною)*, 12 травня 1882.

⁵ Щодо цілого правила див. ККСЦ, кан. 922, § 2, 1°.

⁶ Див. ККСЦ, кан. 505, § 3.

⁷ Див. ККСЦ, кан. 505, § 1.

⁸ Див. ККСЦ, кан. 922, § 2, 2°.

6. – Статут, у свою чергу, – це законодавчий, ґрунтовний кодекс Чину, законно ухвалений Генеральною Капітулою і затверджений Апостольським Престолом.

7. – § 1. Василянський Статут, згідно з нормами канонічного права, в дусі Святого Письма, повчань Святого Василя Великого та традицій Чину і Церков *свого права*, а також з дотриманням загальної церковної дисципліни, моралі і норм цивільного права, визначає характеристику, мету і правила управління Чину, шляхом норм організаційного характеру.

§ 2. Статут періодично оновлюється, відповідно до обставин, що виникають.

8. – Офіційний текст Статуту Василянського Чину Святого Йосафата є італійською мовою.

3. Видання Статуту

9. – § 1. Статут видає Генеральна Капітула.

§ 2. Генеральна Капітула більшістю двох третин голосів присутніх може ухвалити приготування нового тексту Статуту, видавати новий Статут, змінювати, або доповнювати правила, скасовувати, замінювати їх або вводити нові.

§ 3. Генеральна Капітула більшістю двох третин голосів присутніх може, якщо це доцільно або потрібно, дати юридичне пояснення нормам Статуту⁹.

10. – § 1. Новий текст Статуту і будь-яка зміна правил у Статуті, законно ухвалені Генеральною Капітулою, повинні отримати затвердження Апостольського Престолу і набувають чинності з моменту і в спосіб, визначений Апостольським Престолом.

§ 2. З моменту набуття чинності нового Статуту або змінених правил, скасовуються всі попередні правила, упорядкування і звичаї, що суперечать Статуту¹⁰.

11. – У період між двома Генеральними Капітулами Протоархимандрит, порадившись принаймні з одним досвідченим знавцем східного канонічного права, може пояснювати і усувати сумніви щодо значення будь-якого правила¹¹

12. – Додатки до Статуту не є правилами: вони складаються з текстів заяв та прохань, пояснювальних приміток і короткого зведення правил. Зміни, доповнення та усунення додатків можуть бути встановлені як Генеральною Капітулою, так і Протоархимандритом, за згодою його Ради, і не вимагають затвердження Апостольським Престолом¹².

4. Першочергові правила

13. – Римський Архиєрей силою своєї звичайної, найвищої, повної, безпосередньої та загальної влади в Церкві, має найвищу владу також і над нашим Чином¹³.

⁹ Щодо цілого правила див. ККСЦ, кан. 511, § 1.

¹⁰ Див. ККСЦ, кан. 6.

¹¹ Див. ККСЦ, кан. 1498, § 1.

¹² Див. ККСЦ, канн. 1489, § 2 і 511, § 1.

¹³ Див. ККСЦ, канн. 43 і 412, § 1.

14. – Чин безпосередньо і виключно підпорядковується Апостольському Престолу щодо чернечої організації і дисципліни¹⁴.

15. – Усі Ченці підлягають владі місцевого Ієрарха в тому, «що стосується прилюдної відправи Божого культу, проповідування слова Божого народові, релігійного і морального виховання вірних, особливо дітей, катехитичного і літургійного навчання, гідності духовного стану, а також різних справ, які стосуються апостоляту»¹⁵.

16. – Кожен Чернець повинен дотримуватись повчань святого Василя Великого¹⁶ і норм Статуту на більшу Божу славу, для добра Церкви і Чину, для власного та спільного освячення і для спасіння ближнього.

Статут нехай буде для нього провідником для створення такого оточення, яке сприятиме гармонії спільнотного життя, що складається з аскези, апостоляту та організаційних завдань.

5. Провінційний Правильник і Правильник Чернечого Осідку

17. – § 1. Статут містить у собі правила, спільні для всіх Провінцій і всіх Чернечих Осідків Чину.

§ 2. Натомість, інші правила встановлюються Провінційним Правильником, який містить у собі правила, спільні для всіх Чернечих Осідків Провінції. Провінційний Правильник видає Провінційна Капітула і потверджує Протоархимандрит за згодою його Ради, згідно з нормами загального права і Статуту.

§ 3. Правильник Осідку встановлює особливі правила для окремого Осідку. Він видається і затверджується згідно з нормами загального права, Статуту і Провінційного Правильника.

§ 4. До Правильника осідку додаються посадові інструкції.

¹⁴ Пор. ККСЦ, кан. 413.

¹⁵ ККСЦ, кан. 415, § 1.

¹⁶ Синтез навчання Святого Василя Великого – в Уставі, що передує Статуту.

ЧАСТИНА I

ВАСИЛІАНСЬКЕ ФОРМУВАННЯ

18. – § 1. Чернече формування – це систематичний шлях аскетизму і пізнання, що Чернець здійснює під керівництвом Ченців-священиків, спеціально до цього призначених, і за допомогою навчального плану, визначеного Настоятелями.

§ 2. У практиці воно розподіляється на чотири стадії: вступний курс до василіянського чернечого життя, новіціят, тимчасова професія і постійне поглиблення чернечого формування.

§ 3. Василіянське формування, на усіх своїх етапах, проходить згідно з програмою *Ratio formationis*, затвердженою Генеральною Капітулою, Загальним планом василіянського формування, затвердженим Протоігуменом за згодою своєї Ради і потвердженим Протоархимандритом за згодою своєї Ради, а також особливою Програмою, укладеною та затвердженою згідно з нормами Статуту.

РОЗДІЛ I

ВСТУПНИЙ КУРС ДО ВАСИЛІАНСЬКОГО ЧЕРНЕЧОГО ЖИТТЯ¹⁷

19. – § 1. Вступний курс до василіянського чернечого життя дає кандидатів можливість ознайомитись з особливостями чернечого життя у Чині.

§ 2. Дозволяє Чину оцінити покликання кандидата, особливо, з'ясувати, чи він морально і психічно здатний до чернечого василіянського життя, і чи в стані перейти до наступного етапу – новіціяту¹⁸.

1. Кандидати на вступний курс

20. – § 1. На вступний курс до василіянського чернечого життя може бути прийнятий католик будь-якого обряду¹⁹, який бажає служити Богові в спосіб, властивий нашому Василіянському Чині, керується чесним наміром і здатний вести чернече життя у нашому Чині²⁰.

§ 2. Кандидат повинен мати повних шістнадцять років і не повинен мати перешкод, які стосуються Новіціяту.

21. – Кандидат має пред'явити наступні документи:

1. свідоцтво про народження, про Хрищення і Миропомазання;
2. коротку автобіографію;
3. характеристику, що свідчить про добру поведінку, від власного пароха;
4. кандидат, який отримав свячення, – також відповідне свідоцтво від власного Єпископа;

¹⁷ Див. ККСЦ, кан. 518.

¹⁸ ШПр. 10, 38. Див. ККСЦ, кан. 453, § 2 ⇐ кан. 519.

¹⁹ Див. ПАПА ЛЕВ XIII, Апостольський лист *Singulare Praesidium*.

²⁰ Див. ККСЦ, кан. 448 ⇐ кан. 517, § 1; кан. 517, § 2 + кан. 5.

5. кандидат, який є священнослужителем одної з єпархій чи семінаристом, – письмову характеристику від єпархіяльного Єпископа (для священнослужителя) чи від Ректора семінарії (для семінариста);
6. останній шкільний атестат або професійний диплом;
7. медичну довідку про фізичний і психічний стан здоров'я;
8. довідку про громадянський стан;
9. кандидат латинського обряду повинен пред'явити також попередній дозвіл від компетентного Протоігумена, за згодою його Ради.

22. – Вся документація зберігається в архіві Провінційної Управи.

2. Організація вступного курсу, його осідок і тривалість

23. – Протоігумен, на основі пред'явлених документів і вислухавши думку принаймні одного із своїх Радників, відбирає кандидатів²¹. Те саме може робити Вчитель новиків, після того, як вислухає Настоятеля Монастиря або, якщо він сам є Настоятелем, після того, як вислухає думку своєї Ради; потім Вчитель повідомляє Протоігумена про відібраних кандидатів.

24. – § 1. Вступний курс до василіянського чернечого життя відбувається в новіціятському Осідку, під проводом Вчителя новиків²².

§ 2. Кандидат може розпочати вступний курс в іншому чернечому осідку під проводом священника-василіянина, призначеного Протоігуменом. Але принаймні останні три місяці вступного курсу кандидат повинен пройти в Осідку новіціату: Протоігумен не може його звільнити від цього обов'язку, хіба що з дуже поважних причин²³.

25. – § 1. Вступний курс до василіянського чернечого життя триває повний і безперервний рік.

§ 2. Якщо є важливі причини, Протоігумен, за згодою Вчителя новиків або священника-провідника і порадившись зі своєю Радою, може скоротити його тривалість, але так, щоб він тривав, принаймні, дев'ять місяців.

§ 3. Протоігумен, на пропозицію Вчителя новиків і порадившись зі своєю Радою, може продовжити його тривалість не більше, як ще на один рік.

3. Порядок проходження вступного курсу до василіянського чернечого життя

26. – § 1. Кандидат подає письмове прохання про вступ до Чину і початок вступного курсу до василіянського чернечого життя. (Див. Дод. I/1.)

§ 2. Кандидат складає також окрему заяву, яка буде дійсна для державних установ, у якій засвідчить, що не буде вимагати ніякої винагороди за працю, виконану протягом вступного курсу до василіянського чернечого життя. (Див. Дод. I/2.)

27. – Кандидат повинен пройти медичне обстеження, призначене Чином.

²¹ Див. ККСЦ, кан. 518.

²² Пор. ККСЦ, кан. 518 і кан. 449.

²³ Пор. ККСЦ, кан. 518; SACRA CONGREGATIO PRO RELIGIOSIS ET INSTITUTIS SAECULARIBUS, Інструкція *Renovationis causam* – про осучаснення формування до чернечого життя, 6 січня 1969, в AAS 61 (1969), стор. 103-120.

28. – Якщо кандидат проходить частину вступного курсу до василіянського чернечого життя поза Осідком новіціату, прохання про вступ до Чину, разом з письмовою характеристикою від священника-провідника, а також заява, надсилаються Вчителю новіціату, де кандидат повинен пройти решту вступного курсу.

29. – § 1. Кандидат може вільно залишити вступний курс у будь-який момент, письмово заявляючи про своє рішення священникові-провіднику або Вчителю новиків. (Див. Дод. I/3)

§ 2. Священик-провідник або Вчитель новиків може відпустити кандидата зі вступного курсу, коли на це є слушна причина, повідомивши про це Протоігумена.

30. – По закінченні вступного курсу кандидат проходить оцінювання Вчителем новиків з двома екзаменаторами, призначеними Протоігуменом. Якщо результат буде позитивним, то його пропонують для допущення до новіціату²⁴.

31. – Кандидат, який був відпущений із вступного курсу до василіянського чернечого життя або не пройшов кінцевого оцінювання, вважається відпущеним з Чину на підставі цього факту (*ipso facto*) та повинен покинути монастир, хіба що інакше вирішить Протоігумен за згодою своєї Ради.

РОЗДІЛ II НОВІЦІЯТ

32. – Етап новіціату визначає придатність особи і приготує її прийняти василіянську пропозицію: посвятити своє життя Богові і віддати його служінню спільноті та Церкві.

33. – Метою новіціату є:

1. зі сторони новика – пізнати особливі вимоги аскетизму і життя в Чині, перш ніж вступити на шлях чернечої професії²⁵;

2. зі сторони Чину – підготувати новика до василіянського чернечого життя²⁶.

1. Організація новіціату

34. – Кандидата на новіціят допускає Протоігумен, порадившись зі своєю Радою²⁷.

35. – Протоігумен призначає, згідно з нормами Статуту, Вчителя новиків, Помічника Вчителя новиків і постійних Сповідників для Новіціату.

36. – § 1. Протоігумен, за згодою своєї Ради, за допомогою Вчителя новиків і Провінційного Економа, приготує бюджет витрат для діяльності Новіціату.

§ 2. Щорічно виділяє відповідну суму до бюджету.

§ 3. Всі осідки Провінції роблять свій вклад на потреби новіціату.

²⁴ Пор. ККСЦ, кан. 519.

²⁵ Див. ШПр. 10, КПр. 112.

²⁶ Пор. ККСЦ, кан. 459, § 1.

²⁷ Див. ККСЦ, кан. 519.

37. – § 1. Новіціятська спільнота повинна проживати у власних приміщеннях, відокремлених від приміщень інших Ченців²⁸.

§ 2. Щоб забезпечити належне формування новиків, бажано, щоб їх було не більше двадцяти п'яти на один новіціятський курс.

38. – Новик має у своєму розпорядженні, крім постійних Сповідників, також інших сповідників, яких визначає Протоігумен, попередньо порадившись із Вчителем новиків²⁹. За ним зберігається право приступати до Святої Тайни Покаяння у будь-якого священика, який має юрисдикцію уділяти цю Святу Тайну, дотримуючись при цьому чернечої дисципліни.

39. – Вчитель новиків і його Помічник не можуть сповідати новиків, які їм поручені³⁰.

2. Осідок новіціяту

40. – § 1. Щоб новіціят був правосильним, він повинен проходити в Осідку новіціяту³¹.

§ 2. В особливих випадках і як виняток, за дозволом Протоархимандрита і за згодою його Ради, новіціят може відбуватись в іншому домі Чину під проводом досвідченого Ченця-священика, який заступив би Вчителя новиків³².

§ 3. Протоігумен за згодою своєї Ради може дозволити, щоб група новиків протягом визначеного часу перебувала в іншому чернечому осідку Чину, ним призначеному³³.

3. Тривалість новіціяту

41. – § 1. Для правосильності новіціяту вимагається, щоб він тривав повний і безперервний рік. Відсутність у новіціяті протягом трьох місяців, або довше, безперервно чи з перервами, робить новіціят недійсним. У цьому випадку новіціят потрібно повторити від початку³⁴.

§ 2. Відсутність у новіціяті тривалістю менше трьох місяців, навіть якщо з перервами, не шкодить правосильності новіціяту. Якщо час, якого не вистарчає перевищує п'ятнадцять днів, то він повинен бути доповнений, хоч був би присвячений душпастирським вправам, з метою виховання новиків³⁵.

42. – § 1. У випадку, коли є сумніви щодо здатності новика, Протоігумен, вислухавши Вчителя новиків і за згодою своєї Ради, може йому продовжити період новіціяту, але не більше, як на один рік. По закінченні цього терміну, якщо сумніви залишаються, новика слід відпустити з Чину³⁶.

²⁸ Див. КПр. 15.

²⁹ Пор. ККСЦ, канн. 539, § 2.

³⁰ Див. КПр. 229. Пор. ККСЦ, кан. 734, § 3 і кан. 725.

³¹ Пор. ККСЦ, кан. 522, § 1. Пор. ШПр. 15.

³² Пор. ККСЦ, кан. 522, § 1.

³³ Пор. ККСЦ, кан. 522, § 2.

³⁴ Пор. ККСЦ, кан. 523, § 1.

³⁵ Пор. ККСЦ, кан. 523, § 1.

³⁶ Пор. ККСЦ, кан. 461, § 2 ⇐ кан. 525, § 1.

§ 2. Якщо новик має сумніви щодо свого покликання чи щодо особистої готовності до тимчасової професії, може просити у письмовій формі про продовження новіціату (див. Дод. I/5). Також у цьому випадку продовження не може бути більшим, ніж на один рік³⁷.

4. Кандидати на новіціат

43. – На новіціат може бути допущений кандидат, який пройшов вступний курс до василіянського чернечого життя, а також чернець, який походить з іншого чернечого інституту.

44. – Не можуть бути правосильно прийняті на новіціат:

1. ті, яким ще не виповнилося 17 років³⁸;
2. некатоліки³⁹;
3. ті, які підпали якійсь канонічній карі; за винятком покут, які полягають в молитвах, прощах, постах, милостинях, реколекціях, тощо⁴⁰;
4. ті, які вступають під впливом примусу, погроз чи підступу, або яких було прийнято під таким же впливом⁴¹;
5. ті, які зв'язані правосильним подружжям (церковним або цивільним)⁴²;
6. ті, які перебували у відомому або явному позашлюбному співжитті;
7. єпархіяльні або титулярні Єпископи, навіть якщо вони лишень призначені;
8. ті, які зв'язані вузлом чернечої професії або іншим священним вузлом в інституті посвяченого життя, хіба що йдеться про законний перехід⁴³
9. носії заразних хворіб, а також особи з тяжкими хронічними захворюваннями;
10. ті, які звинувачені у тяжких злочинах⁴⁴;
11. ті, які були засуджені за тяжкі злочини⁴⁵.

45. – На новіціат правосильно, але недозволено, приймаються, хіба що Апостольський Престол надав би належні диспенси:

1. священнослужителі, приписані до єпархії, не вислухавши думки компетентного єпархіяльного Єпископа або якщо його думка є протилежною⁴⁶;
2. ті, які мають несплачені борги;
3. ті, які втягнені у ситуації, через які можуть бути створені проблеми для Чину, або навіть Чин може бути втягнений у судовий процес;
4. ті, які мають дбати про таких батьків, бабусь або дідусів, сестер або братів, які без їх доходів могли б потрапити в скрутне становище; як також і батьками, які повинні рости та виховувати дітей⁴⁷;
5. кандидати до свячення, які мають канонічні перешкоди;
6. священнослужителі, які, за рішенням Апостольського Престолу, зобов'язані працювати на добро дієцезії, єпархії або місії.

³⁷ Пор. ККСЦ, кан. 461, § 2 ⇔ кан. 525, § 1.

³⁸ Пор. ККСЦ, кан. 517, § 1.

³⁹ Пор. ККСЦ, кан. 450, 1° ⇔ кан. 517, § 1.

⁴⁰ Пор. ККСЦ, кан. 450, 2° ⇔ кан. 517, § 1 + кан. 1426, § 1.

⁴¹ Пор. ККСЦ, кан. 450, 5° ⇔ кан. 517, § 1.

⁴² Пор. ККСЦ, кан. 450, 6° ⇔ кан. 517, § 1.

⁴³ Пор. ККСЦ, кан. 450, 7° ⇔ кан. 517, § 1.

⁴⁴ Пор. ККСЦ, кан. 450, 3° ⇔ кан. 517, § 1.

⁴⁵ Пор. ККСЦ, кан. 450, 3° ⇔ кан. 517, § 1.

⁴⁶ Пор. ККСЦ, кан. 452, § 1 ⇔ кан. 517, § 1.

⁴⁷ Пор. ККСЦ, кан. 452, § 2 ⇔ кан. 517, § 1.

46. – Недозволено приймати на новіціят тих, яким виповнилося п'ятдесят років. Однак, на пропозицію Протоігумена і за згодою його Ради, Протоархимандрит, порадившись зі своєю Радою, може диспензувати від цієї перешкоди.

47. – § 1. З усією повагою до кандидатів, враховуючи їхні труднощі та дотримуючись якнайбільшої розсудливості, відповідальні, на підставі розпоряджень Церкви, все ж таки не повинні допускати до новіціяту тих, які підтримують такі культурні течії, практикують або представляють тенденції і/чи аномалії, які не можна погодити з повною посвятою себе Богові через складення обітів послуху, чистоти та убожества⁴⁸.

§ 2. Крім того, вони повинні з'ясувати, чи все, що вимагає загальне право і Статут для правосильності і дозволеності новіціяту, було виконане. Можливі перешкоди вирішуються через наради Протоігумена з його Радою, відповідно до канонічних норм.

5. Порядок проходження новіціяту

48. – Кандидат готується до прийняття на новіціят трьома днями молитов і роздумів.

49. – Кандидат складає письмову заяву про прийняття на новіціят⁴⁹. (Див. Дод.Л\4)

50. – Перед прийняттям чернечого одягу новик може отримати чернече ім'я, згідно з порядком, встановленим Провінційним Правильником.

51. – Новіціят розпочинається літургійним обрядом прийняття чернечого одягу⁵⁰, згідно з приписами літургійних книг або згідно із затвердженим місцевим звичаєм⁵¹, у присутності Вчителя новиків і спільноти⁵². Під час обряду кандидат зачитує заяву про прийняття на новіціят⁵³.

52. – § 1. Після літургійного обряду початку новіціяту, заява про прийняття завіряється Вчителем новиків і двома свідками – ченцями-василіянами з довічними обітами.

§ 2. Заява зберігається в архіві Провінційної Управи.

53. – § 1. Під час новіціяту кожна спільнота новиків повинна присвятити хоча б десять днів на реколекції.

§ 2. Бажано, щоб реколекції проходили у тому ж самому Осідку новіціяту; для того, щоб вони проходили в іншому місці, потрібно попереднього дозволу Протоігумена.

⁴⁸ Див. ККСЦ, кан. 453, § 2 ⇔ кан. 519. *КОНГРЕГАЦІЯ В СПРАВАХ КАТОЛИЦЬКОГО ВИХОВАННЯ*, Інструкція Конгрегації в справах католицького виховання щодо критеріїв розпізнання покликання в осіб з гомосексуальними тенденціями при допущенні їх до семінарії та до свячень, Рим, 4.11.2005, 2.3. *КОНГРЕГАЦІЯ ДЛЯ ІНСТИТУТІВ БОГОПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ ТА ТОВАРИСТВ АПОСТОЛЬСЬКОГО ЖИТТЯ*, Лист Префекта, Едуардо Кард. Мартінес Сомало, Ватикан, 15.01.2003: *ВКАЗІВКИ ЩОДО КАНОНІЧНОГО ВИРІШЕННЯ ТРАНССЕКСУАЛІЗМУ В ІНСТИТУТАХ БОГОПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ*, пор. *Perfectae caritatis*, 12 і далі).

⁴⁹ Див. ККСЦ, кан. 453, §§ 2 і 3 ⇔ кан. 519.

⁵⁰ Див. ШПр. 23.

⁵¹ Див. Провінційний Правильник.

⁵² Див. КПр. 112.

⁵³ Див. ККСЦ, кан. 520.

54. – § 1. Новик, який не відчуває себе придатним до василіянського чернечого життя, може залишити новіціят будь-коли, подавши Вчителеві новиків письмову заяву⁵⁴. (Див. Дод. І(б)

§ 2. Зі слушної причини, на пропозицію Вчителя новиків, Настоятель Монастиря за згодою своєї Ради, або за затвердженням Протоігумена, може будь-коли виключити новика з новіціяту⁵⁵.

55. – Після закінчення новіціяту новик проходить оцінювання Вчителем новиків разом з Настоятелем Монастиря та його Радою⁵⁶.

56. – § 1. Екзаменатори визначають, чи новик проявив стійкість у покликанні, поступ у чеснотах, чи він придатний до чернечого життя і володіє достатнім знанням Статуту. Крім того, визначають чи він здатний до навчання чи до іншої діяльності в Чині.

§ 2. Новика, якого визнали придатним, допускають до складення тимчасової професії⁵⁷.

§ 3. Новик, виключений з новіціяту або якого не визнали придатним для складення чернечої професії, є виключений на підставі цього факту (*ipso facto*) з Чину, і він повинен покинути монастир, хіба що інше вирішить Протоігумен за згодою своєї Ради.

6. Новики

57. – З моменту початку новіціяту, силою Статуту, припиняється приналежність новика до будь-якого руху та асоціації релігійного або світського характеру.

58. – § 1. Новик може спілкуватись з Ченцями з-поза новіціяту під час спільних заходів, організованих Вчителем новиків.

§ 2. Натомість, у стосунку до мирян, новик повинен дотримуватись чіткого відокремлення: відвідування, розмови і листування з мирянами завжди повинні відбуватись під наглядом і проводом Вчителя новиків⁵⁸.

59. – Новик не може прийняти нижчих і вищих свячень.

60. – Новик не дозволено, і він не може правосильно зректись свого майна або віддати його в заставу чи обтяжити його іншими зобов'язаннями⁵⁹.

61. – Під час новіціяту новик не може мати у своєму розпорядженні грошей, навіть на незначні особисті видатки.

62. – Під час новіціяту новикові не можуть бути доручені завдання апостоляту.

63. – Новик повинен носити чернечий одяг протягом усього періоду новіціяту.

7. Формування новиків

⁵⁴ Пор. ККСЦ, кан. 461, § 1 ⇔ кан. 525, § 1.

⁵⁵ Пор. ККСЦ, кан. 461, § 1 ⇔ кан. 525, § 1.

⁵⁶ Див. ККСЦ, кан. 461, § 2 ⇔ кан. 525, § 1.

⁵⁷ Пор. ККСЦ, кан. 461, § 2 ⇔ кан. 525, § 1.

⁵⁸ Див. ШПр. 15.

⁵⁹ Пор. ККСЦ, кан. 460 ⇔ кан. 525, § 1.

64. – Чернече формування є основою новіціятського курсу. Інші компоненти курсу, такі, як навчання або професійний вишкіл, є другорядними у стосунку до важливості допомогти новикові правильно сформуванати характер і по-справжньому вдосконалитись у чеснотах, щоб у подальшому досягнути чернечу професію⁶⁰.

65. – Формування проходить згідно з програмою *Ratio Formationis*, Загальним планом василіянського формування, а також за спеціальною програмою, підготовленою Вчителем новиків (або священником-провідником), затвердженою Протоігуменом за згодою його Ради і потвердженою Протоархимандритом, за порадою його Ради.

66. – Вчитель новиків повинен мати розсудливу свободу ініціативи під час новіціятського курсу, беручи до уваги вік і зрілість новиків.

67. – § 1. Формування новиків є завданням виключно Вчителя новиків, і тільки йому належить керівництво новіціятим⁶¹.

§ 2. Нікому не дозволено втручатися в це керування, за винятком Протоігумена та Протоархимандрита, і тих, які правосильно вповноважені до проведення канонічних візитацій⁶².

68. – § 1. До щоденних духовних вправ новіціяту належать: Божественна Літургія, спільний хор, розважання, принаймні півгодини духовного читання, іспит совісті. Можна дотримуватись також інших традиційних побожних практик або тих, які стали законними звичаями у нашому Чині чи лише в одній із Провінцій, аби тільки вони були включені у Провінційний Правильник.

§ 2. Лекції, катехитичні й аскетичні пояснення і все те, що передбачене програмою формування, повинні проводитися щодня, коли цього вимагає предмет або потреби новиків.

69. – У дусі василіянських Правил, програма новіціяту включає у себе також і періоди фізичної праці та домашніх робіт, щоб новики вправлялись у чесноті послуху та в служінні братам⁶³.

РОЗДІЛ III ТИМЧАСОВА ПРОФЕСІЯ

70. – Період тимчасової професії є етапом поступового розвитку особистості Ченця і його духовного та інтелектуального дозрівання, через застосування навчальної методики, визначеної програмою *Ratio formationis*, з допомогою Настоятелів і під керівництвом Духівника. Тимчасова професія формує Ченця в дусі Євангелія і святого Василя⁶⁴, згідно з вимогами наших правил, укріплює⁶⁵ його в чеснотах покори, послуху, чистоти, убожества і братньої любові⁶⁶, зближує його з Богом⁶⁷ через молитву⁶⁸, що провадить до святості⁶⁹; готує до завдань, які йому доручить Чин.

⁶⁰ Див. ШПр. 37, 38, 42. КПр. 69, 121, 207.

⁶¹ Пор. ККСЦ, кан. 524, § 3.

⁶² Пор. ККСЦ, кан. 524, § 3.

⁶³ Див. КПр. 69, 121, 207.

⁶⁴ Див. ШПр. 36.

⁶⁵ Див. ШПр. 8, КПр. 234.

⁶⁶ св. Василій Великий, *Моральні Правила* [=МПр.] 5,1-5.

⁶⁷ Див. ШПр. 5.

1. Допущення до першої професії

71. – § 1. Новик, визнаний придатним, і який цього бажає, складає заяву про допущення його до першої тимчасової професії. (Див. Дод. I/7)

§ 2. До складення перших чернечих обітів правосильно допускає Протоігумен за згодою своєї Ради, на пропозицію Вчителя новиків і вислухавши думку Настоятеля монастиря з його Радою⁷⁰.

2. Процедура складення першої тимчасової професії

72. – § 1. Для правосильного допущення до першої тимчасової професії мусять бути наявні такі документи⁷¹:

1. свідоцтво про Хрищення;
2. коротка автобіографія;
3. заява про допущення до тимчасової професії;
4. акт передачі управління власним майном, якщо новик є власником майна⁷²;
5. документ із результатами оцінювання, що здійснюється наприкінці новіціату.

§ 2. Документи повинні зберігатися в архіві Провінційної Управи.

73. – Для правосильності першої тимчасової професії також вимагається, щоб:

1. кандидатом виповнилось вісімнадцять років⁷³;
2. новіціат був правосильно завершений⁷⁴;
3. кандидат був психічно і психологічно придатним⁷⁵;
4. кандидат був допущений до складення обітів згідно з прав. 71 §2;
5. була зачитана формула професії, передбачена обрядом складення першої тимчасової професії⁷⁶;
6. обіти були складені перед Протоігуменом або перед його законним делегатом⁷⁷;
7. обіти не були складені або прийняті під примусом, погрозами або підступом⁷⁸.

74. – Новик приготується до складення перших обітів реколекціями, що триватимуть три повні дні⁷⁹.

75. – Перші тимчасові обіти складаються під час Божественної Літургії за особливим обрядом⁸⁰. До основних частин цього обряду належать:

⁶⁸ Св. Василій, *Лист до Григорія II*, стор. 630.

⁶⁹ Пор. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Догматична конституція про Церкву *Lumen Gentium* 40, 41, 42. Пор. ШПр. 37, 38. Пор. ККСЦ, кан. 459, § 1 ⇔ кан. 525, § 1.

⁷⁰ Пор. ШПр. 10.

⁷¹ Див. ККСЦ, кан. 527, 4°.

⁷² Див. ККСЦ, кан. 527, 4°.

⁷³ Див. ККСЦ, кан. 527, 4°.

⁷⁴ Пор. ККСЦ, кан. 527, 1°. Див. прав. 40, 41 і 44.

⁷⁵ Див. ККСЦ, кан. 527, 4°.

⁷⁶ Див. ККСЦ, кан. 527, 4°. Див. прав. 76.

⁷⁷ Пор. ККСЦ, кан. 527, 2°.

⁷⁸ Пор. ККСЦ, кан. 527, 3°.

⁷⁹ Пор. ШПр. 15.

1. прочитання формули тимчасових обітів;
2. вручення пояса, Статуту і запаленої свічки; якщо місцеві звичаї або літургійні книги передбачають, то замість пояса можна вручити ремінь;
3. Святе Причастя Ченця, який склав обіти.

76. – Формула тимчасової професії:

«Я, Н.Н. складаю обіти Господу Богу, в Пресвятій Тройці Єдиному, ПОСЛУХУ, ЧИСТОТИ І УБОЖЕСТВА і обіцяю перебувати протягом одного року в цьому Чині Святого Василя Великого. Все розумію і приймаю згідно зі Статутом цього Чину, затвердженим Апостольським Престолом».

77. – § 1. Акт складення першої тимчасової професії містить у собі проголошену формулу, дату і місце, дані Ченця, який склав обіти, дані Ченця, перед яким були складені обіти, а також їх підписи, та підписи двох свідків – Ченців з довічними обітами.

§ 2. Акт складення тимчасової професії зберігається в архіві Провінційної Управи.

3. Ченці з тимчасовою професією

78. – З моменту складення першої тимчасової професії Чернець втрачає всі уряди, церковні чи цивільні, які до того займав⁸¹.

79. – З моменту складення першої професії і протягом усього періоду тимчасової професії Чернець:

1. залишається приписаним до своєї Єпархії, але є зобов'язаний правилами нашого Чину⁸²;
2. підпорядковується владі своїх Настоятелів;
3. зобов'язується до celibату⁸³;
4. зберігає за собою власність свого майна, а також здатність набувати інше; але не може ним управляти і його відчужувати⁸⁴;
5. проходить навчальний курс або займається діяльністю, призначеною компетентною владою;
6. не може прийняти свячень⁸⁵;
7. не може здійснювати фахової діяльності;
8. не може здійснювати будь-якого виду керівної діяльності, а також не може наглядати за перебігом матеріальних справ;
9. не може формально займати ніякого уряду, цивільного чи церковного, як у Чині, так і поза ним.

80. – Під час тривання тимчасової професії Ченцеві можуть бути довірені завдання апостоляту. Але йому не повинні бути доручені такі завдання, які перешкоджатимуть його чернечому формуванню.

⁸⁰ *Послідованіє великаго ангельскаго образа*, Жовква, Типографія Обителі Чина Святаго Василя В. 1936. Пор. *Ordo professionis religiosae* (2.02.1970) в AAS 62 (1970), 553, н.7, н.15.

⁸¹ Пор. ККСЦ, кан. 529, § 6.

⁸² Див. ККСЦ, кан. 531.

⁸³ Пор. ККСЦ, кан. 497, § 1, 2° ⇔ кан. 551.

⁸⁴ Пор. ККСЦ, кан. 529, § 2.

⁸⁵ Див. ККСЦ, кан. 537, § 1.

81. – Тимчасова професія вчиняє акти, що суперечать чернечим обітам, недозволеними, але не робить їх неправосильними⁸⁶.

4. Тривалість тимчасової професії

82. – § 1. Тимчасова професія триває, як правило, п'ять років, і її потрібно відновлювати з року в рік.

§ 2. Тривалість може бути продовжена до шести років, з дотриманням звичайної процедури, передбаченої для відновлення тимчасових обітів⁸⁷.

§ 3. На прохання самого Ченця, або якщо є сумніви щодо духовного поступу і здатності Ченця, на пропозицію його безпосереднього Настоятеля і за рекомендацією Протоігумена та його Ради, Протоархимандрит за згодою своєї Ради може просити Апостольський Престол продовжити період тимчасової професії на сьомий рік.

§ 4. На прохання Ченця і на пропозицію Протоігумена за згодою його Ради, Протоархимандрит за згодою своєї Ради може скоротити період тимчасової професії, який, однак, повинен тривати не менше трьох років⁸⁸.

5. Процедура, якої слід дотримуватись при відновленні обітів

83. – До відновлення тимчасової професії правосильно допускає Протоігумен за згодою своєї Ради, на прохання Ченця і беручи до уваги думку компетентного Настоятеля монастиря, порадившись з його Радою⁸⁹.

84. – За два місяці до закінчення строку тимчасової професії Чернець, який бажає відновити обіти, має представити письмову заяву про допущення до відновлення. (Див. Дод.І\9).

85. – § 1. Для правосильності, відновлення тимчасової професії має відбутись в той самий день і місяць, в який були складені попередні обіти. Якщо цю дату пропущено, то професія переривається; в наслідок чого, Чернець є виключеним з Чину, і, щоб до нього повернутися, він повинен повторити новіціят від початку⁹⁰.

§ 2. Однак, якщо мала місце надзвичайна ситуація або через вчинену помилку чи в інших подібних випадках, коли відомо, що дух обітів був безперервно дотриманий, Протоігумен за згодою своєї Ради може оздоровити безперервність тимчасової професії.

§ 3. Протоігумен за згодою своєї Ради, зі слушної причини, може дозволити Ченцеві відновити тимчасову професію достроково, але таке випередження не може бути більшим, ніж на один місяць.

⁸⁶ ККСЦ, кан. 529, § 1.

⁸⁷ Пор. ККСЦ, кан. 526, § 2.

⁸⁸ Пор. ККСЦ, кан. 526, § 2.

⁸⁹ Див. ККСЦ, кан. 527, 4°.

⁹⁰ Див. ККСЦ, кан. 527, 4°. Пор. PUJOL CLEMENTE, *La vita religiosa orientale. Commento al Codice del Diritto Canonico Orientale (canoni 410-572)*. Roma, Pontificio Istituto Orientale, 1994, no. 373 [=Східне чернече життя. Коментарі до Кодексу канонів Східних Церков (кан. 410-572). Рим, Східний Папський Інститут, 1994, н. 373].

86. – Щодо Ченців, які підлягають обов’язковій військовій службі, слід дотримуватись приписів, визначених Провінційним Правильником, що бере до уваги норми цивільного законодавства даної країни і Конкордату, якщо такий існує.

87. – До кожного відновлення тимчасової професії Чернець приготується одноденною духовною відною, крім того, маючи за обов’язок ще п’ятиденні щорічні реколекції.

88. – Відновлення тимчасової професії відбувається під час Божественної Літургії з коротким спеціальним обрядом⁹¹. До основних частин цього обряду належать:

1. прочитання формули тимчасової професії;
2. Святе Причастя Ченця, який відновив обіти.

89. – Формула відновлення тимчасової професії відповідає формулі складення перших обітів, беручи до уваги правило 101⁹².

90. – § 1. Акт відновлення тимчасової професії містить у собі ті ж самі елементи, з яких складається акт складення перших обітів.

§ 2 Акт повинен зберігатися в архіві Провінційної Управи.

6. Чернече формування і приготування до священнослужіння впродовж періоду тимчасової професії

91. – Чернече формування усіх Ченців із тимчасовою професією – окрім програми *Ratio formationis* і Загального плану василіянського формування, – проходить згідно з особливою Програмою, укладеною призначеним відповідальним. Належить до Протоігумена, за згодою його Ради, призначати відповідального і затверджувати Програму.

92. – § 1. Ченці, які готуються до прийняття свячень, приготуються до священнослужіння за допомогою курсів з філософії та богослов’я, включених у навчальну програму. Як правило, таке приготування розпочинається впродовж періоду тимчасової професії.

§ 2. Інші Ченці, тобто брати, які вивчають інші дисципліни або присвятили себе іншим завданням, здійснюють своє богословське формування⁹³ під проводом Ченця-священника, призначеного Протоігуменом.

§ 3. Протоігумен, за згодою своєї Ради, встановлює програму богословського формування для братів, а також інші види діяльності, що сприятимуть їх формуванню. Програма та інші види формаційної діяльності можуть бути розроблені також священником-провідником, але завжди повинні бути затверджені Протоігуменом, за згодою його Ради, згідно з нормами Провінційного Правильника.

§ 4. Формування братів повинно бути відповідно пристосоване до зрілості, здібностей та природних дарувань Ченця, з дотриманням програми *Ratio formationis*.

7. Вихід з Чину під час тимчасової професії

⁹¹ Див. *Послідованіє великаго ангельскаго образа*, 553, н.7, н.15.

⁹² Див. прав. 76.

⁹³ Див. *Ratio formationis* [=План чернечого формування]; КПр. 216, 217.

93. – § 1. Після закінчення кожного терміну професії Чернець, який, з поважних причин або в сумлінні, відчуває себе неспроможним вірно дотримуватись обітів, даних Богові згідно з покликанням, і відновити професію, може вільно залишити Чин, подавши письмову заяву своєму безпосередньому Настоятелю⁹⁴. (Див. Дод.І\10)

§ 2. Настоятель, який з поважних причин вважає свого Ченця непридатним до подальшого перебування в Чині, вислухавши думку своєї Ради, може запропонувати Протоігумену не допустити Ченця до відновлення обітів і виключити його з Чину⁹⁵.

94. – § 1. Чернець, з поважних причин, може просити залишити Чин ще перед закінченням строку тимчасової професії. Для цього він повинен подати прохання про остаточний вихід з Чину. (Див. Дод.І\11). Індульгт остаточного виходу з Чину і повернення до світського життя надає Протоархимандрит за згодою його Ради, на пропозицію Протоігумена за згодою його Ради⁹⁶. Такий індульгт на підставі самого права (*ipso iure*) містить диспензу від чернечих обітів та від усіх обов'язків, які випливають з професії, але не від тих, що пов'язані зі священствами, якщо Чернець був висвячений⁹⁷.

§ 2. Протоархимандрит за згодою своєї Ради, на пропозицію Протоігумена за згодою його Ради, і при наявності поважних причин, може відпустити Ченця з Чину ще до закінчення строку тимчасової професії.

95. – Фізична чи психічна недуга, особливо заразна або хронічна і тяжка, яка, за висновком фахівців, робить Ченця непридатним до життя в Чині, становить поважну причину не допустити його до відновлення тимчасової професії або до складення довічної професії і, тим самим, відпустити його з Чину. Проте, якщо хвороба була набута впродовж періоду тимчасової професії, через недбалість Чину або внаслідок діяльності в Чині, Чернець не може бути відпущений з Чину⁹⁸.

РОЗДІЛ IV ДОВІЧНА ПРОФЕСІЯ

96. – Чернечий стан приймається повноправно й остаточо через довічну чернечу професію⁹⁹. Вона ґрунтується на Святій Тайні Хрищення і є її здійсненням і поглибленням. Чернець через складення обітів послуху, чистоти і убожества цілковито й назавжди посвячується Богові¹⁰⁰.

1. Кандидати до довічної професії

97. – § 1. До складення довічної професії правосильно допускає Протоархимандрит за згодою своєї Ради¹⁰¹.

⁹⁴ Пор. ККСЦ, кан. 546, § 1.

⁹⁵ Пор. ККСЦ, кан. 547, § 1.

⁹⁶ Пор. ККСЦ, кан. 546, § 2.

⁹⁷ Пор. ККСЦ, кан. 546, § 2 + кан. 493, § 1.

⁹⁸ Пор. ККСЦ, кан. 547, § 2.

⁹⁹ Пор. ККСЦ, кан. 531.

¹⁰⁰ Див. ШПр. 20, 2; 80, 22.

¹⁰¹ Пор. ККСЦ, кан. 464, 2° ⇐ кан. 532.

§ 2. З важливих причин, Протоархимандрит, порадившись зі своєю Радою, може, за приписами Статутів, відкласти складення довічної професії або не допустити Ченця до її складення¹⁰².

98. – § 1. Щоб правосильно бути допущеним до складення довічної професії¹⁰³, мають бути наявними наступні документи:

1. письмова заява про допущення до складення довічної професії; (Див. Дод.І2)
2. свідоцтво про Хрищення;
3. думка і голосування Протоігумена і його Ради;
4. акт зречення від власного майна. (Див. Дод.І13)

§ 2. Документація для допущення повинна також включати:

1. коротку автобіографію;
2. свідоцтво про Миропомазання;
3. характеристики, написані і підписані кількома Ченцями з довічними обітами, за винятком Сповідника і Духовного Провідника;
4. результат голосування Капітули монастиря, де Чернець перебував останній рік;
5. думку Настоятеля цього ж монастиря.

99. – Для правосильності довічної професії вимагається:

1. не менше трьох років тимчасової професії у Чині¹⁰⁴;
2. правосильність тимчасової професії¹⁰⁵;
3. мінімальний вік – 23 роки¹⁰⁶;
4. допущення до професії згідно з правилом 97, §1.
5. складення професії перед Протоархимандритом або його делегатом¹⁰⁷;
6. прочитання формули довічної професії, передбаченої обрядом цієї професії¹⁰⁸;
7. щоб довічна професія була складена і прийнята без примусу, погроз чи підступу¹⁰⁹.

2. Процедура, якої слід дотримуватись при складенні довічної професії

100. – За шість місяців до закінчення року тимчасових обітів, враховуючи приписи правил 82 і 99, 1°, Чернець, який бажає остаточно прийняти чернечий стан, подає своєму безпосередньому Настоятелю прохання про допущення до довічної професії. Прохання має бути адресоване на ім'я Протоархимандрита. (див. Дод. І/12).

101. – Якщо між датою закінчення останнього року тимчасової професії і датою, призначеною для складення довічної професії, проходить менше, як один рік, Чернець повинен відновити тимчасову професію лише на цей період, відповідно пристосувавши формулу відновлення.

¹⁰² Пор. ККСЦ, кан. 547, § 1.

¹⁰³ Див. ККСЦ, кан. 464, 4° ⇐ кан. 532.

¹⁰⁴ Див. ККСЦ, кан. 526, § 2.

¹⁰⁵ Пор. ККСЦ, кан. 464, 4° ⇐ кан. 532.

¹⁰⁶ Пор. ККСЦ, кан. 464, 4° ⇐ кан. 532.

¹⁰⁷ Пор. ККСЦ, кан. 464, 2° ⇐ кан. 532.

¹⁰⁸ Пор. ККСЦ, кан. 464, 4° ⇐ кан. 532.

¹⁰⁹ Пор. ККСЦ, кан. 464, 3° ⇐ кан. 532.

102. – Протягом останніх дванадцяти місяців тимчасової професії Чернець повинен перебувати в одній із більших спільнот Чину. Щоб диспензувати його від цього обов'язку, Протоігумен мусить мати затвердження Протоархимандрита за згодою його Ради.

103. – § 1. Якщо складення довічних обітів припадає на шостий рік тимчасової професії, Протоігумен за згодою його Ради може скоротити цей останній рік тимчасової професії, яка триватиме не менше дев'яти місяців.

§ 2. Під час періоду продовження потрібно виконати по-новому всі формальності для допущення до довічної професії.

104. – Чернець приготується до довічної професії п'ятиденними реколекціями, крім того, він має обов'язок відбутися також п'ятиденні щорічні реколекції.

105. – § 1. Після належної духовної і канонічної підготовки¹¹⁰, Чернець складає довічну професію Господу Богу, перед тим, хто має владу її приймати, в присутності чернечої спільноти і вірних, дотримуючись відповідного літургійного обряду.

§ 2. Усвідомлюючи те, що великою Божою ласкою є належати до католицької Церкви, Чернець, разом із складенням довічної професії, урочисто обіцяє вірність і підлеглість Римському Архиєреєві, Христовому Намісникові¹¹¹.

106. – Формула довічної професії:

«Я, Н.Н., Чину Святого Василя Великого, урочисто складаю довічні обіти Господу Богу, в Пресвятій Тройці Єдиному, перед Тобою, Преподобним Отцем, Н.Н., Протоархимандритом (або: перед Тобою, Преподобним Отцем, Н.Н., делегатом отця Протоархимандрита), Божим Представником, ПОСЛУХ, ЧИСТОТУ І УБОЖЕСТВО у цьому Чині і в ньому обіцяю постійно залишатись аж до смерті.

Крім цього, обіцяю Римському Архиєреєві, Христовому Наміснику, постійну вірність і підлеглість, і що не буду жодним способом намагатись досягнути будь-якого уряду в Чині або в Церкві¹¹². У цьому мені, Боже, допоможи і ця свята Євангелія.

Все розумію і приймаю згідно зі Статутом нашого Чину, затвердженим Апостольським Престолом».

107. – Після складення довічної професії необхідно виконати наступні дії:

1. в окремій домовій книзі зареєструвати ім'я Ченця, який склав довічну професію, ім'я того, хто її прийняв, дату складення професії;

2. заповнити акт складення довічної професії, що повинен містити у собі формулу, а також інші елементи, приписані для тимчасової професії, і повинен зберігатися в архіві Провінційної Управи;

3. Протоігумен висилає Протоархимандритові повідомлення, в якому зазначені: ім'я Ченця, який склав професію, дата, місце складених обітів, та ім'я того, перед ким була складена довічна професія, разом з копією усіх відповідних документів;

4. Протоігумен, згідно з приписами канонічного права, повідомляє парафію, в якій була зареєстрована свята Тайна Хрищення Ченця, для того, щоб там відмітити також складення довічної професії, з усіма канонічними наслідками, які з цього випливають¹¹³;

¹¹⁰ Див. ШПр. 15.

¹¹¹ III Василянська Капітула – 1623 рік.

¹¹² Пор. II Василянська Капітула – 1621 рік.

¹¹³ Пор. ККСЦ кан. 535, § 2.

5. Акт зречення від власного майна має бути офіційно завіреним у компетентних установах, з усіма цивільними наслідками, які з цього випливають¹¹⁴.

108. – Документи, що стосуються складення довічної професії, повинні зберігатися в архівах Головної і Провінційної Управ, відповідно до розпоряджень Протоархимандрита.¹¹⁵

3. Наслідки довічної професії

109. – Довічна професія остаточно впроваджує в чернечий стан. Чернець перестає бути приписаним до своєї єпархії і повноправно входить до складу Чину, з усіма обов'язками і правами¹¹⁶.

110. – Після складення довічної професії у нашому Чині, Чернець латинського обряду, через привілей¹¹⁷, переходить до східного обряду Церкви свого права, у якій знаходиться Провінція, до якої він належить.

111. – Довічна професія робить неправосильними акти, що суперечать обітам, якщо ці акти можуть стати недійсними¹¹⁸.

РОЗДІЛ V ДОЧАСНЕ МАЙНО

1. Новіціят

112.– § 1. Перш, ніж скласти тимчасову професію, новик, який є власником майна, повинен віддати його в управління фізичним або юридичним особам на свій вибір; крім того, повинен дати розпорядження щодо його вживання та щодо доходів з нього¹¹⁹.

§ 2. Для цього він складе заяву, яка буде дійсною перед цивільною владою. Заява повинна строго відповідати нормам цивільного права. Зразок тексту встановлюється Провінційним Правильником. (Див. Дод. I/8). Заява має зберігатися в архіві Провінційної Управи.

2. Тимчасова професія

113. – § 1. Усе те, що Чернець набуває під час тимчасової професії своєю діяльністю або з огляду на Чин, набуває для Чину; якщо протилежне не є законно доведеним, то вважається, що Чернець набуває з огляду на Чин¹²⁰.

§ 2. Чернець, який під час тимчасової професії набуває інше майно, повинен своєчасно подбати про передачу управління ним.

¹¹⁴ Пор. ККСЦ, кан. 467, § 2 ⇐ кан. 533.

¹¹⁵ Див. кан. 535, § 2.

¹¹⁶ Пор. ККСЦ, кан. 531.

¹¹⁷ Див. ПАПА ЛЕВ XIII, Апостольський лист *Singulare Praesidium*.

¹¹⁸ Пор. ККСЦ, кан. 466 ⇐ кан. 533.

¹¹⁹ Пор. ККСЦ, кан. 525, § 2.

¹²⁰ Пор. ККСЦ, кан. 529, § 3.

§ 3. Чернець, який з власної волі не здійснює акт передачі управління власним майном, про що йдеться у §1, поводить незгідно із складеною професією, і на нього можуть бути накладені санкції, аж до відпущення з Чину.

§ 4. Чернець може будь-коли змінити умови передачі управління власним майном, але лише за дозволом Протоігумена та згідно із загальною церковною дисципліною¹²¹.

114. – Якщо Чернець покидає Чин, передача управління власним майном силою самого факту стає недійсною¹²².

3. Довічна професія

115. – § 1. Протягом шістдесяти днів перед довічною професією, Чернець повинен зректись усього майна, яким володіє, і віддати його на користь того, кому забажає, під умовою майбутньої довічної професії¹²³.

§ 2. Таке зречення, вчинене раніше вищевказаних шістдесяти днів, є недійсним¹²⁴.

§ 3. Акт зречення має бути складений офіційною мовою держави, громадянином якої є даний Чернець, і підписаний особисто Ченцем і двома свідками. Акт зречення повинен строго відповідати нормам цивільного права. Зразок акту включено у Провінційний Правильник. (Див. Дод. I\13)

116. – § 1. Зі складенням довічної професії Чернець зрікається усіх дібр, якими володіє.

§ 2. Добра, які Чернець отримає після професії, силою самого права переходять на монастир, до якого він приписаний, за винятком тих, про які йдеться у § 3.

§ 3. Добра, які він отримає у спадщину, силою самого права переходять на Провінцію, до якої Чернець приписаний.

РОЗДІЛ VI ПОСТІЙНЕ ПОГЛИБЛЕННЯ ЧЕРНЕЧОГО ФОРМУВАННЯ

117. – «Нашою ціллю є уподібнення до Бога, наскільки це можливо людській природі, але нема подібності без пізнання, а пізнання походить від навчання»¹²⁵, тому формування Ченців-василіян має бути постійним.

§ 2. Притримуючись мети та шляху, вказаних святим Василієм Великим, кожен Чернець повинен дотримуватись *Ratio formationis* і Програми формування, яка його стосується. Усвідомлюючи свої дарування та особисті недосконалості, він повинен також із особистої ініціативи вживати необхідних засобів, щоб у його житті відбувався постійний загальнолюдський, християнський, церковний та чернечий поступ.

118. – Ченці з довічними обітами, після завершення студій, приписаних Статутом, повинні розвивати й поглиблювати свої знання священних наук шляхом курсів і програм

¹²¹ Пор. ККСЦ, кан. 529, § 4.

¹²² Пор. ККСЦ, кан. 529, § 4.

¹²³ Пор. ККСЦ, кан. 467, § 1 ⇌ кан. 533.

¹²⁴ Пор. ККСЦ, кан. 467, § 1 ⇌ кан. 533.

¹²⁵ Св. Василій Великий, *Про Святого Духа*, 1, 2, PG 32,69 В 2-12.

постійного формування, визначених Протоігуменом за згодою його Ради та особистих ініціатив, затверджених компетентним Настоятелем¹²⁶.

119. – § 1 Крім того, Ченці повинні брати участь у конференціях, які Протоігумен вважатиме доцільними для розвитку священних наук і душпастирства¹²⁷.

§ 2. Ченці повинні здобувати також відповідний запас світських знань, особливо тих, які тісно пов'язані зі священними науками¹²⁸.

РОЗДІЛ VII ЧЕРНЕЦЬ, ЯКИЙ ПЕРЕХОДИТЬ ДО ІНШОГО ЧИНУ. СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛЬ І СЕМІНАРИСТ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО НАШОГО ЧИНУ

1. Чернець, який переходить до нашого Чину

120. – Чернець може правосильно перейти до нашого Чину з іншого чернечого інституту, отримавши:

1. згоду компетентної влади інституту, який залишає;
2. згоду Головного Настоятеля нашого Чину; у свою чергу, Протоархимандрит повинен отримати попередню згоду своєї Ради;
3. згоду Апостольського Престолу¹²⁹.

121. – § 1. Чернець, який переходить з іншого інституту, звільняється від вступного курсу до василіянського чернечого життя. Однак, перш ніж допустити його до новіціату, на початку Протоігумен може призначити йому випробувальний термін, але не більше ніж на три роки.

§ 2. По закінченні випробувального терміну чернець повинен відбути звичайний новіціат в нашому Чині.

§ 3. Протягом випробувального періоду чернець може виконувати душпастирські обов'язки. Проте, йому не повинні доручатися завдання, які б перешкождали його чернечому формуванню.

122. – Під час випробувального терміну і новіціату, хоч і залишаються в силі обіти, але припиняються окремі права і обов'язки, які чернець мав у попередньому інституті, і він підлягає Настоятелям і Вчителеві новиків нашого Чину також силою обіту послуху¹³⁰.

123. – Чернець з тимчасовими обітами, по закінченні новіціату, складає тимчасову професію, відповідно до приписів цього Статуту¹³¹.

¹²⁶ Пор. ККСЦ, кан. 372, § 1.

¹²⁷ Пор. ККСЦ, кан. 372, § 2. КПр. 96, 236.

¹²⁸ Пор. ККСЦ, кан. 372, § 3. КПр. 276, 282.

¹²⁹ Пор. ККСЦ, кан. 544, § 3.

¹³⁰ Пор. ККСЦ, кан. 545, § 1.

¹³¹ Пор. ККСЦ, кан. 545, § 2.

124. – § 1. Чернець з довічними обітами по закінченні новіціату складає довічну професію у нашому Чині.

§ 2. Силою складення цієї довічної професії він цілковито й повноправно приєднується до Василянського Чину святого Йосафата, а якщо він є священником, то приєднується до нього як священник.

125. – Якщо Чернець, який перейшов з іншого Інституту, не складе професії у нашому Чині згідно з приписами нашого Статуту, тоді він повинен повернутися до попереднього Інституту, хіба що на той час вже закінчився строк його професії¹³².

2. Чернець-василіянин, який переходить до іншого інституту

126. – § 1. Наш Чернець може правосильно перейти до іншого чернечого інституту, але на це потрібна згода Апостольського Престолу¹³³.

§ 2. Чернець, який переходить до іншого Інституту, поки не складе професії у новому Інституті, залишається зв'язаний обов'язками вже складеної професії. Його права в нашому Чині припиняються¹³⁴.

§ 3. Чернець, який не складе обітів у новому Інституті, повинен повернутися до нашого Чину, хіба що на той час закінчиться строк його професії¹³⁵. Якщо він цього не зробить, то компетентний Настоятель повинен застосувати щодо нього санкції передбачені для незаконного перебування поза чернечим осідком.

3. Священнослужитель і семінарист

127. – Священнослужитель або семінарист, приписаний до якоїсь єпархії, розпочинає чернече формування, починаючи із вступного курсу до василіянського чернечого життя, як кандидат-мирянин.

РОЗДІЛ VIII НАВЧАННЯ У ВАСИЛІЯНСЬКОМУ ЧИНІ

128. – Формування посвяченого та приготованого чернечого персоналу, із завданнями апостоляту¹³⁶ і навчання¹³⁷, є обов'язком, який Чин прийняв на себе за натхненням святого Йосафата та відповідно до «Правил» Митрополита Йосифа Рутського.

§ 2. Деякі Ченці, відповідно до їхніх здібностей та потреб Чину і Церкви, вивчають предмети, які не скеровані на приготування до святої Тайни Священства.

1. Кандидати на навчання

¹³² Пор. ККСЦ, кан. 545, § 3.

¹³³ Див. ККСЦ, кан. 544, § 3.

¹³⁴ Див. ККСЦ, кан. 545, § 1.

¹³⁵ Див. ККСЦ, кан. 545, § 3.

¹³⁶ Див. ШПр. 5.

¹³⁷ Див. ККСЦ, кан. 328.

129. – Кандидатами на навчання є, як правило, Ченці з тимчасовою професією, які, на думку Вчителя новиків та інших екзаменаторів, наділені даними, які потрібні для успішного навчання.

130. – До компетенцій Протоігумена, за згодою його Ради, із власної ініціативи чи на прохання зацікавлених, належить пропонувати на навчання Ченців, які мають необхідні здібності, скеровувати і супроводжувати їх аж до закінчення спеціалізованого вишколу, беручи до уваги потреби Чину і Церкви.

2. Організація навчання

131. – § 1. Протоігумен за згодою своєї Ради відбирає кандидатів на навчання. Для цього він користується допомогою Вчителя новиків та інших екзаменаторів, призначених *ad hoc* цією ж владою.

§ 2. Крім цього, за допомогою Керівника студій та, якщо Провінція має у своєму розпорядженні Осідок студій, також Ректора, Протоігумен:

1. підготовляє і періодично оновлює навчальну програму кожного студента;
2. визначає, який Осідок, семінарію чи університет повинен відвідувати кожен студент;
3. визначає, де будуть мешкати студенти, які відвідують семінарії або університети;
4. з допомогою Економа визначає витрати на семінарії та університети і витрати на житло для студентів. Робить відповідні асигнування в бюджет.

132. – Якщо Провінція має у своєму розпорядженні власний Осідок студій, компетентна влада подбає про призначення штатного персоналу, який передбачений для Осідку.

133. – Якщо Провінція не має у своєму розпорядженні Осідку студій, компетентна влада призначить Керівника студій.

134. – Протоігумен слідкує за приготуванням до священнослужіння і за навчанням студентів, оцінюючи їхні характеристики й атестати про навчання.

Крім цього, він регулярно повинен відвідувати Осідок студій, щоб завжди бути поінформованим щодо умов і проблем Осідку студій¹³⁸.

У цих завданнях йому допомагають Ректор і Керівник студій.

3. Інститути, які відвідують Ченці-студенти

135. – § 1. Осідки, які, як правило, відвідують Ченці-студенти:

1. Осідок студій власної Провінції, якщо такий існує;
2. Осідки студій інших Провінцій;
3. Семінарії як у власній, так і в інших Провінціях;
4. Університети, затверджені церковною владою, як у власній, так і в інших Провінціях;
5. Римські інститути і семінарії.

¹³⁸ Пор. ККСЦ, кан. 356, § 2.

§ 2. У країнах, в яких це можливо і доцільно, курси Осідку студій можуть бути доповнені курсами державних університетів. У цьому випадку, до компетенцій Протоігумена належить з'ясувати, чи це не зашкодить доктринальному і моральному формуванню студентів та чернечій дисципліні, і вживати необхідних заходів, щоб доповнити можливі недостатки. У кожному з випадків до компетенцій Протоархимандрита належить видавати час-до-часу відповідні розпорядження.

4. Навчальна програма

136. – § 1. Звичайна навчальна програма для Ченців-студентів включає:

1. закінчення середньої школи для тих Ченців, які цього не зробили перед новіціятю. Це потрібно виконати відразу після закінчення новіціяту;
2. один вступний рік до богословсько-філософських студій;
3. богословсько-філософське формування, необхідне для допущення до дияконських¹³⁹ і пресвітерських¹⁴⁰ свячень;
4. повний курс риторики і курси пасторального богослов'я, методології місії і реколекцій для кандидатів до свячення;

§ 2. Програма повинна дотримуватись норм Кодексу Канонів Східних Церков¹⁴¹, загальних основ виховання і католицького формування, церковних документів, що стосуються формування священнослужителів¹⁴², традицій Церков свого права, до яких належать студенти, традицій Чину і Статуту. Програма повинна повністю виключати предмети, які суперечать доктрині та авторитетові католицької Церкви.

§ 3. Відповідно до потреб і програм Чину, додаються інші дисципліни, факультативні чи додаткові, такі як: курси літургійних мов, сучасних мов, економіки, інформатики, засобів суспільної комунікації¹⁴³ та інші.

137. – § 1. Осідок студій повинен мати власний план студій для священнослужителів.

§ 2. Навчальну програму Осідку студій розробляє Ректор у співпраці зі штатним персоналом Осідку¹⁴⁴. Сама програма, а також можливі зміни, повинні бути затверджені Протоігуменом за згодою його Ради і потверджені Протоархимандритом¹⁴⁵.

138. – Для Ченців, які не навчаються в Осідку студій, навчальну програму визначає Керівник студій у Провінції. Програма студій повинна бути затверджена Протоігуменом за згодою його Ради.

5. Ченці-студенти

139. – § 1. Ченці-студенти дотримуються навчальної програми, визначеної Протоігуменом на пропозицію Керівника студій, згідно з вимогами Церкви і Чину¹⁴⁶.

¹³⁹ Див. ККСЦ, кан. 760.

¹⁴⁰ Див. ККСЦ, кан. 348, § 1.

¹⁴¹ Див. ККСЦ, канн. 342 - 356.

¹⁴² Див. ККСЦ, кан. 330, § 1.

¹⁴³ Див. ККСЦ, кан. 652, § 1.

¹⁴⁴ Див. ККСЦ, кан. 330 ⇐ кан. 536, § 2 і кан. 337, §§ 1 і 2.

¹⁴⁵ Пор. ККСЦ, кан. 337, § 3.

¹⁴⁶ Див. канони, які стосуються формування тих, що готуються до прийняття свячень: ККСЦ, кан. 346-356.

§ 2. Відвідують інститут, визначений Протоігуменом.

§ 3. Відвідують факультативні курси, які рекомендує Керівник студій.

§ 4. Якщо відвідують семінарію або державний університет, мешкають там, де призначить Протоігумен.

140. – § 1. Студенти Осідку студій повинні мати постійного Духівника. Однак, студенти можуть вільно звертатися до будь-якого іншого священика, затвердженого Ректором для їх духовного проводу¹⁴⁷.

§ 2. Крім цього, вони мають у своєму розпорядженні постійних сповідників, призначених Протоігуменом, а теж сповідників-візитаторів, за ними зберігається також право звертатися до будь-якого іншого сповідника, наділеного владою уділяти Святу Тайну Покаяння, також і поза Осідком студій, завжди дотримуючись дисципліни Осідку студій¹⁴⁸.

141. – Студенти, які відвідують семінарію або державний університет, повинні проживати в чернечому Осідку, який знаходиться у тій місцевості, де вони навчаються, або поблизу, і підлягають Настоятелю Монастиря і особі, яку він призначить.

142. – Ченці-студенти повинні сумлінно дотримуватись Правильника чернечого Осідку, в якому вони проживають, особливо того, що стосується спільнотного життя, літургійних та духовних практик.

Вони повинні з почуттям відповідальності виконувати свої чернечі і студентські обов'язки¹⁴⁹.

Повинні розсудливо, з розпізнаванням і почуттям відповідальності вживати засоби комунікацій, які використовують у цілях навчання.

Перш за все, вони є Ченцями, і тому повинні пам'ятати, що чернечі практики і формування мають пріоритет над будь-якими іншими заняттями¹⁵⁰.

6. Ченці-студенти у Римі

143. – Згідно з потребами Чину і на основі погоджень між Протоархимандритом і Протоігуменом за згодою його Ради, деяких Ченців скеровують на навчання до Риму.

144. – § 1. Відновлення тимчасової професії, складення довічної професії і прийняття дияконських та священичих свячень Ченцем, який перебуває в Римі, може відбутися як у Провінції, до якої належить Чернець, так і в Римі, згідно з правилами і церковним правопорядком.

§ 2. Протоігумен приймає рішення, що стосуються Ченця його Провінції, який проживає в Головному Осідку. Однак, якщо один або більше актив, вказаних у § 1, відбуваються в Римі, Протоігумен пересилає Протоархимандритові всю належну документацію.

145. – За фінансування Ченця-студента, скерованого до Риму, відповідає його Протоігумен, або воно відбувається згідно з іншою домовленістю між Протоархимандритом і Протоігуменом.

¹⁴⁷ Пор. ККСЦ, кан. 339, § 1.

¹⁴⁸ Пор. ККСЦ, кан. 339, § 2.

¹⁴⁹ Див. КПр. 253, 259.

¹⁵⁰ Див. КПр. 36, 235.

РОЗДІЛ ІХ СВЯЧЕННЯ

1. Допущення до свячень

146. – § 1. Чернець, який є кандидатом до пресвітерських свячень, повинен виконати план богословсько-філософських студій, передбачений загальною церковною дисципліною, який охоплює повних шість років: два роки філософських дисциплін і чотири роки богословських дисциплін. Курси можуть бути пройдені послідовно або одночасно¹⁵¹.

§ 2. Кандидат до пресвітерату, який успішно пройшов чотири роки філософсько-богословських студій, може бути дозволено висвяченим на диякона¹⁵².

§ 3. Кандидат до дияконату повинен пройти також літургійні курси, курси риторики та інші, згідно з вимогами традицій власної Церкви свого права¹⁵³.

147. – § 1. Чернець, який бажає отримати лише дияконські свячення, повинен виконати спеціальний план богословсько-філософських студій, повний строк якого – три роки.

§ 2. Для висвячення на диякона такого Ченця, крім того, потрібно дотримуватись традицій власної Церкви свого права про дияконську службу літургії, слова і любові¹⁵⁴.

§ 3. Якщо в майбутньому Чернець захоче прийняти пресвітерські свячення, він повинен доповнити богословські студії¹⁵⁵.

148. – § 1. Чернець з довічними обітами, який успішно закінчив призначені студії, може просити про допущення його до свячень, дотримуючись приписів канонічного права¹⁵⁶.

§ 2. Вищий Настоятель¹⁵⁷, якщо на це буде дуже важлива причина, має право заборонити дияконіві прийняти пресвітерські свячення, навіть за відсутності формальних доказів, зберігаючи за зацікавленим право на відклик, згідно з нормами загального права¹⁵⁸.

149. – § 1. Рішення прийняти свячення повинно бути свідомим і добровільним. Отож, нікому не дозволено ні в який спосіб і ні з якої причини примушувати Ченця приймати свячення.

§ 2. З іншого боку, не дозволено забороняти тому, хто придатний, згідно норм права, прийняти свячення¹⁵⁹.

2. Процедура, якої слід дотримуватись при допущенні до свячень

150. – Протоігумен зобов'язаний переконатись у придатності Ченця до прийняття свячень. З цією метою, він перевірить усе, що вважатиме потрібним, порадившись також із

¹⁵¹ Пор. ККСЦ, кан. 348, § 1.

¹⁵² Пор. ККСЦ, кан. 760, § 1.

¹⁵³ Пор. ККСЦ, кан. 354.

¹⁵⁴ Пор. ККСЦ, кан. 354.

¹⁵⁵ Пор. ККСЦ, кан. 760, § 2.

¹⁵⁶ Пор. ККСЦ, кан. 537, § 1.

¹⁵⁷ Вищі настоятелі – це ті, про який йдеться у ККСЦ кан. 418, § 1, або у правилі 478.

¹⁵⁸ Пор. ККСЦ, кан. 755.

¹⁵⁹ Пор. ККСЦ, кан. 756.

Ректором Осідку Студій і безпосереднім Настоятелем Ченця¹⁶⁰; однак, не може радитись у цій справі, ані безпосередньо, ані опосередковано, із Духовним провідником і Сповідником Ченця.

151. – Чернець приготується до прийняття свячень тижневими реколекціями¹⁶¹, але це не звільняє його від обов'язку п'ятиденних щорічних реколекцій.

152. – Відпускні грамоти для прийняття дияконських і пресвітерських свячень дає Вищий Настоятель за згодою своєї Ради¹⁶².

153. – Протоігумен може дати відпускну грамоту при наявності таких документів:

1. письмова заява про допущення до дияконських або пресвітерських свячень¹⁶³.
(Див. Дод. I/14 і відповідно I/15);
2. свідоцтво про закінчення студій¹⁶⁴;
3. характеристика Ректора Осідку студій або Ректора інституту¹⁶⁵;
4. рекомендація, якщо це доцільно і стосується випадку, від єпархіяльних Єпископів або Настоятелів інших чернечих інститутів, в яких кандидат попередньо перебував, щодо якостей кандидата і про те, що він вільний від будь-яких канонічних перешкод¹⁶⁶;
5. кандидат до пресвітерату повинен додати свідоцтво про дияконське свячення¹⁶⁷.

154. – Документи повинні зберігатися в архіві Провінційної Управи¹⁶⁸.

155. – Копія свідоцтва про свячення пересилається в архів Головної Управи.

156. – Протоігумен Ченця, який отримав свячення, заносить дані в спеціальну книгу¹⁶⁹ і повідомляє про них парафію, де зареєстровано святу Тайну Хрищення висвяченого¹⁷⁰.

157. – § 1. Настоятель Монастиря може надавати новопресвітерам повноваження сповідати Ченців нашого Чину і тих, які постійно проживають у тому ж Монастирі. Однак, перед тим новопресвітери повинні пройти відповідний іспит (*audienda*) перед трьома священиками-екзаменаторами нашого Чину, призначеними Протоігуменом за згодою його Ради¹⁷¹.

§ 2. Щодо повноваження уділяти цю Святу Тайну іншим вірним, потрібно дотримуватись загального права¹⁷².

¹⁶⁰ Див. ККСЦ, кан. 771.

¹⁶¹ Пор. ККСЦ, кан. 772.

¹⁶² Пор. ККСЦ, кан. 537, § 1.

¹⁶³ Див. ККСЦ, кан. 761.

¹⁶⁴ Пор. ККСЦ, кан. 769, § 1, 3°.

¹⁶⁵ Пор. ККСЦ, кан. 769, § 1, 4°.

¹⁶⁶ Пор. ККСЦ, кан. 769, § 1, 6°.

¹⁶⁷ Пор. ККСЦ, кан. 769, § 1, 1° + кан. 761.

¹⁶⁸ Див. ККСЦ, кан. 769, § 2.

¹⁶⁹ Пор. ККСЦ, кан. 774, § 2.

¹⁷⁰ Пор. ККСЦ, кан. 775.

¹⁷¹ Пор. ККСЦ, кан. 724, § 2.

¹⁷² Див. ККСЦ, кан. 722, §§ 3 і 4, кан. 723, § 1 і кан. 724.

ЧАСТИНА II **СПІЛЬНЕ ЖИТТЯ**

РОЗДІЛ I **ВАСИЛІАНСЬКА СПІЛЬНОТА**

158. – Одна із основних характеристик чернечого стану – це життя у спільноті, про яке наш Святий Отець Василій говорить: «Це – поле духовної боротьби, дорога поступу, безупинна вправа і розважання Божих заповідей»¹⁷³

Він радить своїм ченцям спільне життя, як форму життя, яка більше подобається Богові.

1. Дозволене перебування поза спільнотою

159. – § 1. Кожний Настоятель мусить уникати того, щоб його Чернець жив одинцем.

§ 2. У випадку очевидної необхідності та з оправданих і переконливих причин, Настоятель чернечого Осідку може дозволити своїм Ченцям перебувати поза спільнотами Чину на короткий період часу, визначений Провінційним Правильником.

§ 3 Протоігумен за згодою своєї Ради і з оправданих причин може дозволити Ченцеві проживати поза осідком Чину, але не довше ніж на шість місяців, хіба що йшлося б про лікування, навчання або душпастирську працю, виконувану в ім'я Чину.

§ 4. На відсутність, що перевищує шість місяців, але не більше ніж один рік, якщо не йдеться про навчання, лікування або душпастирську працю, потрібно дозвіл Протоархимандрита за згодою його Ради.

§ 5. В окремих випадках Чернець може скористатись індультом екскавстрації. Див. правила 332-335.

2 Недозволена відсутність

160. – § 1. Якщо Чернець незаконно віддаляється з монастиря, Настоятель робить йому попередження і накладає на нього відповідну покуту.

§ 2. Якщо така відсутність повторюється або затягнеться до семи днів, а також, якщо у сукупності набіжить сім днів, Протоігумен накладає на Ченця дисциплінарні санкції, відповідно до Статуту і до норм загального права¹⁷⁴.

§ 3. Після п'ятнадцятиденної незаконної відсутності, а також, якщо у сукупності набіжить п'ятнадцять днів, Протоігумен накладає відповідну канонічну кару. Однак, у випадку рецидиву або зятятості Натоятель повинен розпочати процес про відпущення з Чину.

РОЗДІЛ II

УСТРІЙ СПІЛЬНОГО ЧЕРНЕЧОГО ЖИТТЯ

¹⁷³ *Opere ascetiche di Basilio di Cesarea* [=Аскетичні твори Василія з Кесарії], стор. 246. Див. ШПр. 7.

¹⁷⁴ Див. ККСЦ, кан. 550 і правила 336-348).

1. Ченці і Статут

161. – Спільне чернече життя є можливим через органічне дотримання правил Статуту¹⁷⁵ й інших співвідносних правильників.

162. – § 1. Кожен Чернець повинен знати загальний і партикулярний церковний правопорядок, Статут та правильники. Незнання законів і правил та їх помилкове тлумачення не виправдовують порушення і не звільняють від його наслідків¹⁷⁶.

§ 2. Чернець, як з тимчасовими обітами, так і з довічними, у будь-яких обставинах, повинен дотримуватись законів загального і партикулярного права, Статуту, Правильника Провінції, моралі, а також норм цивільного права.

163. – § 1. Чернець особисто відповідає за будь-який свій кримінальний вчинок і за будь-яку моральну або матеріальну шкоду, яка може з цього випливати.

§ 2. Чин не несе ніякої відповідальності за правопорушення Ченця, але може йому сприяти у судовому процесі¹⁷⁷.

2. Приналежність Ченця до Провінції і його осідок

164. – Чернець, як з тимчасовими обітами, так і з довічними, проживає у Провінції, в якій пройшов новіціят (за винятком інших домовленостей між Провінціями), та у монастирі, до якого призначає компетентний Протоігумен, згідно норм Статуту.

165. – З моменту складення довічної професії, Чернець, на підставі самого права, приписується до Провінції, у якій проживає, і набуває право голосу в Провінції, згідно зі Статутом.

166. – Чернець з довічною професією, який переїхав до іншої Провінції на невизначений період, але залишився приписаним до попередньої Провінції, після трьох років набуває право активного і пасивного голосу у Провінції, в якій проживає, одночасно, втрачаючи його у попередній Провінції.

167. – Якщо Чернець знаходитиметься поза межами власної Провінції внаслідок непередбачених обставин, Протоархимандрит припише його тимчасово до іншої Провінції, вислухавши перед тим зацікавленого Ченця і компетентних Протоігуменів.

168. – § 1. Чернець може подати заяву про переведення його до іншої Провінції. Але, така заява підлягає прийняттю з боку обох зацікавлених Протоігуменів, кожного за згодою його Ради, і затвердженню Протоархимандритом, за згодою його Ради.

§ 2. Протоархимандрит повинен визначити, чи наведені для переведення причини є вагомі, переконливі та обґрунтовані; непогодження Ченця з розпорядженнями Настоятеля не є вагомою причиною для його переведення.

¹⁷⁵ Див. КПр. 241.

¹⁷⁶ Пор. ККСЦ, кан. 1497.

¹⁷⁷ Див. ККСЦ, канн. 468, §2 і 529, §2.

169. – Протоархимандрит, за згодою своєї Ради, може перевести Ченця з одної Провінції до іншої, вислухавши зацікавленого Ченця і думку відповідних Протоігуменів.

170.– Протоігумен, вислухавши думку зацікавленого Ченця і порадившись із своєю Радою, декретом, згідно з нормами Статуту, може призначити Ченця, який йому підлеглий, до чернечого осідку, що йому безпосередньо підпорядкований, або перевести Ченця з одного Осідку до іншого.

171. – Настоятель Монастиря не може нехтувати письмовими вказівками Протоігумена, в яких він розпоряджається про переведення, а навпаки, повинен якнайшвидше посприяти переїздові Ченця до нового осідку.

172. – § 1. Настоятель Дому повинен забезпечити Ченця, який переводиться до іншого осідку, всім необхідним.

§ 2. Чернець, якого переводять в інший монастир, бере із собою те, що вказано Провінційним Правильником, за дозволом Настоятеля Дому. Щоб позичити якусь річ, яка належить монастиреві, повинен мати на це письмовий дозвіл Настоятеля. В майбутньому Чернець повинен подбати про те, щоб, згідно з нормами Провінційного Правильника, повернути у Чернечий дім все, що позичив.

3. Утримання Ченця

173. – § 1. Чернець довіряється Чиніві в усіх своїх матеріальних потребах¹⁷⁸.

§ 2. Капітули і Настоятелі повинні піклуватися про потреби Ченця.

174. – § 1. Чин дбатиме за харчування, проживання, одяг, витрати на транспорт, медичне і соціальне страхування, гроші на особисті дрібні видатки, лікування, допомогу у похилому віці та у випадку інвалідності.

§ 2. Ченці отримують академічне чи професійне формування старанням і коштами Чину, згідно норм Статуту.

§ 3. В загальному, належить до Настоятеля Чернечого дому забезпечити Ченця також усім іншим, що йому необхідне, згідно закону любові. Але кожен видаток, загальна сума якого буде перевищувати п'ятиденний заробіток звичайного працівника, повинен бути попередньо дозволений Настоятелем Монастиря. Усі інші розпорядження щодо цього є у компетенції Вищої Капітули.

§ 4. Чин забезпечує матеріалами та обладнанням, які необхідні для діяльності, дорученої Ченцеві.

§ 5. Крім цього, надає Ченцеві у розпорядження суму грошей, необхідну для проведення дорученої діяльності. Однак, ці платежі повинні бути заздалегідь затверджені Провінційною Капітулою або Протоігуменом за згодою його Ради, і повинні бути внесені у бюджет.

175. – Чин гарантує Ченцеві юридичний захист у судовому процесі у спірних питаннях, які виникли внаслідок виконання дозволеної діяльності, і в усіх випадках, коли Чернець діяв в імені Чину, згідно з нормами Статуту.

4. Відповідальність голосу

¹⁷⁸ Див. КПр. 17.

а) Активний і вирішальний голос

176. – Статут заохочує Ченця брати участь в управлінні Чернечим домом та Чином, шляхом використання голосу, права посилати пропозиції на Капітули, а також можливості апелювати до Вищих Настоятелів, відповідно до ієрархічного ладу, в передбачених цим же Статутом обставинах.

177. – § 1. Чернець з довічними обітами має обов'язок і відповідальність брати участь в управлінні Чернечим домом і Чином, відповідно до правил цього Статуту.

§ 2. Обов'язок брати участь підкреслено правилами, які, серед іншого, визначають мінімальне число учасників, необхідне для правосильності Капітули, та обов'язок голосувати для учасників Капітули.

178. – Право голосу належить Ченцям з довічною професією¹⁷⁹, за винятком:

1. Єпископів¹⁸⁰;
2. ексхавстрованих Ченців¹⁸¹;
3. тих, які подали прохання про перехід до іншого Інституту;
4. тих, які подали заяву про індульт виходу з Чину, доки заява є чинною;
5. тих, щодо яких був виданий декрет про відпущення з Чину;
6. тих, які були виключені з Чину, навіть, якщо очікують остаточного рішення Апостольського Престолу;
7. тих, кого компетентний Настоятель законно позбавив права голосу.

179. – § 1. Чернець з правом голосу повноправно бере участь у монастирській Капітулі.

§ 2. Крім того, бере участь у виборах делегатів на Провінційну Капітулу.

180. – Чернець з тимчасовою професією не входить повноправно до складу Чину і тому не має права голосу¹⁸².

б) Пасивний голос

181. – Згідно з нормами Статуту, чернечий стан, вік, стаж чернечої професії, приналежність до Провінції становлять вимоги для Ченця, який обирається Генеральною і Провінційною Капітулою.

182. – Генеральною Капітулою на всі уряди можуть бути обрані всі Пресвітери Чину з правом голосу, які відповідають вимогам щодо віку і стажу чернечої професії, передбачених Статутом, і якщо не мають перешкод, відповідно до норм загального церковного права і Статуту.

183. – § 1. Провінційною Капітулою на всі уряди можуть бути обрані всі Пресвітери Провінції і, дотримуючись правила 432, Головної Управи з правом голосу, якщо відповідають вимогам щодо віку і стажу чернечої професії, передбачених Статутом, і якщо не мають перешкод, відповідно до норм загального церковного права і Статуту.

¹⁷⁹ Див. ККСЦ, кан. 531.

¹⁸⁰ Див. ККСЦ, кан. 431, § 2.

¹⁸¹ Див. ККСЦ, кан. 491 ⇐ кан. 548, § 2.

¹⁸² Див. ККСЦ, кан. 528.

§ 2. Диякони з правом голосу, як із Провінції, так із Головної Управи, можуть бути обрані, замість Братів, на уряд одного з Радників, за винятком Першого Радника, а також на одного з Делегатів на Генеральну Капітулу.

§ 3. Брати з правом голосу, як із Провінції, так із Головної Управи (дотримуючись правила 432), можуть бути обрані, замість Дияконів, на уряд одного з Радників, за винятком Провінційного Вікарія, а також на одного з Делегатів на Генеральну Капітулу.

5. Священнослужителі і Брати

184. – Ченців, які прийняли свячення, називають «священнослужителями»¹⁸³.

185. – Згідно з нормами загального церковного права, священнослужителі поділяються, відповідно до свячень, на Єпископів, пресвітерів і дияконів¹⁸⁴.

186. – Усіх інших Ченців називають «братами».

187. – Усі Ченці, священнослужителі чи брати, зв'язані тими самими чернечими обітами, тимчасовими чи довічними, і усі підлягають тій самій дисципліні.

188. – За належним дозволом, усі Ченці, священнослужителі чи брати, можуть взяти на себе завдання у шкільній, душпастирській, академічній або професійній галузі, як у чернечих спільнотах, так і поза ними.

6. Чернець-єпископ і вислужений Чернець-єпископ

189. – § 1. Чернець, якого призначили Єпископом, входить до колегії Єпископів, зобов'язаний послухом лише Римському Архиєреєві і є вийнятий з-під влади Настоятелів. Однак, продовжує належати до Чину і дотримується обов'язків, пов'язаних з чернечою професією, які є сумісними з його новим апостольським служінням¹⁸⁵.

§ 2. З моменту проголошення його нового стану, втрачає всі уряди, які займав в Чині, та втрачає право активного і пасивного голосу¹⁸⁶. Також не має більше права втручатися у справи Чернечого дому або Чину, ні особисто, ні за посередництвом інших.

§ 3. Крім того, позбавляється усіх прав, які випливають з приналежності до Чину.

190. – § 1. По закінченню свого уряду, Чернець-єпископ може повернутися до чернечого життя у Чині..

§ 2. Протоігумен, за згодою своєї Ради, має право надати йому місце для проживання у монастирі власної Провінції.

§ 3. З цією метою, Єпископ і Протоігумен укладають письмову угоду, щоб врегулювати усі аспекти співжиття, і також для цивільно-правових наслідків.

§ 4. Вислужений Чернець-єпископ і Протоігумен можуть відкликати або змінити угоду, але завжди у письмовій формі і з однією умовою, – щоб будь-яку можливу перешкоду долати у

¹⁸³ Пор. ККСЦ, кан. 326.

¹⁸⁴ Пор. ККСЦ, кан. 325.

¹⁸⁵ Пор. ККСЦ, кан. 431, § 2, 1°.

¹⁸⁶ Пор. ККСЦ, кан. 431, § 2, 1°.

мирний спосіб. Ніхто з них не зобов'язаний пояснювати, або доказувати правильність свого рішення.

191. – § 1. Вислужений Чернець-єпископ, відповідаючи на почуття приналежності до спільноти, повертається до василіянського життя з його духовністю та дисципліною.

§ 2. Ченці Осідку будуть вдячні вислуженому Єпископові, який своєю присутністю збагачує спільноту духовними заслугами та душпастирським досвідом. Однак, ця присутність не повинна ставати нагодою для послаблення чернечої дисципліни.

192. – § 1. Вислужений Чернець-єпископ має право вирішального голосу у Монастирських Капітулах. Натомість, не має активного і пасивного голосу¹⁸⁷.

§ 2. Може отримати будь-який уряд, на який призначає Протоігумен або Настоятель Монастиря, згідно з нормами Статуту.

7. Похилі віком, неповносправні і хворі

193. – Однією з характеристик нашого спільнотного життя є особлива турбота про немічних співбратів¹⁸⁸. Втішаймося їхньою присутністю і пам'ятаймо про шлях, який вони пройшли, і про служіння, яке виконали у чернечому житті.

194. – § 1. Ченці похилого віку та інваліди будуть розміщені у наших осідках. Настоятель Монастиря повинен знайти для них найбільш відповідне місце, пристосоване для полегшення їхнього тягару немочі, і забезпечити їхні духовні і матеріальні потреби, як цього вимагають обставини.

§ 2. Там, де це можливо і необхідно, Настоятель призначить для хворих та інвалідів підготовлену і сумлінну особу, яка дбатиме про них з любов'ю і терпеливістю.

195. – Провінційна Управа повинна бути інформована про стан тяжкохворих Ченців. Протоігумен, в свою чергу, повинен повідомити про хворобу співбратам, єпархіяльному Єпископові, родині Ченця та іншим можливим зацікавленим, заохочуючи всіх до молитви за терплячого.

8. Померлі

196. – Про смерть Ченця потрібно негайно і надійним способом повідомити Протоігумена. А він, у свою чергу, через Секретаря, відразу повідомить про це Протоархимандрита, родину померлого, усіх Протоігуменів Чину, Настоятелів всіх монастирів даної Провінції, і також всіх можливих зацікавлених. За душу померлого Ченця без зволікання повинні бути відправлені заупокійні молитви.

197. – Кожен Чернець відслужить Божественну Літургію за упокій померлого:

1. відправить три рази за Ченця власної Провінції;
2. відправить один раз за Ченця інших Провінцій.

¹⁸⁷ Пор. ККСЦ, кан. 431, § 2, 2°.

¹⁸⁸ Див. КПр. 135, 163, 200, 286, 314; ШПр.. 55.

198. – § 1. Життєпис покійного вписується у Книгу померлих Чернечого Дому. Потрібно старанно пригадати усі його заслуги та добрі діла, а також головні моменти його життя і праці.

§ 2. Копія життєпису пересилається до архіву Провінції і до архіву Головної Управи.

199. – § 1. Протоігумен, особисто або через уповноваженого ним Ченця, дбає про похоронні моління за померлого Ченця.

§ 2. Настоятель Монастиря, особисто або через уповноваженого ним Ченця, дбає про частину цвинтаря, яким опікується Монастир, і про могили Ченців, що там поховані.

§ 3. Щодо Ченців померлих у Римі, відповідальність, про яку йдеться вище, несе Протоархимандрит або уповноважений ним Чернець.

9. Вирішення внутрішніх спорів у Чині

200. – § 1. Вирішення внутрішніх спорів є у компетенції наступної влади:

1. спори між ченцями однієї спільноти:

- а) перша інстанція: Настоятель Монастиря (Ректор Осідку студій) зі своєю Радою;
- б) друга інстанція: Протоігумен зі своєю Радою;
- в) третя інстанція: Протоархимандрит зі своєю Радою.

2. спори між ченцями чи юридичними особами різних Провінцій:

- а) Протоархимандрит зі своєю Радою;
- б) Трибунали Апостольського Престолу.

3. спори між Настоятелями (між Настоятелем і Ректором) однієї Провінції, між Настоятелем (Ректором) і Ченцем однієї спільноти або Провінції, як також між юридичними особами однієї Провінції:

- а) Провінційна Капітула або Протоігумен зі своєю Радою;
- б) Протоархимандрит зі своєю Радою.

4. спори між Протоігуменами:

- а) Генеральна Капітула або Протоархимандрит зі своєю Радою;
- б) Трибунали Апостольського Престолу.

5. спори, у які втягнений Протоархимандрит, є у компетенції Трибуналів Апостольського Престолу;

6. третьою інстанцією у спорах, про які йдеться у 2, 3 і 4 пунктах, є Трибунали Апостольського Престолу¹⁸⁹.

Якщо до справи також причетний один із радників, який має вирішувати спір, то, на цей випадок і попередньо порадившись з іншими радниками, його потрібно замінити іншим ченцем, який відповідає вимогам, необхідним для цього уряду радника.

§ 2. Той, хто вважає, що декрет завдав йому шкоди, може, згідно з нормами права, подати рекурс до вищої влади того, хто видав цей декрет¹⁹⁰.

РОЗДІЛ III ПРАКТИКА ЧЕРНЕЧОЇ ПРОФЕСІЇ

201. – § 1. Професія обітів послуху, чистоти і убожества, разом з обіцяркою вірності та підлеглих Римському Архиєрею, є основою василіянської дисципліни.

¹⁸⁹ Див. ККСЦ, кан. 1069, § 1.

¹⁹⁰ ККСЦ, кан. 997, § 1.

§ 2 Складенням обітів Чернець зобов'язується уподібнюватись до Христа, зберігаючи три Євангельські Ради, і посвячується Богові через служіння Церкви, входячи у Чин з усіма правами і обов'язками згідно зі Статутом¹⁹¹.

§ 3. Святий Василій вказує Ченцю, як дороговказ на цьому шляху, вірні засоби молитви і практикування чеснот, і запрошує його відкрити усі тайники свого серця Настоятелю, щоб отримати від нього підтримку у своєму людському і духовному діянні.

Разом з тим, вимагає від Настоятеля допомагати і радити підлеглому з прихильністю та людським розумінням, рекомендує йому бути пильним, щоб запобігати порушенням і виправляти їх без винятків, коли вони трапляються¹⁹².

202. – Кожен Чернець, незалежно від свого становища та уряду у Чині, повинен вірно і цілковито дотримуватись складеної професії та прямувати до досконалості свого стану¹⁹³.

1. Послух

203. – § 1. Обіт послуху – це вчинок, яким Чернець, під натхненням Святого Духа, посвячує Богові власну волю, немов жертвоприношення себе самого, слідуючи за Христом, Який з любові до нас, став слухняним Отцеві аж до смерті (Фил. 2,8), і зростаючи у свободі Божих дітей¹⁹⁴.

§ 2. Цим обітом Чернець підпорядковує владі настоятелів всі власні дії.

§ 3. Чернечий послух не лише не принижує людську гідність, а, навпаки, збільшує свободу Божих дітей і провадить її до повного розвитку¹⁹⁵.

204. – Ченці живуть в одному домі, моляться разом, харчуються разом, разом поділяють майно. Кожен Чернець, приєднуючись до василіянського життя, повинен розвивати самозречення, щоб жертвувати власними схильностями і бажаннями для набуття поведінки, згідної із життям у спільноті¹⁹⁶. Ченці, в душі покори, завжди повинні виконувати розпорядження Настоятелів¹⁹⁷.

205. – Настоятелі повинні усвідомлювати, що й вони не звільнені від послуху, що повинні першими дотримуватись правил і виконувати розпорядження своїх Настоятелів, та що повинні виражати дух послуху також і в стосунку до своїх підлеглих співбратів, задовольняючи їхні справедливі прохання.

206. – § 1. Чеснота послуху вимагає від Ченців цілковитої поваги до Церковної Ієрархії і підлеглості їй, відповідно до приписів загальної дисципліни, правопорядку власної Церкви свого права і нашого Статуту.

§ 2. Повага до Церковної Ієрархії вимагає, щоб наші Ченці уникали будь-чого, що може привести їх самих або вірних до непослуху Настоятелям Чину і власної Церкви свого права, особливо, щодо розпоряджень та заборон.

¹⁹¹ Суттєві елементи – Кап. III, н. 4 – 1983.

¹⁹² Див. КПр. 43, 23.

¹⁹³ Див. КПр. 43, 23. Пор. ККСЦ, кан. 426.

¹⁹⁴ Пор. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про оновлення чернечого життя *Perfectae Caritatis*, 14 (=РС, 14).

¹⁹⁵ Пор. РС, 14.

¹⁹⁶ Див. КПр. 29, 114, 115, 152, 317; Рм. 7.

¹⁹⁷ Див. *Del batesimo* II, стор. 530; ШПр. 29, 47; РС, 14.

207. – Обіт послуху особливим чином зобов'язує тоді, коли Настоятель його виразно наказує словами: «силою святого послуху». Тільки Протоархимандрит і Протоігумени, і лише у виняткових ситуаціях та з великою обережністю, можуть давати такі накази своїм підлеглим¹⁹⁸.

208. – § 1. Якщо Чернець зустрінеться з великими труднощами у виконанні дорученого йому завдання, тоді він повинен викласти свою проблему безпосередньому Настоятелю. Настоятель може відхилити його заперечення, якщо на це матиме обґрунтовані причини. Однак, у цьому випадку Чернець може подати апеляцію Вищим Настоятелям, згідно із ієрархічним порядком; але, поки вони не вирішать даної справи, він повинен докласти усіх зусиль, щоб, в силу своїх можливостей, виконувати отримане завдання¹⁹⁹.

§ 2. У випадку апеляції, Вищий Настоятель повинен перевірити цю справу разом із Настоятелем Ченця і порадитись зі своїми Радниками.

2. Чистота

209. – § 1. Обіт чистоти – це свобідний і добровільний дар Богові себе самого, яким Чернець приймає целібат разом із зобов'язанням досконалої стриманості, відповідної цьому стану, задля Божого Царства.

§ 2 Обіт чистоти зобов'язує Ченця, крім зберігання досконалої статевої стриманості, зосереджувати усі свої сили на служіння спільноті та Церкві²⁰⁰.

210. – Складаючи обіт чистоти, Чернець приймає целібат. Згідно з нормами загального права, ймовірно подружжя Ченця з тимчасовою професією є недозволеним²⁰¹, а Ченця з довічними обітами – недійсним²⁰²; в обидвох випадках це є причиною для відпущення Ченця з Чину на підставі самого права²⁰³.

211. – Чернець повинен бути свідомий щодо руйнівної і дестабілізуючої сили, що впливає з нерозважливого використання засобів суспільної комунікації. І тому, він використовуватиме свідомо і з почуттям відповідальності: Інтернет, газети, журнали, книжки, фільми, аудіо- і телепрограми та інше. У василіянському дусі уникатиме надмірного вживання цих засобів. Кожен Чернець повинен бути пильним щодо цього.

3. Убожество²⁰⁴

212. – § 1 Обіт убожества – це наслідування Христа, Який «задля нас став убогим, будши багатим, щоб ми його вбожеством розбагатіли» (II Кор. 8,9), і полягає у складенні всіх дібр у спільність, згідно з прикладом першої християнської спільноти (Див. Діяння 2,44).

§ 2. Обітом убожества, Чернець зрікається права посідати дочасні речі і поділяє особисті матеріальні та духовні дари, щоб вони послужили для збудування і збагачення спільноти та єдності, зміцнюючи покірну і довіру в Боже Провидіння²⁰⁵.

¹⁹⁸ Див. ШПр. 28; КПр. 29.

¹⁹⁹ Див. ШПр. 28, 47.

²⁰⁰ Див. ШПр. 15. Пор. *Vita Consecrata* (= Богопосвячене життя) 1, 16, 18, 22, 26, 75.

²⁰¹ Пор. ККСЦ, кан. 529, § 1.

²⁰² Пор. ККСЦ, кан. 466 ⇐ кан. 533.

²⁰³ Пор. ККСЦ, кан. 497, § 1, 2° ⇐ кан. 551.

²⁰⁴ Пор. ККСЦ, кан. 424.

213. – Заробіток Ченця, який виконує оплачувану роботу, переходить безпосередньо на рахунок, який визначить компетентний Вищий Настоятель, попередньо порадившись із своєю Радою. Якщо це неможливо, тоді сам Чернець повинен з готовністю передати відповідну суму особі або посаді, призначеним її отримати.

214. – Авторські права на усі твори Ченців належать Чинові.

215. – Будь-які пожертви або дарунки, зроблені Настоятелю або Ченцю, вважаються немовби зробленими Чинові.

216. – § 1. Обіт убожества, згідно з нормами Статуту, позбавляє Ченця права посідати будь-яку річ як власну та самовільно нею розпоряджатись, даючи, приймаючи чи позичаючи її. Отож, ніхто із Ченців нехай не має чогось немов свого власного, хоч би воно було й найменшим, ані не вважає його таким, не дає, не дарує і не позичає будь-яку річ співбратам, чужим чи рідним, як також не приймає від них нічого у будь-який спосіб.

§ 2. Будь-яка річ, яку Чернець отримав від співбратів, від сторонніх осіб або від родичів, належить спільноті. Він може користуватися нею лише з дозволу компетентного Настоятеля²⁰⁶.

217. – Ченці повинні звітувати перед власним Настоятелем про особисті прибутки і витрати.

218. – Жоден Чернець не може безпосередньо розпоряджатися грішми, ні на основі угод з особами чи організаціями поза Чином, ні на основі таких угод у самому Чині; усі грошові операції повинні проходити через компетентного Настоятеля або через особу чи посаду, призначені для цього Настоятелем.

219. – Оскільки постійне користування речами прирівнюється до приватної власності, Чернець виявлятиме вдячність також у догляді за спільним добром, пам'ятаючи, що він підлягає Настоятелям і правилам також у користуванні речами, та вважаючи теж і їх «посвяченими Богові».

РОЗДІЛ ІV ВІРНІСТЬ І ПІДЛЕГЛІСТЬ РИМСЬКОМУ АРХИЄРЕЄВІ

220. – § 1. Впродовж століть існування Чину василіяни постійно були вірними Апостольському Престолу і, докладаючи не раз героїчних зусиль, протистояли всяким формам церковних роздорів. Святий Йосафат, василіянські мученики та ісповідники віри і єдності спонукають кожного василіянина підтримувати цю вірність Римському Архидієєві і завжди працювати на користь єдності християн.

§ 2. Складаючи довічну професію, Ченці дають виразну обіцянку постійної вірності і підлеглих Римському Архидієєві, Христовому Намісникові, Наступникові Петра, Главі й Пастиреві Вселенської Церкви, – крім того, що підлягають йому також силою обіту послуху, – зобов'язуючись завжди, всюди і за всяких обставин захищати його авторитет.

²⁰⁵ Пор. РС, 13.

²⁰⁶ Див. КПр. 187, 304; Пор. ККСЦ, кан. 468, § 1.

РОЗДІЛ V БОЖИЙ КУЛЬТ

221. – Немов би душею чернечого життя є розважання над Святим Письмом, а Літургія є його переходом у культ. Літургія є також виховним і розпізнавальним чинником спільноти вірних, а отже, – засобом апостоляту.

1. Обряд

222. – Обряд є проявом власної ідентичності і духовною спадщиною Церкви, що «утверджує божественну єдність католицької віри в її різноманітності»²⁰⁷. Василіяни, за прикладом Святого Йосафата, повинні знати обряд власної Церкви свого права, ретельно дотримуватись і ревно та з любов'ю його плекати²⁰⁸.

223. – У богослужіннях слід використовувати тільки літургійні книги, затверджені церковною владою²⁰⁹.

224. – Чернець повинен активно брати участь у літургійних відправах, згідно з приписами книг і розпорядженнями Настоятелів.

225. – Не повинні вводитися побожні практики, загальні чи особисті, хіба що після затвердження компетентною церковною владою, та уникаючи будь-якого синкретизму²¹⁰.

226. – Протоігумен повинен подбати, щоб у Провінції в богослужіннях дотримувались практик, передбачених Провінційним Правильником.

2. Згадування Ієрархів

227. – Під час богослужінь наші священнослужителі згадують церковну Ієрархію, відповідно до норм загального права і до приписів літургійних книг, а також Протоархимандрита, Протоігумена і Настоятеля Чернечого дому. (Див. Дод. II/1).

3. Церковне Правило

228. – У кожному Монастирі щодня повинно відправлятися Церковне Правило, дотримуючись встановленого розпорядку²¹¹.

229. – Настоятель Дому може звільнити Ченця від обов'язку Церковного Правила, але лише з поважних причин²¹².

²⁰⁷ Пор. ККСЦ, кан. 39.

²⁰⁸ Пор. ККСЦ, канн. 39 і 40, § 2.

²⁰⁹ Пор. ККСЦ, кан. 656, § 1.

²¹⁰ Пор. ККСЦ, кан. 201, § 2.

²¹¹ Див. ШПр. 37; КПр. 157, 167, 173, 279, 307; Пор. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Конституція про Святу Літургію *Sacrosantum Concilium*, 88, 94.

²¹² Див. ШПр. 37; Пор. ККСЦ, кан. 538.

4. Божественна Літургія і Пресвята Євхаристія

230. – В центрі життя кожного Ченця і всієї спільноти є відправа Божественної Літургії, завдяки якій згадується і уприсутнюється Жертва Ісуса Христа, як діло спасіння²¹³. Усі інші богослужіння беруть початок з Божественної Літургії і завершуються у ній²¹⁴.

231. – § 1. Ченці-священники мають відправляти Божественну Літургію щодня, за винятком алітургічних днів, які визначені власною Церквою свого права, і зберігаючи чернечу дисципліну. Тільки поважна причина може усправедливити занедбання цього обов'язку, і хто має перешкоду, повинен повідомити про це власного компетентного Настоятеля²¹⁵.

§ 2. Священники, без особливої причини і без дозволу єпархіального Єпископа, не повинні відправляти Божественну Літургію більше, як один раз на день²¹⁶.

232. – § 1. Божественну Літургію, по можливості, мають відправляти разом усі священники чернечого дому і з участю всієї чернечої спільноти, виражаючи цим єдність священства і жертви²¹⁷.

§ 2. Також дякони і брати повинні щоденно брати активну участь у Божественній Літургії²¹⁸. У випадку якоїсь перешкоди, вони повинні повідомити про це власного Настоятеля²¹⁹.

233. – У василіянських церквах стороннього священника можна допустити до відправи Божественної Літургії тільки тоді, коли він представить дійсне посвідчення від свого Ієрарха, або якщо настоятель церкви може в інший спосіб впевнитись у його чесності²²⁰.

234. – § 1. Пресвята Євхаристія повинна зберігатися у кивоті, таким чином, щоб уникнути будь-якої небезпеки зіпсуття²²¹; Її повинні з найбільшою пошаною адорувати; і нехай буде добре захищена від можливості святотатства²²².

§ 2. Догляд за Пресвятою Євхаристією доручено Настоятелю Чернечого дому²²³.

5. Загальні щорічні літургійні свята

235. – § 1. Такі щорічні свята і відправи є загальними для всього Чину²²⁴:

1. у свято Святого Василя Великого у кожному монастирі уся спільнота відправить Божественну Літургію за розвиток Чину;

²¹³ Іван Павло, *Orientalis Lumen*, 10.

²¹⁴ Див. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Sacrosanctum Concilium*, 2, 6-7, 10, 13; Пор. ККСЦ, канн. 704, 716, 698.

²¹⁵ Пор. ККСЦ, канн. 704 і 473, § 1.

²¹⁶ Див. КОНГРЕГАЦІЯ ДЛЯ СХІДНИХ ЦЕРКОВ, *Istruzione per l'applicazione delle prescrizioni liturgiche del Codice dei canoni delle Chiese Orientali*, Libreria Editrice Vaticana, Рим 1996, 65.

²¹⁷ Пор. ККСЦ, кан. 700, § 2.

²¹⁸ Див. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Sacrosanctum Concilium*, 14, 18, 30, 56.

²¹⁹ Пор. ККСЦ, кан. 473, § 2, 1° ⇔ 538, § 2.

²²⁰ Пор. ККСЦ, кан. 703, § 1.

²²¹ Див. ККСЦ, канн. 706, 707.

²²² Пор. ККСЦ, кан. 714, § 1.

²²³ Пор. ККСЦ, кан. 714, § 2.

²²⁴ Див. Конституції Чину св. Василя Великого, *Устав-Правила-Правильник*, Видання Головної Управи ЧСВВ, Рим 2002 [=Конституції ЧСВВ – 2002], 168, § 1.

2. у свято Святого Йосафата Божественна Літургія відправляється за єдність християн;

3. у заупокійні суботи: після Неділі Блудного Сина і перед Неділею П'ятидесятниці, уся спільнота відправить Божественну Літургію з Панахидою за усіх померлих Ченців.

§ 2. Ті, які з поважних причин не можуть відправити Божественної Літургії у ці дні, повинні відправити її в цьому наміренні в інший день.

236. – Алітургійні дні визначені Провінційним Правильником, згідно з літургійними нормами власної Церкви свого права.

6. Інші релігійні практики

237. – § 1. Кожна Провінція, крім загальних практик, може мати особливі літургійні практики, впроваджені Провінційною Капітулою і затверджені Протоархимандритом за згодою його Ради, і внесені у Провінційний Правильник.

§ 2. В інших випадках, Настоятелі чи Капітули, на основі їхніх компетенцій, можуть і повинні запрошувати наших Ченців до інших спільних молитов і відправ²²⁵.

РОЗДІЛ VI ДУХОВНІ ПРАКТИКИ

1. Іспит совісті і Свята Тайна Сповіді

238. – *«Щоб нашу думку ніколи не покидала пам'ять про страшний і неминучий Суд, до якого ми всі швидко зближаємося, хоч і дуже мало є тих, які про це пам'ятають та підготовляються до тієї зустрічі»²²⁶.*

239. – § 1. Як вияв старання у зростанні в духовному житті, Чернець робитиме іспит совісті двічі на день.

§ 2. Іспиту совісті сприяє мовчання, зосередження, покора розуму, сокрушення серця, терпеливість і сповідь.

240. – Для кожної спільноти Протоігумен призначає принаймні одного постійного сповідника²²⁷. Однак, кожен чернець може сповідатися у будь-якого священика, наділеного владою уділяти Святу Тайну Покаяння, згідно з нормами загального права і зважаючи на чернечу дисципліну²²⁸.

241. – Чернець повинен часто приступати до Святої Тайни Сповіді, і не менше одного разу на місяць²²⁹.

2. Духовне читання і розважання

²²⁵ Пор. Конституції ЧСВВ – 2002, 168, § 2.

²²⁶ Св. ВАСИЛІЙ, Лист 173 2,6.

²²⁷ Пор. ККСЦ, кан. 539.

²²⁸ Пор. ККСЦ, кан. 474, § 2 ⇄ 538, § 3.

²²⁹ Пор. *Constitutiones Ordinis Basiliani Sancti Josaphat* [= Конституції ЧСВВ - 1954], Рим 1954, 167, § 2. Пор. ККСЦ, кан. 538, § 3. Див. також ККСЦ, канн. 369, § 1 і 719.

242. – Постійним та уважним розважанням над Божим словом, Чернець намагається все більше уподібнити своє життя до Христового життя, вправляючись жити згідно з Євангелієм²³⁰.

243. – Щодня Чернець повинен присвятити принаймні півгодини на розважання, бажано вранці.

244. – § 1. Кожен Чернець повинен присвятити щодня принаймні чверть години духовному читанню.

§ 2. Книгами для духовного читання, в першу чергу, повинні бути Святе Письмо, твори Святого Василя Великого і Отців Церкви.

3. Духовна віднова

245. – Кожна спільнота повинна щомісяця провести один день духовної віднови²³¹.

246. – Кожен Чернець, незалежно від своїх обов'язків, повинен брати участь у дні духовної віднови, від якої ніхто не може бути звільнений чи звільнити себе самого.

247. – § 1. У день духовної віднови Настоятель або священник, призначений для цього, виголосить для Ченців духовне повчання на актуальну тему, за якою слідуватиме розважання.

§ 2. Якщо це буде корисним і слухним, після розважання може відбутися дискусія на духовні теми, про які йшлося протягом дня.

4. Реколекції

248. – Святий Василій повчає, що пізнати себе самих – це засіб наблизитися до пізнання Бога²³². Реколекції сприяють зосередженню, що є необхідною умовою для нелегкої справи самопізнання.

249. – Щорічно кожен Чернець звершить п'ять днів спільних василіянських реколекцій. Ніхто, також і Настоятелі, не можуть бути звільнені від цього обов'язку, хіба що у випадку тяжкої хвороби. Хто не брав участі у спільних реколекціях, повинен зробити їх в інший час²³³.

250. – Якщо Чернець відчуватиме потребу додаткового періоду реколекцій, або це зауважить його Настоятель, тоді Настоятель за згодою своєї ради і за згодою самого Ченця, може надати додатковий період реколекцій, визначаючи час і місце.

251. – Реколекції супроводять важливі етапи чернечого формування²³⁴:

1. перед початком новіціату: три дні роздумів і молитов;
2. під час новіціату: принаймні десять днів реколекцій;
3. перед складенням тимчасової професії: повних три дні реколекцій;

²³⁰ Пор. ККСЦ, кан. 473, § 2, 1° ⇐ кан. 538, § 2. Див. anche ККСЦ, канн. 346, § 2 1° і 369, § 1.

²³¹ Пор. ККСЦ, кан. 473, § 2, 1° ⇐ кан. 538, § 2. Див. anche ККСЦ, кан. 369, § 2.

²³² Пор. Св. Василій, Проповідь 9, 6.

²³³ Пор. ККСЦ, кан. 473, § 2, 3° ⇐ кан. 538, § 2.

²³⁴ Пор. ККСЦ, кан. 473, § 2, 3° ⇐ кан. 538, § 2.

4. перед кожною відноюю обітів: один день реколекцій;
5. перед складенням довічної професії: п'ять днів реколекцій;
6. перед прийняттям свячень: один тиждень реколекцій.

252. – § 1. Доцільно, щоб кожна Провінція мала принаймні один осідок для реколекцій.

§ 2. Протоігумен, за згодою своєї Ради, призначає Директора реколекційного осідку.

253. – Протоігумен, порадившись із своєю Радою, вибирає Проповідника реколекцій.

254. – Програма реколекцій складається Проповідником і затверджується Настоятелем чернечої спільноти, яка проходить реколекції.

255. – Кожна Провінція складає власний календар духовних віднов і реколекцій.

5. Піст і здержливість

256. – § 1. Наступні практики здержливості є загальними для усього Чину:

1. стриманість від м'яса і від молочних продуктів – в перший день Чотиридесятниці і у Великодну П'ятницю;

2. стриманість від м'яса:

а) кожна п'ятниця року, крім Загальниць;

б) середі Великого і Різдвяного Посту;

в) усі дні від понеділка до суботи Першого тижня Великого Посту і Страсного

Тижня;

г) надвечір'я Різдва Христового і Богоявлення;

г) празник Усікновення голови Івана Хрестителя;

д) празник Воздвиження Чесного Хреста.

§ 2. Ченці можуть бути звільнені від посту у вищевказані дні, коли вони співпадають з Господськими і Богородичними святами, а також коли дні посту припадають на неділю.

§ 3. В дусі покути Чернець повинен практикувати, крім традиційних, також інші форми стриманості, характерні для наших часів, наприклад, стримуватись від використання засобів комунікації.

257. – Провінційна Капітула визначає норми щодо посту та інших можливих форм здержливості, згідно із загальною дисципліною і дисципліною власної Церкви свого права²³⁵. Ці норми вміщені у Провінційному Правильнику.

258. – Щодо приватних практик посту і здержливості, які стосуються харчування, Чернець повинен мати благословення Настоятеля або свого Духівника.

6. Духовний провід

259. – Досвід нас навчає, що ніхто не може сам себе провадити у духовному житті. І тому, кожен Чернець матиме як провідника Духовного отця²³⁶.

²³⁵ Див. ККСЦ, канн. 880, 882, 883, § 1.

²³⁶ Пор. ККСЦ, кан. 473, § 2, 2° ⇐ 538, § 2.

260. – Кожен Чернець має повну свободу щодо вибору Духівника. Однак, заохочується вибирати, в першу чергу, тих священників з нашого Чину, яким притаманні розсудливість, обачність, любов, милосердя, знання і дотримання чернечого духу, і які мають стаж чернечої професії принаймні десять років.

РОЗДІЛ VII УСТРІЙ ЧЕРНЕЧОГО ДОМУ

261. – Міра і достойність виражається у всьому навчанні Святого Василія. Його правила мають на меті життя присвячене молитві, практикуванню чеснот і братерській любові, а також гідну особисту поведінку, що є знаком відповідності з чернечою професією, і чого вірні завжди шукають в кожному ченцеві.

1. Чернечий одяг

262. – § 1. Ченці вдягають василіянський одяг, що відзначається своєю простотою, як «символ посвяти»²³⁷ і «знак свідчення». Загальноприйнятий одяг у Василіянському Чині Святого Йосафата складається з таких компонентів: чорний габіт з білим комірцем, пояс або ремінь²³⁸, мантия, каптур, нагрудний хрест і параман.

§ 2. Провінційна Капітула може запропонувати власний варіант одягу, однак зберігаючи його основні елементи.

263. – § 1. Під час літургійних богослужінь одягається габіт, а під час урочистих богослужінь, згідно звичаю, одягається також мантия і каптур.

§ 2. У спільноті та при виконанні апостольської праці, Ченці вживають василіянський одяг або, принаймні, одяг священнослужителя, згідно місцевого звичаю.

§ 3. Поза осідками Чину, Ченці одягають «клержімен» або використовують іншу чернечу відзнаку, дотримуючись також більш обмежених норм, встановлених єпархіяльним Єпископом²³⁹.

§ 4. У приватних справах Ченці можуть носити інший одяг, відповідний до місцевих звичаїв, дотримуючись завжди скромності, пристойності і поваги до самих себе і до ближнього.

§ 5. Провінційний Правильник може дати детальніші розпорядження щодо обставин і способу використання василіянського одягу.

2. Харчування

264. – Ченці харчуються разом при спільній трапезі. Хто не зможе бути присутнім, повинен попередньо повідомити власного Настоятеля.

265. – Постійно пам'ятаючи про Бога, та як вияв вдячності добродіям, трапеза завжди починається і закінчується молитвою.

²³⁷ Див. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, *Perfectae caritatis*, 17; Пор. ШПр. 22, 23; КПр. 90, 210; Див. ККСЦ, кан. 540.

²³⁸ Див. ШПр. 23.

²³⁹ Див. ККСЦ, кан. 540.

266. – § 1. Перед або під час трапези, згідно з василіянською традицією, відбувається духовне читання²⁴⁰, відповідно до норм, визначених Провінційним Правильником.

§ 2. Настоятель Чернечого дому визначає, що саме і в який момент потрібно читати до трапези. Як правило, читаються уривки з текстів Святого Письма, з місяцеслова, з пом'яника ченців, із Статуту, а також загальні повідомлення та інформації.

§ 3. Під час читання Святого Письма не можна робити нічого іншого, як лише слухати Слово Боже.

267. – § 1. Стосовно харчів і напоїв, Ченці пристосовуються, в міру можливого, до місцевих звичаїв, дотримуючись стриманості.

§ 2. Їжа є однаковою для всіх. Настоятелі повинні дбати, щоб їжа була здоровою і в достатній кількості, зважаючи також на потреби окремих ченців і на медичні приписи.

268. – Після трапези ченці збираються у храмі для молитви.

3. Дисципліна чернечого Осідку

269. – § 1. Щоденний розпорядок кожного дому повинен бути укладений так, щоб він обіймав усі завдання Ченців.

§ 2. Розподіл спільних занять, програма чернечих практик і розклад різноманітних діяльностей Дому є компетенцією Настоятеля Чернечого дому з його Радою, попередньо повідомивши Протоігумена.

270. Щодня, бажано після обіду і вечері, повинна бути перерва для спільної рекреації та відпочинку.

271. – § 1. Чернець повинен зберігати тишу, що сприяє духовному зосередженню та приносить мир і внутрішню здатність сприймати Боже слово.

Мовчання є також проявом поваги і пошани до співбратів.

§ 2. Розмови Ченців повинні вирізнятися своєю скромністю, що породжує повагу, і прикладом для ближнього²⁴¹.

272. – § 1. В усіх наших осідках існує клявзура²⁴².

§ 2. Межі клявзури визначаються Настоятелем Чернечого дому і затверджуються Протоігуменом. Без дозволу Настоятеля ніхто зі сторонніх не може увійти до клявзури.

273. – Чернець повинен мати, там, де це можливо, окрему келію, обладнану в дусі убожества і відповідно до праці, яку виконує.

274. – Листи Ченця, адресовані своїм Настоятелям, місцевому Ієрарху, Главі однієї з Церков свого права, Папському Легату і Апостольському Престолу, а також листи від них, що адресовані Ченцю, не підлягають жодній перевірці²⁴³.

²⁴⁰ Див. КПр. 71, 72, 180, 196. ШПр. 19.

²⁴¹ Див. КПр. 173, 208.

²⁴² Див. ШПр. 6, 15.

²⁴³ Пор. ККСЦ, кан. 429.

275. – Чернець може вийти з Осідку лише після того, як вкаже причину виходу своєму Настоятелю, і отримає від нього дозвіл, згідно з нормами Провінційного Правильника²⁴⁴.

276. – Хто виходить з Осідку, повинен зробити відмітку про свою відсутність у спосіб, визначений Правильником Дому.

4. Вакації

277. – Протоігумен зі своєю Радою визначає програму вакацій та інших днів відпочинку, особливо, взявши до уваги тих, хто зайнятий навчанням або важкою роботою.

278. – Під час вакацій Чернець, в душі чернечих обітів, завжди вірно підтримує духовне життя, пам'ятаючи, що він постійно є частиною чернечої спільноти, і щоб спільнота завжди мала можливість увійти з ним у контакт.

5. Гостинність

279. – § 1. У чернечих осідках, наскільки це можливо, повинно бути відповідне місце для гостей.

§ 2. Гості-співбрати повинні бути сердечно прийняті, в міру можливостей монастиря, і за що Чин буде вдячний ченцям²⁴⁵. У монастирі гості-співбрати перебувають у послуші Настоятелю, Вікарію монастиря або Відповідальному за спільноту, і повинні дотримуватись загального розпорядку.

§ 3. Сторонніх гостей слід приймати скромно, але люб'язно, без надмірності і розкоші, але привітно.

§ 4. У наших монастирях сторонні гості не можуть перебувати довший час; якщо їх перебування розраховане більше, ніж на п'ять днів, то потрібен дозвіл Протоігумена.

6. Літописи і реєстраційні книги монастиря

280. – У кожному монастирі заповнюються і поновлюються власні літописи та реєстраційні книги, згідно з вимогами загального церковного права та традицій, і які передбачені Провінційним Правильником, як, наприклад:

1. книга канонічних візитацій;
2. літописи Чернечого дому;
3. книга покійних;
4. реєстраційна книга свячень;
5. реєстраційна книга намірень на Божественну Літургію, відслужених і тих, які мають бути відслужені;
6. книга пожертв на Божественну Літургію;
7. реєстраційна книга побожних фундацій;
8. реєстраційна книга рухомого і нерухомого майна;
9. записи, податкові і законодавчі книги, згідно з місцевими нормами;
10. інші літописи і реєстри, передбачені Провінційним Правильником.

²⁴⁴ Див. КПр. 120.

²⁴⁵ Див. ШПр. 20; КПр. 97.

7. Канонічна візитація

281. – Канонічна візитація приписана Кодексом Канонів Східних Церков²⁴⁶ і має за ціль зберігати порядок та чернечу дисципліну, і відновляти їх там, де вони підупали. (Див. Дод. П/3.)

282. – Візитація є у компетенції Протоігумена та Протоархимандрита і є відмінною та відокремленою від духовного проводу. Усі Ченці підлягають візитації власного Протоігумена і Протоархимандрита.

283. – Протоархимандрит повинен провести візитацію усіх монастирів, принаймні один раз, під час уряду Протоігумена, якому ці монастирі підлягають.

284. – Протоігумен повинен щороку проводити візитацію домів та осідків, які у його компетенції.

РОЗДІЛ VIII АПОСТОЛЬСЬКА ПРАЦЯ

285. – Святий Йосафат – відновитель і покровитель Чину – прийняв для Чину завдання катехизувати та проповідувати Боже Слово, і потвердив цей заповіт своїм мучеництвом.

Статут робить свій внесок послуху цьому святому завданню, ставлячи апостолятам серед особливих цілей Чину.

286. – Чин приготує Ченців до апостольської праці, включаючи у план студій курси риторики, душпастирського богослов'я, методології місій і реколекцій.

1. Загальні правила для апостольської діяльності

287. – § 1. Апостольська діяльність використовує засоби проповідування і катехизи та розгортається шляхом опіки над парафіями і школами, через народні місії, реколекції для мирян, пресу та інші засоби комунікації.

§ 2. Крім того, серед засобів апостольської діяльності є заснування і провід релігійних об'єднань культурного та соціального спрямування, з метою виховання і формування вірних будь-якого віку, а особливо молоді²⁴⁷.

288. – § 1. За прикладом Святого Йосафата, Чернець, виконуючи апостольську працю, повинен приділяти особливу увагу екуменізму, згідно директив Вселенської Церкви і Церкви свого права.

§ 2. Чернець повинен ревно і жертовно присвятити себе апостольській праці.

§ 3. Його життя повинно бути згідним із апостолятом, який він виконує.

§ 4. Повинен ставитись до усіх із скромністю, обачністю та пошаною.

²⁴⁶ Пор. ККСЦ, кан. 420.

²⁴⁷ Див. ШПр. 15, 53; КПр. 292.

§ 5. Якщо на це немає дійсної потреби, повинен уникати відвідування мирян, особливо тоді, коли такі відвідини можуть викликати здивування або згіршення.

§ 6. Для успішного апостоляту, повинен вміти достосовувати форму та зміст проповідей і повчань до віку, приготування і проблематики своїх слухачів, але також вживати найефективніші засоби для розповсюдження проповідей і повчань.

289. – Чернець повинен вміти пояснити, в чому полягає сутність, перевага і необхідність чернечого та священничого покликання, заохочуючи молодих людей його прийняти, та повинен сприяти зародженню нових покликань до богопосвяченого життя, особливо, прикладом власного життя.

290. – Під час апостольської праці Чернець повинен дотримуватись побожних практик Божого народу, які відправляються згідно з церковним правопорядком.

291. – Ченцям суворо забороняється відчитувати будь-який екзорцизм, як у наших осідках, так і поза ними. За винятком Екзорцистів, які в особливий спосіб підготовлені, і мають спеціальний письмовий дозвіл, наданий єпархіяльним Єпископом на прохання Протоігумена.

292. – Для успішного виконання апостоляту необхідно, щоб Чернець знав мову, культуру і традиції народу, серед якого він працює, і був цілковито готовим до інкультурації²⁴⁸.

2. Проповідуння і катехитичне навчання

293. – § 1. Там, куди покликано Ченців, нехай проповідують Боже слово вірним християнам для того, щоб вони зростали у вірі, надії і любові до Бога, і щоб християнська спільнота дала свідчення цієї любові так, як заповів Господь.

§ 2. Шляхом катехитичного навчання ченці повинні провадити вірних християн, у спосіб, що відповідає кожній віковій категорії, до входження у таїнство спасіння і до життя ним.

294. – Проповіді і катехитичні навчання наших ченців повинні заторкувати лише теми біблійного і духовного характеру, завжди дотримуючись навчання Церкви. У них не можна на нікого натякати, чи старатися наголошувати і накидати власні погляди, тим більше – політичні.

3. Народні місії і реколекції для мирян

295. – Народні місії і реколекції для мирян мають за ціль формування і духовний зріст дорослих, шляхом систематичного проповідуння, катехизації і побожних практик.

296. – § 1. Протоігумен, порадившись із своєю Радою, призначає Координатора для місійної діяльності у Провінції, який працює під його безпосереднім керівництвом.

§ 2. Місійна діяльність здійснюється через пересувні місії і через Місійні осередки.

§ 3. Місіонарі разом з Координатором обговорюють проблеми місійної діяльності, цілі, відповідну методику і необхідні засоби. Разом з Координатором періодично оцінюють поступ місійної роботи і поновляють, відповідно до потреб, цілі і способи місійної діяльності.

²⁴⁸ Інкультурація, – це процес, завдяки якому, в нашому випадку, Чернець виконує свою душпастирську діяльність згідно з особливостями культури та суспільства, що його оточує.

4. Пастирська опіка

а) Чернець та опіка парафією

297. – § 1. Чернець-пресвітер може бути призначений парохом, як у єпархіяльній церкві, так і на парафії, створеній у василіянському храмі, на прохання єпархіяльного Єпископа. У цьому випадку, Протоігумен пропонує священика, придатного для призначення на уряд пароха; так само чинить і щодо парафіяльного вікарія. Право призначати парохів і парафіяльних вікаріїв належить виключно до Єпископа.

§ 2. Для цього призначення Протоігумен складає письмову угоду з Єпископом, відповідно до приписів загального права.

298. – Ченцям-парохам повинна бути забезпечена необхідна сталість в їхньому уряді, згідно із обставинами, і завжди зважаючи на добро душ.

299. – § 1. Чернець-парох, чи парафіяльний вікарій, має права, обов'язки і привілеї, якими наділені всі парохі, відповідно, парафіяльні вікарії.

§ 2. Проте, вони не можуть жити самі і не повинні занедбувати інші обов'язки чернечого життя на користь парафіяльної діяльності.

300. – § 1. Чернець-парох своєю поведінкою, розсудливістю, повагою, якою він користується, прихильним ставленням та своїм чернечим духом, допомагатиме і провадитиме, в особливий спосіб, довірені йому душі на шляху до християнського вдосконалення.

§ 2. Повинен усвідомлювати свою відповідальність за душі, які йому довірені; і тому, піклуватиметься про своє стадо та нічого не ставитиме понад душпастирське служіння, тим більше, – свої особисті інтереси.

301. – Ченці, відповідальні за душпастирську діяльність, зустрічатимуться разом, а також з єпархіяльним духовенством, щоб обмінюватися ідеями і досвідом, розробляти відповідні постанови для душпастирського служіння, згідно зі спільними потребами, проблемами і недоліками, пов'язаними з душпастирською працею.

302. – § 1. Чернець-парох підпорядковується своєму Настоятелю. Лише у справах, які стосуються парафіяльного уряду, замість Настоятелю, підлягає Церковній владі.

§ 2. Настоятель, без попереднього порозуміння з парохом, не може вносити ніяких змін у парафії, чи давати якісь розпорядження.

303. – § 1. В кожній парафії, яка довірена Ченцеві, парафія і чернечий осідок повинні вести окремий бухгалтерський облік і мати окремий розрахунковий рахунок.

§ 2. Економ монастиря може опікуватися також адміністрацією парафії, узгодивши це з Настоятелем монастиря.

304. – Коли парафія, проваджена Ченцем-парохом, стає вакантною, або коли Чернець-парох з якихось причин не може більше виконувати свої обов'язки, тоді його Настоятель повинен негайно повідомити про це єпархіяльного Єпископа і Протоігумена; у цьому випадку справу вирішують єпархіяльний Єпископ і компетентний Настоятель.

305. – Як єпархіяльний Єпископ, так і Протоігумен, без обов'язку просити згоди один у одного, можуть усунути ченця-пароха або парафіяльного вікарія, але при умові повідомити іншу

сторону про цей факт. Ніхто з них не зобов'язаний давати пояснення про причини свого рішення, чи доводити його правильність.

б) Парафія, заснована у василіянській церкві

306. – § 1. Парафія, довірена Ченцеві-пресвітеру, може бути заснована у василіянській церкві. Таке рішення приймає єпархіяльний Єпископ за згодою або на прохання Протоігумена і за згодою його Ради.

§ 2. Для цього Протоігумен складає письмову угоду з єпархіяльним Єпископом, відповідно до норм загального права.

307. – Розпорядок дня Чернечого Дому, при якому діє парафія, повинен враховувати не лише чернечі обов'язки, але також і парафіяльні.

308. – § 1. Парох, вікарій та інші Ченці, які проживають у монастирі, при якому заснована парафія, часто проводитимуть спільні зустрічі, щоб усім було відомо про парафіяльні справи.

§ 2. Кожен Чернець, який живе в такій спільноті, з готовністю братиме на себе частину душпастирського служіння, згідно з потребами та особистими можливостями, але завжди і лише в порозумінні із парохом.

§ 3. Ченці, які проживають у монастирі, включаючи Настоятеля і парафіяльного вікарія, повинні забезпечити впорядкований перебіг парафіяльного життя. Мусять пам'ятати, що нічого не можна робити без дозволу пароха і що без його затвердження не можна вводити ніяких змін, чи давати якісь розпорядження.

309. – У церкві Чину, в якій заснована парафія і довірена Ченцям, парох, або його вікарій, може будувати, відновлювати або прикрашати, умеблювати і робити інші вагомні зміни, лише після того, як це все буде обговорено із співбратами Чернечого осідку, на основі висновків спеціалістів; може розпочати роботи лише після затвердження Протоігуменом за згодою його Ради.

5. Школи та інші установи

310. – Відповідно до місцевих обставин та вимог, а також згідно з можливостями Провінцій, Чин може відкривати школи.

311. – Чин може також заснувати ліцеї та інтернати для формування юнаків, які будуть під його особливою опікою і захистом.

312. – Чин може засновувати товариства, молодіжні групи та культурні організації релігійного спрямування.

313. – При заснуванні власних навчальних закладів та інших установ з метою апостоляту, Протоігумен повинен враховувати вимоги та обставини країни, а також норми Статуту; такі ініціативи вимагають затвердження Протоархимандритом на пропозицію Протоігумена, кожного за згодою своєї Ради, і керуються Провінційним Правильником.

314. – § 1. Метою виховання у наших школах є гуманістичний та християнський розвиток особистості, відповідно до Навчання Католицької Церкви.

§ 2. Навчальна програма наших шкіл повинна включати, крім обов'язкових дисциплін, передбачених місцевими нормами, також і курси християнського виховання та предмети, що стосуються власної Церкви свого права, її літургії та історії.

315. – Ректори, Директори, Адміністратори і Духовні провідники шкіл та інших установ вибираються з-поміж найбільш придатних Ченців і призначаються Протоігуменом за згодою його Ради, згідно з нормами загального права.

316. – Кожна школа або установа повинна мати власний Правильник, укладений згідно з нормами загального права, місцевими нормами, звичаями, традиціями та обставинами, який має бути затверджений Протоігуменом за згодою його Ради. Правильник періодично потрібно перевіряти, поновляти та доповнювати, згідно із змінами законодавства та відповідно до вимог і потреб.

317. – Директори наших шкіл та установ є незалежними від Настоятелів у справах власної компетенції, але в тому, що стосується дисципліни Чернечого осідку, підлягають Настоятелю Монастиря, як і всі ченці, відповідно до наших правил.

318. – Якщо школа або інша установа довірена одному з монастирів, тоді чернечий осідок і школа повинні вести окремий бухгалтерський облік і мати окремий розрахунковий рахунок. Економ монастиря веде управління також і школи, у порозумінні з Настоятелем осідку.

6. Апостольська праця шляхом засобів комунікації

319. – Норми загального права зобов'язують Церкву використовувати засоби масової комунікації для звіщення Євангелія, і наповнювати їх Христовим духом.

320. – Настоятелі сприятимуть формуванню Ченців до критичного і корисного вживання цих засобів, заохочуватимуть добрі ініціативи щодо цього.

321. – Бажано, щоб василіянські письменники та автори інших текстів, також і тих, що призначені для телебачення чи Інтернету, були об'єднані у Колегію Василіянських Авторів і мали свій Правильник, затверджений Протоархимандритом за згодою його Ради.

322. – § 1. Василіянська традиція заохочує Ченців, які мають письменницький дар, до апостольської праці також через пресу.

§ 2. У своїх працях приділятимуть особливу увагу історії та сучасності Василіянського Чину.

323. – Роль, яку цим часом здобули телебачення та Інтернет, вчиняє слушною василіянську присутність, з метою апостоляту, також і в цих ділянках, приготівляючи спеціальні тексти і програми.

324. – При публікації книжок, газет, веб-сайтів та інших текстів, потрібно дотримуватись норм загального церковного права і норм цивільного права.

325. – Будь-який текст, написаний Ченцем, який пояснює католицьку віру чи мораль, потребують церковного затвердження або дозволу. Церковний дозвіл або затвердження дає

Ієрарх місця, де публікуються тексти, і Протоігумен. Ієрарх місця або Протоігумен може довірити оцінювання цензорам, яких вони виберуть²⁴⁹.

326. – Що стосується Інтернету, Чернець зобов'язується не створювати особистих веб-сайтів, як незалежних, так і включених в інші веб-сайти, а також нічого не публікувати на них без затвердження компетентним Настоятелем.

327. – Чернець повинен бути розсудливим і відповідальним, коли дає інтерв'ю для преси, в радіо чи телебаченні, щоб усе ним сказане і представлене було для добра Чину і Церкви.

328. – Протоігумен вибирає з нашого Чину ченців, придатних для виконання завдання цензорів, і пропонує їх компетентній владі, щоб вони були включені у список цензорів Церкви свого права.

РОЗДІЛ ІХ ЗОВНІШНІ СПІВПРАЦІВНИКИ

329. – Для виконання різних праць Чин потребує співробітників: вчителів для студійних осідків і шкіл, лікарів, медперсоналу для санаторних структур, ремісників, робітників, водіїв та помічників для різнорідних завдань.

330. – Чернець повинен бути вдячний цим співпрацівникам. Не повинен бачити у них звичайних виконавців робіт, але ближніх, згідно з євангельським духом. В присутності тих, які виконують найскромніші роботи, нехай пам'ятає про те, що святий Василій дуже високо ставить ручну працю.

331. – Настоятелі, крім того, що повинні дотримуватись правила 542 цього Статуту, мають обов'язок, а також і цивільну та судову відповідальність, захищати права своїх співробітників, тому нехай:

1. дотримуються цивільних законів щодо прийому на роботу, звільнення з роботи, страхування, тощо;
2. своєчасно виплачують їм заробітну плату;
3. шанують їхнє приватне життя, наприклад, не накладаючи їм такого розпорядку праці, який примушував би їх занедбувати родинні обов'язки.

РОЗДІЛ Х ЕКСКЛАВСТРАЦІЯ

332. – § 1. Ексклавстрація – це легальне перебування Ченця з довічною професією поза Чином, на визначений період.

§ 2. Індульт ексклавстрації надається, на прохання Ченця, Апостольським Престолом, враховуючи думку Протоархимандрита з його Радою, який попередньо порадиться з компетентним Протоігуменом і його Радою²⁵⁰.

§ 3. Ексклавстрація може бути також накладена. Це може здійснювати Апостольський Престол на прохання Протоархимандрита за згодою його Ради.

²⁴⁹ Див. ККСЦ, кан.662.

²⁵⁰ Пор. ККСЦ, кан. 548, § 1.

333. – § 1. Ексклавстрований Чернець залишається зобов'язаним чернечою професією і підлягає усім обов'язкам професії, що сумісні з його новим станом.

§ 2. Ексклавстрований повинен зняти чернечий одяг; і втрачає право голосу протягом всього часу ексклавстрації.

§ 3. Замість Настоятелям, ексклавстрований, також силою обіту послуху, підлягає єпархіальному Єпископу за місцем проживання²⁵¹.

334. – Після закінчення періоду ексклавстрації, Чернець повинен повернутися до Чину або просити про вихід з Чину. Якщо він цього не зробить, то компетентний Настоятель повинен діяти згідно із правилами, що стосуються Ченця, який незаконно покидає монастир²⁵².

335. – Якщо Чернець помирає, будучи ексклавстрованим, за нього будуть відправлені усі молитви, приписані цим Статутом, і будуть віддані усі похоронні почесті, немов би він не був ексклавстрований.

РОЗДІЛ XI ПОКУТИ І ДИСЦИПЛІНАРНІ САНКЦІЇ

336. – Святий Василій, – знаючи, що де є дисципліна, там буває і порушення, – повчає, що порушенню потрібно запобігати, а коли воно трапляється, то треба його виправляти. Однак Святий Отець напоумляє, що виправлення не є якоюсь помстою над правопорушником; карається винного не за те, що вже сталося, але щоб він став кращим і був прикладом для інших, який спонукував би їх правильно поводитися.

1. Братнє виправлення

337. – Ченці допомагають один одному також шляхом взаємного виправлення, згідно із євангельським законом (див. Мт.18, 15-17). І тому, якщо хтось довідався, що його співбрат провинився, повинен з добротою зробити йому зауваження. Проте, якщо сумнівається, що зможе успішно зробити це зауваження, то повинен попередити Настоятеля цього співбрата про шкоду, завдану спільноті переступом правил, маючи за мету повернути співбрата на добру дорогу і виправити шкоду²⁵³.

338. – Якщо Адмонітор робить зауваження Настоятелю, згідно із Статутом, то він повинен прийняти це зауваження охоче і з вдячністю.

2. Батьківське напоумлення і накладення покути

339. – Кожен Настоятель, окрім скеровувати і допомагати Ченцям, які йому підпорядковані²⁵⁴, має завдання також пильнувати і виправляти порушення. Проте, він повинен виправляти порушників з любов'ю та повчанням, в такий спосіб, щоб ні Чернець не впав у відчай, ні дисциплінарні міри у спільноті не послабилися²⁵⁵.

²⁵¹ Пор. ККСЦ, кан. 491 ⇔ 548, § 2.

²⁵² Див. ККСЦ, кан. 495.

²⁵³ Див. КПр. 4, 73, 165, 182.

²⁵⁴ Див. ШПр. 25, 28, 30, 43, 50, 51; КПр. 19, 81, 98, 99, 113.

²⁵⁵ Пор. ККСЦ, кан. 1401.

340. – § 1. Настоятель повинен бути розважним щодо накладення будь-якої покути і дотримуватись закону любові та справедливості.

§ 2. Настоятель ніколи не повинен докоряти своїм підлеглим в присутності інших, як при мирянах, так і при Ченцях, хіба що це буде необхідним для виправлення скандалу; він повинен повністю уникати того, щоб до світських осіб проникала будь-яка інформація про кари, накладені на Ченців.

341. – § 1. Якщо загальним правом не передбачені інші санкції, Настоятелі можуть накладати покути, які полягають у виконанні якогось побожного діла або діла милосердя чи любові, як, наприклад: молитви, піст чи реколекції, або якоесь особливе служіння для спільноти. Такі покути встановлені Провінційним Правильником.

§ 2. Покути у Чині є приватними і прилюдними, залежно від характеру порушення, таємного чи явного.

§ 3. Відповідно до стародавнього звичаю у нашому Чині, Чернець, що помилився, повинен з власної ініціативи покійно попросити прощення і покути у Настоятеля та виконати призначену покуту, щоб надолужити за власну провину²⁵⁶.

3. Дисциплінарні санкції

342. – Якщо попередження, дані безпосереднім Настоятелем, не будуть достатніми, щоб виправити порушення, то Протоігумен та Протоархимандрит, кожний в межах своєї компетенції, мають обов'язок накласти дисциплінарні санкції, але завжди дотримуючись закону любові і справедливості, згідно із звичаями нашого Чину і нормами загального права²⁵⁷.

343. – Відповідно до норм загального права, Протоігумен та Протоархимандрит можуть накладати санкції через карний процес або позасудовим декретом²⁵⁸.

344. – Характер злочину, можливий рецидив, а також пом'якшуючі або обтяжуючі обставини, допомагають визначити санкцію для застосування²⁵⁹.

345. – Компетентний Настоятель, відповідно до норм загального права, може накласти такі санкції:

1. догану у присутності свідків²⁶⁰;
2. прилюдне прочитання догани у присутності спільноти, додаючи покуту.

346. – У серйозних важливих випадках, компетентний Настоятель, за згодою своєї Ради, відповідно до норм загального права, може:

1. заборонити правопорушникові відвідувати визначені місця або осіб²⁶¹;
2. позбавити його активного чи пасивного голосу, або обидвох;
3. якщо правопорушник є священнослужителем, то може заборонити йому священнодіяти;

²⁵⁶ Див. КПр. 158.

²⁵⁷ Див. КПр. 159; ККСЦ канн. 1401-1467.

²⁵⁸ Пор. ККСЦ, кан. 1402, §§ 1 і 2.

²⁵⁹ Покарання за окремі злочини, див. ККСЦ, канн. 1436-1467.

²⁶⁰ Див. ККСЦ, кан. 1427, § 1.

²⁶¹ Пор. ККСЦ, кан. 1429, § 1.

4. накласти малу або також велику екскомуніку.

347. – У крайніх випадках Чернець може бути відпущений з Чину.

РОЗДІЛ XII ВІДПУЩЕННЯ З ЧИНУ ПОЗАСУДОВИМ ШЛЯХОМ

348. – Загальним кодексом та Статутом передбачено чотири способи відпущення з Чину позасудовим шляхом:

- 1 добровільний вихід з Чину;
- 2 відпущення на підставі самого права (*ipso iure*);
- 3 відпущення з необхідності на підставі виконуваного уряду (*ex officio*);
- 4 відпущення шляхом декрету (*per decretum*).

1. Добровільний вихід з Чину

349. – § 1. Чернець, який, під час тимчасової професії, з важливої причини, просить залишити Чин:

- 1 пише прохання про індульт виходу на ім'я Протоархимандрита і надсилає його Протоігумену, а копію – Настоятелю Монастиря;
- 2 Протоігумен передає прохання Протоархимандритові, разом із своєю думкою і думкою своєї Ради;
- 3 Протоархимандрит за згодою своєї Ради може надати індульт остаточного виходу з Чину²⁶².

§ 2. Чернець з довічною професією не повинен просити про індульт виходу з Чину і повернення до світського життя, хіба що з дуже поважних причин²⁶³; в цьому випадку слід дотримуватись такої процедури:

- 1 Чернець пише прохання про індульт виходу на ім'я Римського Архієрея, і надсилає його Протоархимандриту, а копію – Протоігумену. З моменту, коли Протоархимандрит отримав прохання і до остаточного вирішення справи, Ченцю призупиняється право активного, пасивного і вирішального голосу;
- 2 Протоархимандрит передає прохання Апостольському Престолу²⁶⁴, разом із своєю думкою і думкою своєї Ради²⁶⁵;
- 3 Апостольський Престол розглядає прохання, і якщо на це є причини, надає індульт;
4. індульт стає чинним, коли зацікавлений його отримає;
5. копії документів повинні зберігатися в архівах Головної і Провінційної Управ.

2 Відпущення на підставі самого права (*ipso iure*)

350. – На підставі самого права, відпущеним з Чину слід вважати Ченця, який:

- 1 прилюдно відрікся католицької віри (єресь, відступництво, схизма);

²⁶² Пор. ККСЦ, кан. 546, § 2.

²⁶³ Див. ККСЦ, кан. 549, § 1.

²⁶⁴ Див. ККСЦ, кан. 549, § 2.

²⁶⁵ Див. ККСЦ, кан. 549, § 1.

2 уклад чи тільки намагався укласти подружжя, навіть тільки цивільне²⁶⁶.

351. – У випадку відпущення силою самого права слід дотримуватись наступної процедури:

1 Протоігумен, порадившись зі своєю Радою, повинен негайно зібрати докази і видати заяву про даний факт для складення юридичного акту про відпущення, своєчасно повідомити Протоархимандрита і вислати копії актів до Головної Управи²⁶⁷.

2 Протоархимандрит повідомить Апостольський Престол.

3 Відпущення з необхідності на підставі виконуваного уряду (*ex officio*)

352. – Відпущення *ex officio* застосовується до ченця, який є причиною явного і дуже тяжкого зовнішнього скандалу або шкоди стосовно Монастиря²⁶⁸.

353. – У випадку відпущення з необхідності на підставі виконуваного уряду слід дотримуватись наступної процедури:

1. Протоігумен за згодою своєї Ради виключає винного; якщо зволікання може погіршити ситуацію, то також Настоятель Монастиря за згодою своєї Ради може виключити ченця, своєчасно повідомивши про це Протоігумена²⁶⁹;

2. Протоігумен, у разі потреби, подбає, щоб розпочати процес відпущення згідно з нормами права або передасть справу Головному Настоятелю²⁷⁰;

3. у свою чергу, Протоархимандрит може розпочати процес відпущення або передати справу Апостольському Престолу²⁷¹.

354. – Наслідки відпущення *ex officio*:

1. виключений повинен негайно зняти чернечий одяг. Якщо він є священнослужителем, то не може священнодіяти, хіба що пізніше Апостольський Престол вирішить по-іншому;

2. однак, виключений залишається Ченцем, і якщо був з довічними обітами, то йому призупиняється право активного, пасивного і вирішального голосу.

4 Відпущення шляхом декрету (*per decretum*)

355. – § 1. Відпущений декретом може бути чернець, винний в:

1. постійному занедбуванні обов'язків богопосвяченого життя;
2. упертому непослусі на розпорядження Настоятеля у важливих справах;
3. наполегливій підтримці або поширенні релігійних доктрин, які суперечать навчанню Церкви;

²⁶⁶ Пор. ККСЦ, кан. 497, § 1 ⇐ кан. 551.

²⁶⁷ Пор. ККСЦ, кан. 497, § 2 ⇐ кан. 551.

²⁶⁸ Пор. ККСЦ, кан. 498, § 1 ⇐ кан. 551.

²⁶⁹ Пор. ККСЦ, канн. 551 і 498.

²⁷⁰ Пор. ККСЦ, кан. 498, § 2 ⇐ кан. 551.

²⁷¹ Пор. ККСЦ, кан. 498, § 2 ⇐ кан. 551.

4. прилюдному приєднанні до шкідливих ідеологій матеріалізму, атеїзму, расизму або політичного екстремізму, як також, релігійного фундаменталізму та екстремізму;
5. недозволеній відсутності у спільноті більше, як два тижні;
6. непристойній поведінці;
7. пошуку або незаконному творенні стилю життя або духовності, що суперечать чи відхиляються від чернечого життя і духовності нашого Чину;
8. серйозних занедбань під час виконання власного уряду;
9. тяжких зловживань владою у виконанні власного уряду;
10. інших тяжких правопорушеннях, визнаних такими навчанням Церкви.

§ 2. Ці злочини завжди караються відповідними канонічними карами, а старання Настоятелів повинно бути постійно спрямоване на те, щоб виправити винних, однак, у випадках рецидиву і впертості та при наявності обтяжуючих обставин, Настоятелі можуть не мати іншого вибору, як відпущення винного.

§ 3. Якщо відпущення Ченця неминуче, Настоятель пропонує йому мирне вирішення справи через добровільний вихід з Чину.

§ 4. Якщо чернець не приймає пропозицію, тоді Настоятель розпочинає процедуру відпущення.

а) Відпущення декретом ченця з тимчасовою професією²⁷²

356. – § 1. Щоб перейти до можливого відпущення Ченця з тимчасовою професією мусять здійснитися такі умови:

1. злочин повинен бути тяжким, доведеним і провинним;
2. Протоархимандрит повинен знати докладно і з достовірністю причини пропозиції про відпущення, навіть, якщо не вимагається, щоб вони були формально доведені²⁷³;
3. Ченця необхідно повідомити про причини його відпущення, надаючи йому повну можливість себе захистити, і його відповіді повинні бути вірно передані Протоархимандриту²⁷⁴.

§ 2. Відсутність чернечого духу, що може бути причиною згіршення, є достатньою причиною для відпущення, якщо повторне попередження, разом із корисною покутою, було безрезультатним²⁷⁵.

357. – Процедура відпущення:

1. Протоігумен за згодою своєї Ради представляє Протоархимандриту задокументовану пропозицію про відпущення;
2. Протоархимандрит разом із своєю Радою розглядає пропозицію і, якщо правопорушення є достатньо доведене, видає, за згодою своєї Ради, декрет про відпущення. Декрет включає у собі також диспензу від професії і чернечих обов'язків²⁷⁶;
3. зацікавлений може подати відклик проти декрету про відпущення протягом п'ятнадцяти корисних днів з дня повідомлення про декрет; наслідком відклику є призупинення виконання декрету²⁷⁷;
4. акти, що стосуються відпущення з Чину, зберігаються в архіві Головної Управи, а їх копії – в архіві Провінційної Управи.

²⁷² Пор. ККСЦ, кан. 552, §§ 2 і 3.

²⁷³ Пор. ККСЦ, кан. 552, § 2, 3^о ⇐ кан. 553.

²⁷⁴ Пор. ККСЦ, кан. 552, § 2, 3^о ⇐ кан. 553.

²⁷⁵ Пор. ККСЦ, кан. 552, § 2, 2^о.

²⁷⁶ Пор. ККСЦ, кан. 552, § 1.

²⁷⁷ Пор. ККСЦ, кан. 552, § 3. Щодо рекурсу, дотримуватись канн. 996–1006 ККСЦ.

б) Відпущення декретом ченця з довічними обітами²⁷⁸

358. – Рішення про відпущення є правосильним, якщо здійснюються наступні умови²⁷⁹:

1. причини були тяжкими, осудливими і правно доведеними разом з браком виправлення²⁸⁰;

2. відпущення було випереджене, якщо природа причини відпущення цього не виключає, двома канонічними попередженнями разом з формальними погрозами про відпущення, які виявились даремними²⁸¹;

3. причини відпущення були доведені до відома Ченця у письмовій формі, даючи йому після кожного попередження повну можливість себе захищати²⁸²;

4. минуло три тижні корисного часу²⁸³ від останнього попередження²⁸⁴.

359. – Процедура відпущення ченця з довічними обітами:

1. до актів додаються письмові відповіді Ченця;

2. акти висилаються Протоархимандритові;

3. рішення є у компетенції Протоархимандрита за згодою його Ради;

4. після того, як Протоархимандрит видав декрет про відпущення, завірені копії усіх актів повинні бути переслані Апостольському Престолу;

5. декрет не може бути переданий до виконання без затвердження Апостольським Престолом²⁸⁵

6. декрет повинен бути якнайшвидше доведений до відома зацікавленого²⁸⁶. Доки декрет не доведений до відома зацікавленого, не розпочинається відлік корисного часу для відклику;

7. зацікавлений може подати відклик проти декрету про відпущення протягом 15-ти днів, наслідком цього є призупинення виконання декрету, або, якщо декрет не був затверджений Апостольським Престолом, то він може вимагати, щоб справа розглядалась у судовому порядку²⁸⁷. Видатки на процес покриває Провінція, до якої приписаний Чернець;

8. акти процесу зберігаються в архіві Головної Управи, а їх копії – в архіві Провінційної Управи.

5. Правові наслідки відпущення з Чину

360. – § 1. Внаслідок відпущення, за винятком того, про що мова у правилі 350²⁸⁸, припиняються усі вузли та обов'язки, які випливають з монашої професії²⁸⁹.

§ 2. Якщо зацікавлений є священнослужителем, то він не може священнодіяти, поки не

²⁷⁸ Пор. ККСЦ, кан. 500, § 2.

²⁷⁹ Пор. ККСЦ, кан. 500, § 2 ⇐ кан. 553.

²⁸⁰ Пор. ККСЦ, кан. 500, § 2, 1° ⇐ кан. 553.

²⁸¹ Пор. ККСЦ, кан. 500, § 2, 2° ⇐ кан. 553.

²⁸² Пор. ККСЦ, кан. 500, § 2, 3° ⇐ кан. 553.

²⁸³ «Корисний час» - див. ККСЦ, кан. 1544, § 2.

²⁸⁴ Пор. ККСЦ, кан. 500, § 2, 4° ⇐ кан. 553.

²⁸⁵ Пор. ККСЦ, кан. 500, § 4.

²⁸⁶ Пор. ККСЦ, кан. 501, § 1 ⇐ кан. 553.

²⁸⁷ Пор. ККСЦ, кан. 501, § 2 ⇐ кан. 553.

²⁸⁸ Пор. ККСЦ, кан. 497.

²⁸⁹ Пор. ККСЦ, кан. 502 ⇐ кан. 553.

знайде доброзичливого єпархіяльного Єпископа, який прийме його до своєї єпархії²⁹⁰

361. – § 1. Зацікавлений залишає Чернечий осідок і не може проживати в будь-якому будинку, що знаходиться в розпорядженні Чину.

§ 2. Хто був законно відпущений, нічого не може домагатися від Чину; однак, щодо нього потрібно дотримуватись справедливості та любові²⁹¹.

РОЗДІЛ XIII ПОВТОРНЕ ПРИЙНЯТТЯ ДО ЧИНУ

362. – § 1. Чернець, як з тимчасовими, так із довічними обітами, який добровільно вийшов з Чину або був відпущений, може бути знову прийнятий до Чину, але лише при умові, якщо виражає правдиве покаяння, та щоб його прийняття не створювало проблем іншим Ченцям, і не було причиною скандалу.

§ 2. Повторне прийняття належить до компетенції Протоігумена за одноголосною згодою його Ради і затвердженням Протоархимандрита за згодою його Ради.

§ 3. Хто повторно приймається до Чину, прирівнюється до кандидата на новіціяті, немовби він ніколи у минулому не був членом нашого Чину, і повинен повторити шлях новіціяту і тимчасової професії²⁹².

ЧАСТИНА III КАПІТУЛИ

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ НОРМИ ЩОДО КАПІТУЛ

363. – Капітули – це зібрання Ченців Чину з довічною професією, які скликаються та відбуваються згідно з нормами загального права і Статуту.

364. – § 1. У Чині існують Генеральна, Провінційна і Монастирська Капітули.

§ 2. Термін «Велика Капітула» у цьому Статуті означає як Генеральну, так і Провінційну Капітулу.

§ 3. Монастирська Капітула називається також Малою Капітулою.

365. – § 1. Ченці повинні усвідомлювати можливості Капітул, спрямовані на більшу Божу славу і для добра Чину.

§ 2. Кожна Велика Капітула повинна бути добре підготована, для чого можна провести попередні зустрічі, і повинна відбуватися у спосіб і час, узгоджені між Протоархимандритом за згодою його Ради і Протоігуменами за згодою їхніх відповідних Рад.

²⁹⁰ Пор. ККСЦ, кан. 494 ⇄ кан. 502 ⇄ кан. 553.

²⁹¹ Пор. ККСЦ, кан.503 ⇄ кан. 553.

²⁹² Пор. ККСЦ, кан. 493, § 2.

§ 3. Також і Мала Капітула повинна бути добре підготована Настоятелем Монастиря з його Радою та повинна бути проведена у час і спосіб визначений Настоятелем Монастиря, за згодою його Ради, попередньо домовившись із Намісниками осідків, що йому підпорядковані, та після затвердження Протоігуменом і з дотриманням норм Статуту.

366. – Під час Капітули кожен Чернець з активним і вирішальним голосом має право дати тільки один голос у кожному виборчому голосуванні або голосуванні для прийняття постанов.

1. Велика Капітула

367. – § 1. Велика Капітула – це орган, через який Ченці здійснюють законодавчу владу, на рівні Чину чи, відповідно, Провінції, згідно норм Статуту.

§ 2. Крім того, є найвищою владою контролю і керування, на рівні Чину чи, відповідно, Провінції, згідно з нормами загального права і Статуту.

368. – Велика Капітула може бути, як звичайною, так і надзвичайною. Обидві проводяться згідно з тими самими правилами.

369. – Звичайна Велика Капітула скликається кожних чотири роки, у високосні роки.

370. – Надзвичайна Велика Капітула скликається в особливих обставинах або з важливих причин.

2. Проведення Великої Капітули

371. – Хто скликає Капітулу, той призначає місце і час її проведення; за допомогою своєї Ради, а у випадку необхідності – Комісії *ad hoc* (спеціально створеної Комісії), підготовляє порядок денний, після чого, попереднім повідомленням, визначеним Статутом, про все інформує тих, які мають на це право, згідно з нормами Статуту.

372. – Капітулу можна правосильно розпочати і проводити лише, якщо присутні дві третини тих, які мають право брати у ній участь, та у визначеному місці й у визначений час.

373. – Працю Капітул випереджує один день зосередження і роздумів, а кожне засідання розпочинається і закінчується молитвою.

374. – Порядок денний обговорюється, а якщо потрібно – змінюється, і підлягає відкритому голосуванню перед початком роботи. Для затвердження вимагається більшість голосів присутніх.

375. – § 1. Кожен Чернець, через повноправних учасників, має право вільно подавати на Капітулу свої письмові пропозиції²⁹³.

§ 2. Пропозиція, яку окремо подали три учасники, повинна, в кожному разі, бути обговорена.

²⁹³ Пор. ККСЦ, кан. 512, § 2.

376. – § 1. Голова Капітули, якому допомагають Асистенти і Судді, перевіряє, чи немає перешкод щодо проведення Капітули. Ймовірні перешкоди розв'язуються самою Капітулою, якщо вони в її компетенції, а в іншому випадку – будуть представлені для вирішення Апостольським Престолом.

§ 2. Крім цього, Голова Капітули запевнить, щоб Капітула відбувалась відповідно до норм Статуту і загального права.

377. – Голова, за згодою двох третин голосів тих, хто має право брати участь, може переносити, припиняти або розпускати Капітулу ще до її початку; коли вона вже розпочалася, вистачає згоди двох третин присутніх.

3. Органи Великої Капітули

378. – Головою Капітули є той, хто має право її скликати, хіба що вища влада вирішить по-іншому.

379. – § 1. Голові допомагають два Асистенти і Секретар; разом вони становлять Президію Капітули.

§ 2. Двох Асистентів і Секретаря Капітула вибирає з-поміж повноправних учасників таємним голосуванням і відносною більшістю голосів.

§ 3. Асистент, якого обрали першим, буде призначений Першим Асистентом.

§ 4. До вибору Капітулою Секретаря, це завдання виконуватиме Секретар Управи.

380. – Два повноправні учасники Капітули, які не є членами Президії, і які є найстаршими за чернечою професією, виконують роль Суддів.

381. – Два повноправні учасники Капітули, які не є членами Президії, і які є наймолодшими за чернечою професією, виконують роль рахівників²⁹⁴.

382. – § 1. За попередньою згодою простої більшості повноправних учасників Капітули, Голова Капітули може скористатись також допомогою осіб з-поза Капітули чи з-поза Чину.

§ 2. Сама Капітула, своєю постановою, визначить роль зовнішніх співробітників і сесії, у яких кожен із них може або не може брати участь.

4. Вибори на Великій Капітулі

383. – § 1. Учасники Капітули дбатимуть лише про добро Чину. Обиратимуть тих, кого в Господі насправді вважають найбільш гідними і придатними виконувати доручений уряд. Стримуватимуться від будь-якого зловживання, індивідуального чи колективного, а особливо – від здобування голосів, як для себе, так і для інших²⁹⁵.

§ 2. Перед початком голосуванням виборці складають таку присягу: «Прикликаю за свідка Господа нашого Ісуса Христа, що обираю того, кого вважаю найбільш достойним і придатним».

384. – Учасники Капітули мають обов'язок голосувати під час кожних виборів і за кожен

²⁹⁴ Пор. ККСЦ, кан. 955, § 1.

²⁹⁵ Пор. ККСЦ, кан. 445.

постанову.

385. – Виборець може дати голос лише одному кандидату у кожному голосуванні²⁹⁶; не повинен голосувати за самого себе і не може утримуватись від голосування.

386. – § 1. Голос повинен бути:

1. вільним. Тому, голос є недійсним, якщо виборець був примушений голосувати за визначеного кандидата під дією безпосереднього чи посереднього насильства, погрози або підступу;

2. таємним, виразним, безумовним, недвозначним. Інакше голос є недійсним.

§ 2. Умови, додані до голосу, є недійсними, з усіма наслідками²⁹⁷.

387. – Якщо учасник Капітули є присутнім у домі, в якому відбувається голосування, але через недугу не може прийняти участі в голосуванні, скрутатори прийдуть до нього, щоб отримати його голос²⁹⁸.

388. – § 1. На виборах у Капітулі вимагається, якщо інакше не передбачено Статутом, абсолютна більшість голосів при першому або другому підрахунку; при третьому – вистачає відносна більшість голосів. Проте, якщо після третього підрахунку голоси будуть рівними, слід вважати обраним кандидата старшого за першою чернечою професією у Чині; якщо кандидати будуть рівні також і за чернечою професією, тоді слід вважати обраним кандидата старшого за віком²⁹⁹.

§ 2. Проте, вимагається дві третини голосів у першому голосуванні для вибору:

1. Протоархимандрита для другого підряд мандату;
2. Протоігумена для третього підряд мандату;
3. Головного Радника для третього підряд мандату;
4. Провінційного Радника для третього підряд мандату.

389. – Оголошувати обраного є завданням Голови³⁰⁰. Якщо буде обраний сам Голова, тоді оголошує Перший Асистент.

390. – § 1. Обраного слід негайно повідомити про обрання, письмово або в інший законний спосіб³⁰¹.

§ 2. Обраний, протягом двадцяти чотирьох корисних годин від отримання повідомлення, повинен сповістити Голову, чи він приймає вибір, чи відмовляється від нього, інакше вибори не матимуть наслідку³⁰².

§ 3. Обраний, який не прийняв вибору у приписаний строк або відмовився від нього, втрачає будь-яке право, набуте внаслідок виборів. Вибір не може стати правосильним через пізніше висловлення згоди. Однак, він залишається з правом активного і пасивного голосу та може бути наново обраним на той самий уряд. Капітула повинна приступити до нового голосування протягом двох днів від одержання повідомлення про відмову від вибору³⁰³.

²⁹⁶ Пор. ККСЦ, кан. 950 і кан. 955, § 3.

²⁹⁷ Пор. ККСЦ, кан. 954.

²⁹⁸ Пор. ККСЦ, кан. 949, § 2.

²⁹⁹ Пор. ККСЦ, кан. 956, § 1.

³⁰⁰ Пор. ККСЦ, кан. 956, § 2.

³⁰¹ Пор. ККСЦ, кан. 957, § 1.

³⁰² Пор. ККСЦ, кан. 957, § 2.

³⁰³ Пор. ККСЦ, кан. 957, § 3.

391. – § 1. Якщо уряд вимагає також затвердження вибору, кандидат, який приймає вибір, набуває лише право просити затвердження вибору³⁰⁴. Здійснені ним акти до отримання затвердження є недійсними³⁰⁵.

§ 2. Затвердження обраного потрібно просити відразу після кожного окремого вибору і ще до проведення наступного голосування.

392. – Для законного вибору тих, яким виповнилось сімдесят п'ять років, вимагається затвердження Апостольського Престолу.

393. – Якщо до виборів або під час виборів виявиться будь-яке зловживання на користь якогось кандидата, тоді обов'язково потрібно повідомити про це Суддям, які разом з членами Президії зобов'язані дослідити даний факт. Якщо буде доведена змова Ченця і його спільників, тоді члени Президії разом із Суддями вирішать, більшістю голосів, про накладення санкцій: покарання може досягти такої міри, як позбавлення права активного і пасивного голосу та виключення з Капітули.

5. Постуляція

394. – § 1. Якщо для вибору Ченця заважає канонічна перешкода, від якої можна диспензувати, виборці можуть постулювати його у Апостольського Престолу шляхом голосування³⁰⁶.

§ 2. Для цього, на початку виборчої Капітули, виборці матимуть у своєму розпорядженні один або більше спеціальних списків з усіма кандидатами для постуляції, тобто з усіма Ченцями, які мають тільки одну перешкоду для виборів.

395. – Постуляція є правосильною тільки тоді, коли кандидат обраний двома третинами голосів до третього голосування включно; у протилежному випадку слід приступити до виборів, немовби нічого не було зроблено³⁰⁷.

396. – § 1. Допущення постуляції належить до компетенції Апостольського Престолу. Капітула повинна вислати постуляцію якнайскоріше і не пізніше восьми днів від голосування³⁰⁸.

§ 2. Постульований не набуває жодного права з постуляції; Апостольський Престол не зобов'язаний її допустити³⁰⁹.

§ 3. Постуляцію, вислану Апостольському Престолу, виборці не можуть відкликати³¹⁰.

397. – § 1. Якщо Апостольський Престол не допустить постуляцію, Капітула приступає до наступного голосування³¹¹.

§ 2. Про допущення постуляції слід негайно повідомити постульованого; потім все відбувається згідно з процедурою виборів: обраний приймає або відмовляється від вибору³¹².

³⁰⁴ Пор. ККСЦ, кан. 958.

³⁰⁵ Пор. ККСЦ, кан. 959, § 2.

³⁰⁶ Пор. ККСЦ, кан. 961.

³⁰⁷ Пор. ККСЦ, кан. 962.

³⁰⁸ Пор. ККСЦ, канн. 961 і 963, § 1.

³⁰⁹ Пор. ККСЦ, кан. 963, § 3.

³¹⁰ Пор. ККСЦ, кан. 963, § 4.

³¹¹ Пор. ККСЦ, кан. 964, § 1.

§ 3. Той, хто приймає допущену постуляцію, відразу повноправно отримує уряд³¹³.

6. Постанови Капітул

398. – § 1. Капітула повинна винести постанови щодо усіх питань порядку денного, а також щодо інших питань, запропонованих Ченцями і прийнятих на обговорення.

§ 2. Питання, яке уже було обговорене і проголосоване, не може, у цій самій формі, заново бути винесеним на обговорення.

399. – Постанови Капітули приймаються таємним або відкритим голосуванням, залежно від того, як це буде щоразу визначено Капітулою.

400. – Постанови Капітули затверджуються більшістю голосів присутніх, хіба що компетентною владою, загальним правом чи Статутом було б виразно визначено щось інше.

7. Дотримання таємниці про справи Капітули

401. – § 1. Учасники Капітули мають обов'язок зберігати в таємниці те, що було обговорюване під час Капітули і могло б якимось чином спричинити якусь шкоду для осіб, для Чину або для справ, які обговорювалися, а також те, що сама Капітула вирішила, що воно має залишитися в таємниці.

§ 2. Категорично заборонено вносити до приміщень Капітули будь-який засіб комунікації чи запису, хіба що це виразно дозволить сама Капітула.

§ 3. Якщо під час Капітули виявиться, що хтось із учасників порушує приписи цього правила, слід повідомити про цей факт Суддів, а вони, разом з членами Президії, мають обов'язок його дослідити. Коли факт буде доведено, члени Президії разом із Суддями, більшістю голосів, вирішать, які карі слід накласти на того, хто провинився.

РОЗДІЛ II ГЕНЕРАЛЬНА КАПІТУЛА

402. – Генеральна Капітула є найвищою законодавчою владою, владою контролю та керування в Чині³¹⁴. До компетенцій Генеральної Капітули належить:

1. перевіряти і скеровувати життя та діяльність Чину, особливо в духовному аспекті, і пристосовувати їх до вимог часу, в дусі Євангелія і Статуту;
2. видавати Статут і вносити до нього зміни;
3. обирати, згідно з нормами Статуту, Протоархимандрита³¹⁵ і членів його Ради, і між ними – Генерального Вікарія;
4. оцінювати попереднє економічне та організаційне управління Чину, також на основі представлених на Капітулі звітів і видаткових кошторисів;
5. оцінювати попередню діяльність головного секретаріату;
6. ознайомитись із станом кожної Провінції;

³¹² Пор. ККСЦ, кан. 964, § 2.

³¹³ Пор. ККСЦ, кан. 964, § 3.

³¹⁴ Пор. ККСЦ, кан. 512.

³¹⁵ Пор. ККСЦ, кан. 515, § 1.

7. визначати напрямні для майбутньої діяльності Чину.

403. – § 1. Звичайну Генеральну Капітулу скликає Протоархимандрит за шість місяців до визначеної дати її початку.

§ 2. Якщо уряд Протоархимандрита, з будь-якої причини, передчасно стає вакантним, тоді звичайну Генеральну Капітулу скликає Генеральний Вікарій.

404. – Надзвичайну Генеральну Капітулу скликає Протоархимандрит або, якщо він не є при уряді, – Генеральний Вікарій за згодою Ради Протоархимандрита і порадившись з Протоігуменами.

405. – Той, хто скликає Генеральну Капітулу, повідомляє про це Апостольський Престол, церковну Ієрархію і Настоятелів Чинів та Згромаджень Церков свого права і тих місцевостей, в яких діє Василянський Чин.

406. – Витрати на проведення Генеральної Капітули розділяються між Провінціями, відповідно до того, як це визначить Протоархимандрит, попередньо порадившись з Протоігуменами.

1. Учасники

407. – У Генеральній Капітулі беруть участь:

1. Протоархимандрит і Радники Протоархимандрита, які є при уряді. Вони повноправно беруть участь у Генеральній Капітулі аж до її завершення, навіть тоді, якщо не будуть переобраними;

2. Головний Економ;

3. Головний Секретар;

4. Протоархимандрит і Радники, обрані даною Генеральною Капітулою. Якщо буде обраний Чернець, який не бере участі у Капітулі, тоді він повинен якнайшвидше прибути на Капітулу і повноправно брати в ній участь;

5. Протоігумени, які є при уряді. Якщо хтось із них має законну перешкоду, тоді його замінить його Вікарій;

6. Вислужені Протоархимандрити;

7. Протоігумени, які завершили свій мандат на останній Провінційній Капітулі;

8. Делегати, обрані на Провінційних Капітулах. Якщо хтось із делегатів має законну перешкоду, щоб прибути на Генеральну Капітулу, його замінить заступник, перший з вибраних³¹⁶. Про законність перешкоди вирішує Протоігумен, вислухавши думку своєї Ради.

408. – Якщо, з будь-якої причини, Провінція не може вислати приписане число делегатів, і навіть їх меншу кількість, у Генеральній Капітулі все-таки повинен брати участь Протоігумен.

409. – Кожен учасник Генеральної Капітули повинен бути повний ревності і відповідальності, в особливий спосіб, продовж тієї Капітули, будучи свідомим того, що є частиною органу, який має широкі повноваження, що приймає рішення для усього Чину; нехай кожен учасник пам'ятає, що на Генеральній Капітулі все, що він робить, стосується цілого Чину, а не тільки його Провінції.

³¹⁶ Пор. ККСЦ, кан. 512, § 1.

2. Звіти

410. – § 1. Протоархимандрит, Головний Економ, Головний Секретар і Протоігумени подають свої звіти.

§ 2. Під час Капітули її учасники можуть просити пояснення, подробиці та інше, стосовно звітів.

3. Вибори Протоархимандрита і його Радників

411. – Після звітування визначається дата початку виборів. Вибори можуть розпочинатись лише через три дні від повідомлення визначеної дати.

412. – Кожен учасник Генеральної Капітули отримує, принаймні за три дні до дати початку голосування, список Ченців, які задовольняють вимоги для того, щоб бути обраними Генеральною Капітулою, окремий список Ченців з довічними обітами, які мають тільки одну перешкоду для виборів і можуть бути постульовані, а також список Ченців, які можуть бути обраними тільки більшістю двох третин голосів у першому голосуванні.

413. – Голосування починається обранням Протоархимандрита, якщо йдеться про Генеральну Капітулу, на якій мають відбутись ці вибори. В іншому разі, відразу потрібно перейти до вибору Головних Радників, Генерального Вікарія і Заступників Головних Радників.

414. – § 1. Чернець, якого обрано на уряд Протоархимандрита, і який прийняв вибір, проголошується Протоархимандритом, згідно з нормами Статуту³¹⁷.

§ 2. Обраний Протоархимандрит відразу складає приписані визнання віри та присягу і негайно отримує всі повноваження уряду, включаючи головування на Генеральній Капітулі, яка триває³¹⁸.

415. – § 1. Після обрання Протоархимандрита Капітула обирає чотирьох Радників Протоархимандрита і двох їхніх заступників.

§ 2. По можливості, Головними Радниками не повинні бути обрані ті, які походять з тієї самої Провінції або з Провінції Протоархимандрита.

§ 3. Далі, з-поміж обраних Радників, Капітула обирає Генерального Вікарія, який, одночасно, буде Першим Головним Радником.

416. – § 1. Хто був обраний Генеральною Капітулою на будь-який уряд і прийняв вибір, але не є учасником Капітули, повинен якнайшвидше прибути на цю Капітулу і повноправно брати у ній участь.

§ 2. Відразу після вибору Генерального Вікарія, кожний з чотирьох Радників складає перед Капітулою приписані визнання віри і присягу. Якщо обраний не є учасником Капітули, тоді він повинен це виконати, як тільки прибуде на Капітулу. (див. Дод. III/2)

4. Постанови

³¹⁷ Пор. ККСЦ, кан. 956, § 2.

³¹⁸ Пор. ККСЦ, кан. 958.

417. – Після закінчення виборів Генеральна Капітула обговорює і голосує стосовно питань порядку денного і тих, які були запропоновані Ченцями і прийняті на обговорення³¹⁹.

418. – § 1. Постанови Генеральної Капітули проголошуються Протоархимандритом і вступають в силу від дня їх проголошення, хіба що сама Капітула вирішить по-іншому.

§ 2. Вони можуть бути змінені, замінені або скасовані лише наступною Генеральною Капітулою, хіба що Капітула вирішить по-іншому.

РОЗДІЛ III ПРОВІНЦІЙНА КАПІТУЛА

419. – Провінційна Капітула є вищою законодавчою владою, владою контролю та керування на рівні Провінції. До компетенцій Провінційної Капітули належить:

1. перевіряти та управляти діяльністю Провінції, особливо в духовному та організаційному аспектах, в дусі Євангелія і Статуту;
2. видавати Провінційний Правильник і вносити до нього зміни;
3. обирати, згідно з Статутом, Протоігумена³²⁰, його Радників і заступників Радників, Провінційного Вікарія, делегатів на Генеральну Капітулу і двох їхніх заступників;
4. оцінювати організаційне та економічне управління Провінції, також на основі представлених на Капітулі звітів і видаткових кошторисів;
5. визначити напрямні для майбутньої діяльності Провінції;
6. видавати постанови щодо питань, які стосуються Провінції, в межах своїх повноважень;
7. визначати питання, які потрібно представити Генеральній Капітулі або Протоархимандриту.
8. вирішувати, чи Радників Монастиря повинно бути два, чи чотири.

1. Скликання Провінційної Капітули

420. – § 1. Звичайну Провінційну Капітулу скликає Протоігумен. Якщо уряд Протоігумена передчасно стає вакантним, з будь-яких причин, тоді Капітулу скликає Провінційний Вікарій, попередньо повідомивши Протоархимандрита.

§ 2. Звичайна Провінційна Капітула скликається попереднім повідомленням, принаймні за дев'яносто днів до її початку.

§ 3. Звичайна Провінційна Капітула повинна відбутись і завершитись принаймні за три місяці до початку Звичайної Генеральної Капітули.

421. – Надзвичайну Провінційну Капітулу скликає Протоігумен або, якщо Протоігумен не є при уряді – Провінційний Вікарій, за згодою Ради Протоігумена і за затвердженням Протоархимандрита, або Протоархимандрит за згодою своєї Ради.

2. Учасники

422. – У Провінційній Капітулі повноправно беруть участь, з дотриманням прав. 192, § 1:

³¹⁹ Див. правило 375.

³²⁰ Пор. ККСЦ, кан. 515, § 2.

1. Протоігумен і Радники Протоігумена, які є при уряді. Вони повноправно беруть участь в Капітулі аж до її завершення, навіть тоді, якщо не будуть переобраними;
2. Вислужений Протоігумен останнього попереднього мандату, якщо закінчив свій уряд згідно з правилами;
3. Провінційний Економ;
4. Провінційний Секретар;
5. Настоятелі Монастирів;
6. Вчитель новиків;
7. Ректор Осідку студій;
8. Протоігумен і Радники, обрані Провінційною Капітулою, що триває. Якщо буде обраний Чернець, який не бере участі у Капітулі, тоді він повинен якнайшвидше прибути на Капітулу і повноправно брати в ній участь аж до її завершення;
9. Вислужені Протоархимандрити, приписані до Провінції;
10. Делегати від ченців Провінції. Якщо якийсь обраний делегат не може взяти участь у Провінційній Капітулі, з серйозних і оправданих причин, потверджених Протоігуменом за згодою його Ради, його замінить Чернець, який отримав найбільшу кількість голосів після останнього обраного делегата в тому самому виборчому списку.

3. Вибори делегатів на Провінційну Капітулу

423. – Відразу після скликання Провінційної Капітули, Ченці Провінції з правом активного голосу вибирають делегатів згідно з процедурою, передбаченою Провінційним Правильником.

424. – Вибори передбачають лише одне голосування за більшістю голосів. Підрахунок голосів здійснюється під контролем Протоігумена з його Радою і Провінційного Секретаря; результат голосування повідомляється Протоархимандритові та всім ченцям Провінції.

425. – Число делегатів-пресвітерів визначається з частки в результаті поділу на сім від загальної кількості Ченців-священиків Провінції з довічними обітами, включаючи Єпископів. Якщо залишок від поділу становить чотири, п'ять або шість, то до частки додається ще один.

426. – Число делегатів-дияконів і братів визначається з частки в результаті поділу на сім від кількості дияконів і братів Провінції з довічними обітами. Якщо залишок від поділу є чотири, п'ять або шість, то до частки додається ще один.

427. – Якщо Провінція нараховує 30 або менше ченців з довічною професією, тоді усі Ченці повноправно, згідно з нормами Статуту, беруть участь у Провінційній Капітулі.

4. Звіти

428. – § 1. Протоігумен, Провінційний Економ, Провінційний Секретар, Вчитель новиків і Ректор Осідку студій подають свої звіти. Настоятелі Монастирів, Намісники Резиденцій і Місійних Осідків передають на Капітулу свої письмові звіти.

§ 2. Під час Капітули учасники можуть просити пояснення, подробиці та інше, стосовно звітів.

5. Вибори Протоігумена, його Радників,

делегатів на Генеральну Капітулу

429. – § 1. Після звітування Капітула визначає дату виборів.

§ 2. Вибори на Провінційній Капітулі не вимагають трьохденної перерви перед початком виборів.

430. – Обрані на Провінційній Капітулі – Протоігумен, Радники, делегати на Генеральну Капітулу та їхні заступники – підлягають затвердженню Протоархимандритом за згодою його Ради, згідно з нормами Статуту.

431. – Кожен учасник Провінційної Капітули отримує на початку Капітули список Ченців Провінції, які задовольняють вимоги для того, щоб бути обраними Провінційною Капітулою, окремий список Ченців з довічною професією, які мають тільки одну перешкоду для виборів і можуть бути постульовані, список Ченців, які можуть бути обрані тільки більшістю двох третин голосів у першому голосуванні і список Ченців, яким на день початку Капітули сповнилося 80 років життя.

432. – §1. Протоархимандрит і Головні Радники під час виконання свого уряду втрачають право голосу у власних Провінціях.

§ 2. Проте, за шість місяців до закінчення їхнього мандату, можуть бути обраними у власних Провінціях. Якщо обрані приймають вибір, то їхні уряди в Головному осідку стають вакантними. Уряд, який став вакантним, обіймається згідно з нормами Статуту.

433. – § 1. Спершу проводиться голосування для вибору Протоігумена.

§ 2. Протоархимандрит зі своєю Радою може відмовити у затвердженні вибраного і не зобов'язаний давати пояснення щодо свого рішення. Чернець, обраний але незатверджений, втрачає право пасивного голосу на уряд Протоігумена на Капітулі, що триває³²¹.

§ 3. Протоігумен, який закінчує своє служіння, але знову вибраний на якийсь уряд, однак, не затверджений Протоархимандритом, втрачає також право брати участь у Генеральній Капітулі, хіба що той же Протоархимандрит, за згодою своєї Ради, вирішить інакше.

434. – § 1. Чернець, обраний на уряд Протоігумена і затверджений, проголошується Протоігуменом, згідно з нормами Статуту³²².

§ 2. Затверджений Протоігумен відразу складає приписані визнання віри і присягу та негайно одержує всі повноваження, пов'язані з урядом, включаючи головування на Провінційній Капітулі, що триває. (Див. Дод. III/2)

435. – Коли обраний не приймає вибору або не затверджений, Капітула обирає іншого кандидата на той самий уряд.

436. – Після вибору Протоігумена, на Капітулі обирають Радників Протоігумена та їхніх заступників, дотримуючись, щодо кожного з них, тієї ж процедури, що й при виборах Протоігумена.

437. – § 1. Серед Провінційних Радників, які є священиками, Капітула обирає Провінційного Вікарія, який, одночасно, буде Першим Радником Провінції.

³²¹ Пор. ККСЦ, кан. 960, § 1.

³²² Пор. ККСЦ, кан. 956, § 2.

§ 2. Протоігумена, який на час проведення Капітули закінчив два підряд мандати, ця Капітула може обрати Провінційним Радником, але не Провінційним Вікарієм.

438. – Відразу після вибору Провінційного Вікарія, кожний з Радників складає перед Капітулою приписані визнання віри і присягу. Якщо обраний не є учасником Капітули, тоді він повинен виконати це відразу після прибуття. (Див. Дод. III/2)

439. – Після вибору Радників, Капітула вибирає, за тією ж процедурою, двох заступників Провінційних Радників.

440. – § 1. Далі Капітула обирає трьох делегатів на Генеральну Капітулу.

§ 2. Два делегати обираються з-поміж священників з довічною професією, як з Провінції, так і з Головного осідку, за винятком тих, які беруть участь згідно із своїм урядом. Якщо Капітула обрала нового Протоігумена, то попередній Протоігумен буде делегатом силою права. У цьому випадку Капітула обирає тільки одного з цих делегатів.

§ 3. Третій делегат обирається серед усіх Ченців з довічною професією: серед братів, дияконів і священників, як з Провінції, так і з Головного осідку, за винятком тих, які беруть участь згідно із своїм урядом.

§ 4. Мінімальні вимоги щодо віку і років після складення професії для делегатів на Генеральну Капітулу такі самі, як для Провінційних Радників. Натомість, Ченцеві, якому виповнилось 80 років, щоб бути обраним делегатом, необхідно двох третин голосів у трьох голосуваннях.

441. – § 1. Останніми обираються два заступники делегатів на Генеральну Капітулу. Заступників вибирають серед священників Провінції і Головного осідку, за винятком тих, які беруть участь згідно із своїм урядом.

§ 2. Якщо делегат не може брати участь у Генеральній Капітулі, його заміняє той заступник, який був вибраний першим.

6. Постанови

442. – § 1. Після закінчення виборів Капітула обговорює та голосує стосовно питань порядку денного і тих, які були запропоновані Ченцями і прийняті на обговорення.

§ 2. У випадку виборів в Американських Провінціях може виникнути довга перерва між переданням до Риму результату виборів і отриманням в Америці потвердження. Аналогічні випадки можуть трапитись з причини перешкод, які може мати Протоархимандрит.

Однак, в усіх цих випадках, Провінційна Капітула може розпочати обговорення питань порядку денного, очікуючи на затвердження Протоархимандритом.

443. – §1. Постанови Провінційної Капітули вимагають затвердження Протоархимандритом за згодою його Ради і проголошуються Протоігуменом.

§2. Вони вступають в силу від дня їхнього проголошення, або від дати, встановленої Капітулою.

РОЗДІЛ IV МОНАСТИРСЬКА КАПІТУЛА

444. – § 1. Монастирська Капітула скликається Настоятелем Монастиря. Під час його відсутності, у випадку невідкладної справи і за дозволом Протоігумена, скликається Намісником Монастиря. Монастирська Капітула скликається принаймні один раз на рік.

§ 2. Головує під час Монастирської Капітули той, хто її скликає.

445. – У Монастирській Капітулі повноправно беруть участь усі ченці з довічною професією, які належать до Монастиря, до структур, приєднаних до Монастиря, а також до Резиденцій і до Місійних осідків, залежних від цього Монастиря.

§ 2. Монастирська Капітула правосильно відбувається, якщо присутні принаймні дві третини Ченців з довічними обітами, наділених правом участі і канонічно скликаних.

446. – Метою Монастирської Капітули є:

1. видавати Правильник Монастиря і Правильники тих Осідків, які підлягають цьому Монастиреві;

2. голосувати в справі допущення Ченця до довічної професії;

3. підготувати план праці;

4. визначити фінансовий бюджет;

5. оцінити видатковий кошторис.

447. – Якщо на Монастирській Капітулі вирішуватимуть питання про допущення Ченця до складення довічної професії, тоді скликання Капітули повинно бути оголошене принаймні три дні до її початку і необхідно вказати ім'я Ченця. Таким чином, Ченці матимуть час на роздуми у цій справі і щоб зібрати дані про кандидата.

448. – § 1. Мала Капітула оцінює розвиток монастирської спільноти, визначає річну програму її діяльності, аналізує проблеми, згідно з нормами Статуту і Провінційного Правильника.

§ 2. Під час проведення річної Монастирської Капітули Настоятель звітує про управління Монастирем, а Економ – про економічний стан. Після цього, відповідно до потреб і обставин, вони дають потрібні пояснення.

§ 3. Якщо на Монастирській Капітулі потрібно обговорити питання, які стосуються структури, залежної від цього Дому, тоді у зібранні обов'язково повинен взяти участь принаймні один представник даної структури.

449. – § 1. Учасники зобов'язані голосувати щодо прийняття рішень Монастирської Капітули.

§ 2. Рішення Монастирської Капітули вступають в силу після затвердження їх Протоігуменом за згодою його Ради.

ЧАСТИНА IV

ІЄРАРХІЯ ТА ІНШІ УРЯДИ

450. – Призначення урядів у Чині відбувається таким способом:

- 1 Ченці вибирають делегатів на Провінційну Капітулу;
- 2 у Провінційній Капітулі беруть участь делегати Ченців; крім того, з уряду у ній беруть участь Ченці, вказані у Статуті;
- 3 Провінційна Капітула вибирає Протоігумена та його Радників; а також, вибирає своїх делегатів на Генеральну Капітулу;
- 4 у Генеральній Капітулі беруть участь делегати Провінцій; крім того, з уряду у ній беруть участь Ченці, вказані у Статуті;
- 5 Генеральна Капітула вибирає Протоархимандрита та його Радників;
- 6 Настоятелі призначають на інші уряди³²³.

Загальні правила для всіх урядів

451. – Кожен Чернець бере участь у житті та діяльності всього Чину, також, виконанням своїх обов'язків, пов'язаних з урядом, який йому доручено.

452. – Кожен Чернець виконує свій уряд старанно і добросовісно, піклуючись про добро Чину, не шукаючи власних вигод.

До Настоятеля належить подальша відповідальність спонукати власних підлеглих і провадити їх у їхній діяльності, запобігати помилкам і завжди виправляти порушення.

453. – Уряди в Чині не є оплачуваними.

454. – Кожний уряд в Чині доручається й приймається на визначений час.

455. – § 1. Будь-який уряд в Чині може стати вакантним з таких причин: закінчення визначеного на уряд часу, призначення на інший церковний уряд, зречення, усунення, позбавлення або смерть³²⁴.

§ 2. Усунення з будь-якого уряду відбувається декретом або судовим рішенням, згідно з нормами Статуту. Позбавлення, натомість, може бути накладене лише через карний процес³²⁵.

456. – Кожен Настоятель, Радник, Економ³²⁶, Секретар і кожен помічник Економа та Секретаря, приступаючи до виконання свого уряду, індивідуально складає визнання віри і присягу вірності у виконанні уряду, згідно з церковними нормами і нормами Статуту. (Див. Дод. III/2).

РОЗДІЛ I

³²³ Див. прав. 525.

³²⁴ Пор. ККСЦ, канн. 431, § 2 і 965, § 1.

³²⁵ Пор. ККСЦ, кан. 1402.

³²⁶ Пор. ККСЦ, кан. 1025, 1°.

ІЄРАРХІЯ В ЧИНІ

1. Ієрархи і Вищі Настоятелі

457. – Поняття ієрархії визначає існування кількох ступенів влади всередині організації, і як таке, воно перетинається з поняттям Чину і прийняте цим Статутом.

458. – Загальне право визначає Ієрархами, серед інших, Вищих Настоятелів «в інститутах богопосвяченого життя, які мають звичайну владу управління»³²⁷. (Див. Дод. II/1).

459. – Вищими Настоятелями в Чині, окрім Протоархимандрита та Протоігуменів, є також Генеральний Вікарій і Провінційні Вікарії, а також ті, які, за відсутності вищезгаданих, тимчасово і законно заступають їх в уряді³²⁸.

460. – § 1. Вищі Настоятелі керують Чином чи Провінцією, згідно з мандатом Генеральної чи Провінційної Капітули.

§ 2. Капітула не може обмежувати їхню владу.

461. – Вищі Настоятелі є адміністраторами і законними представниками Чину та Провінції³²⁹, з усіма повноваженнями, які стосуються звичайного управління.

Кожному з них, відповідно до його компетенції, належить:

1. скликати і очолювати Велику Капітулу;
2. приводити у виконання постанови Капітул;
3. скликати і очолювати засідання Ради;
4. приводити у виконання рішення Ради;
5. затверджувати бюджети, за згодою своєї ради;
6. призначати і затверджувати органи управління, ієрархічно підпорядковані, згідно з нормами Статуту.

462. – Тільки Протоархимандрит і Протоігумен мають право звертатись в органи судової влади від імені Чину, кожен в межах своєї компетенції, а також ті, які законно ними делеговані, згідно з нормами Статуту і нормами цивільного права.

463. – § 1. Протоархимандрит і Протоігумен можуть довірити деякі види діяльності чи особливі завдання своїм Радникам.

§ 2. У рамках своєї компетенції і згідно з нормами Статуту, призначають Намісника для Осідку Управи; можуть призначати Заступників для окремих ділянок і, загалом, делегувати обов'язки своїм заступникам, як приналежним до Управи, так і з-поза неї.

§ 3. Повноваження завжди надається в письмовій формі, і точно вказує доручені обов'язки та тривалість повноваження.

2. Рада Настоятеля

464. – § 1. Кожен Настоятель повинен мати власну постійну Раду, з якою повинен радитись або просити згоди, перш ніж приймати визначені рішення³³⁰.

³²⁷ ККСЦ, кан. 984, § 3.

³²⁸ Пор. ККСЦ, кан. 418, § 1.

³²⁹ Пор. ККСЦ, кан. 984, § 3.

§ 2. Рішення приймає Настоятель; Рада робить свій вклад щиро висловлюючись, коли Настоятель консультується з нею або просить її згоду, згідно з нормами Статуту.

465. – § 1. Статут визначає, що для прийняття деяких рішень Настоятель повинен порадитись зі своєю Радою. У цих випадках, для правосильності свого рішення, він повинен скликати Раду у повному складі. Настоятель і Радники голосують разом.

§ 2. Настоятель не зобов'язаний діяти згідно з рішенням Ради: загальний кодекс заохочує Настоятеля, але не зобов'язує, не відхилятися від думки Ради, особливо, одноголосної. Однак, є правильним, щоб він приймав своє рішення розсудливо і справедливо: без поважної причини не повинен діяти всупереч неприхильній думці своїх Радників, особливо, коли вона однозгідна³³¹.

466. – § 1. Статут визначає, що для прийняття інших рішень Настоятель повинен мати згоду своєї Ради. У цих випадках він повинен скликати Раду у повному складі. Настоятель і Радники голосують разом. У цих випадках він діє правосильно лише тоді, коли пропозиція була схвалена більшістю голосів³³².

§ 2. У випадках, коли вимагається одноголосна згода його Ради, Настоятель може правосильно діяти лише тоді, коли його пропозиція була одноголосно схвалена Радою у повному складі.

467. – Коли вимагається порада або згода його Ради, Настоятель повинен надати всю інформацію у справі та всіляким чином забезпечити свободу судження³³³. У свою чергу, Радники зобов'язані щиро висловити свою думку.

468. – Всі учасники засідань Ради повинні зберігати таємницю щодо обговорюваних справ: Настоятель може постановити, щоб це стало умовою для правосильності прийнятого рішення³³⁴.

469. – Якщо хтось із Радників, через відсутність або з причини іншої законної перешкоди, не може взяти участь у засіданні Ради Настоятеля протягом періоду понад один тиждень, а тим часом виникає необхідність терміново скликати Раду в повному складі, тоді Настоятель за згодою інших Радників, призначить на його місце заступника, тобто іншого священика, але тільки для цього засідання; він повноправно братиме участь у засіданні як Радник.

470. – § 1. Поза Радою, Радники завжди захищатимуть розпорядження Настоятеля і ніколи їх не оспорюватимуть перед підлеглими, навіть, якщо особисто їх не поділяють.

§ 2. Якщо вважають, що рішення Настоятеля є шкідливим, і якщо Настоятель, незважаючи на їхнє зауваження, не змінює своє рішення, то можуть апелювати до влади, вказаної у Статуті. Див. прав. 200.

471. – Радники не можуть присвоювати собі ніякої влади, яка не входить до їхнього мандату. Без особливого мандату не можуть втручатися у діяльність інших урядів.

3. Протоархимандрит

³³⁰ Пор. ККСЦ, кан. 422, § 1.

³³¹ Пор. ККСЦ, кан. 934, § 1.

³³² Пор. ККСЦ, кан. 934, § 1.

³³³ Пор. ККСЦ, кан. 934, § 3.

³³⁴ Пор. ККСЦ, кан. 934, § 4.

472. – Головний Настоятель обирається Генеральною Капітулою і підлягає безпосередньо Римському Архиєреєві.

473. – § 1. Головним Настоятелем може бути правосильно обраний Чернець-пресвітер³³⁵, який перебуває в нашому Чині принаймні дванадцять років від чернечої професії, і якому виповнилось сорок років³³⁶.

§ 2. Головний Настоятель називається також Протоархимандритом.

474. – Мандат Протоархимандрита триває вісім років³³⁷.

475. – § 1. Протоархимандрит може бути правосильно обраний на другий підряд мандат двома третинами голосів у першому голосуванні. Однак, не може бути обраним на третій підряд мандат³³⁸.

§ 2. Протоархимандрит, якого не переобрали, не може бути відразу обраний ані Головним Радником, ані заступником Головного Радника.

476. – Зречення з уряду, подане Протоархимандритом, осягає наслідок від моменту його прийняття Генеральною Капітулою, якщо вона триває, або Апостольським Престолом, в період між двома Генеральними Капітулами³³⁹.

477. – Усунення Протоархимандрита з уряду є компетенцією Апостольського Престолу. Для цього Генеральний Вікарій повинен описати очевидні і достатні причини для усунення, надати відповідні документи та письмову думку кожного Головного Радника³⁴⁰.

478. – Коли уряд Протоархимандрита стає вакантним, з будь-яких причин, тоді:

1. якщо випадок стається протягом перших двох років мандату, тоді Генеральний Вікарій тимчасово управляє Чином та скликає Надзвичайну Генеральну Капітулу, щоб вибрати Протоархимандрита. Новий Настоятель докінчить увесь мандат попередника;

2. якщо випадок стається після половини першого 4-річчя, тоді Генеральний Вікарій керує Чином із звичайною заступною владою управління³⁴¹, до першої звичайної Генеральної Капітули. На цій Капітулі буде вибраний новий Протоархимандрит на повний мандат.

479. – § 1. Протоархимандрит, який закінчив свій уряд, повертається до власної Провінції, хіба що йому були б доручені інші обов'язки, згідно з нормами Статуту.

§ 2. Перш, ніж повернутися до власної Провінції, він передає керівництво своєму наступникові і представляє його достойникам Апостольського Престолу.

§ 3. Якщо новий Протоархимандрит входить в уряд того, який не завершив свого уряду, тоді керівництво передає Генеральний Вікарій.

480. – Протоархимандрит повинен бути:

1. визначним у досконалості і чернечому самозреченні;
2. вірним Святій Католицькій Церкві і Римському Архиєреєві;
3. дбайливим про добро Чину;

³³⁵ Пор. ККСЦ, кан. 505, § 1.

³³⁶ Пор. ККСЦ, кан. 513.

³³⁷ Пор. ККСЦ, кан. 514, §§ 1 і 3.

³³⁸ Пор. ККСЦ, кан. 514, §§ 1 і 3.

³³⁹ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, § 1.

³⁴⁰ Пор. ККСЦ, кан. 514, § 2.

³⁴¹ «Звичайна заступна влада» - див. ККСЦ, кан. 981.

4. привітним і братолюбним;
5. розсудливим, досвідченим в управлінні людьми та керівництві;
6. непричетним до жодних громадських рухів;
7. шанованим з огляду на свою здорову доктрину;
8. ревним за спасіння душ.

481. – Протоархимандрит є Ієрархом у Чині. Він представляє Чин перед Вселенською Церквою і суспільством, є законним представником Чину і має владу управління як у внутрішній, так і у зовнішній сферах, щодо всіх Ченців і всього того, що стосується духовного та організаційного управління всіх Провінцій і чернечих Осідків Чину, згідно з нормами загального права і цього Статуту³⁴².

482. – Протоархимандрит повинен вміти здобувати прихильність церковних і державних достойників, налагоджувати добрі стосунки між Чиним і різними структурами Церкви, між Чиним та іншими Інститутами богопосвяченого життя, а також, між Чиним і різними осередками суспільства.

483. – Кожних чотири роки Протоархимандрит має обов'язок здійснювати канонічну візитацію всіх Ченців, по можливості особисто. Канонічній візитації підлягають всі Провінції і всі монастирі. (див. Дод. II/2) Канонічна візитація не повинна відбуватись в останні шість місяців мандату компетентного Протоігумена³⁴³.

484. – Протоархимандрит висилатиме Апостольському Престолу, щонайменше кожні п'ять років, звіт про стан Чину, згідно зі схемою, визначеною самим Апостольським Престолом³⁴⁴.

485. – Крім обов'язків, передбачених Статутом і загальною церковною дисципліною, до компетенції Протоархимандрита належить:

1. бути посередником між Провінціями, Монастирями і між окремими Ченцями, між Чиним і Римським Архiereєм та органами його управління, зі збереженням права на апеляцію;
2. призначати і затверджувати ієрархічно підпорядковані органи управління, згідно зі Статутом;
3. керувати і спонукати чернечу й організаційну діяльність Провінцій, чернечих Осідків Чину і окремих Ченців. Пильнувати, щоб усюди і всі дотримувались чернечої дисципліни і якнайшвидше відновляти її там, де її забракне;
4. координувати апостольську діяльність Чину, згідно з загальним правом і Статутом;
5. виконувати судову владу і приймати апеляції в судовому чи адміністративному порядку, згідно з нормами Статуту;
6. забезпечити потреби юридичного представництва Чину перед Церквою, державною владою і суспільством;
- 7 здійснювати щодо Головного осідку і Чернечих осідків, які йому безпосередньо підпорядковані, таку ж саму владу, яку Протоігумен здійснює у власній Провінції, хіба що інакше виразно визначено Статутом, або впливає з самої природи речей;

³⁴² Пор. ККСЦ, кан. 511. Пор. Конституції ЧСВВ – 1954, прав. 351.

³⁴³ Пор. ККСЦ, кан. 420, § 1.

³⁴⁴ Див. ККСЦ, кан. 419, § 1. Для цієї цілі може бути корисним, як модель, те, що написано в Листі КОНГРЕГАЦІЇ ДО СПРАВ ЧЕНЦІВ ТА СВІТСЬКИХ ІНСТИТУТІВ, *Sedes apostolica*, Рим, 2.01.1988 в AAS 80 (1988), 104-105. Італійська версія в OR 21.01.1988, оригінальна та італійська версія в: EV 11, нн. 1-3.

8. залагоджувати усі непередбачені справи, які стосуються Чину в цілому, або його частин.

486. – В ділянці економічного управління:

1. Протоархимандрит є першим відповідальним за утримання Ченців і за фінансування діяльності й апостоляту Чину;

2. Протоархимандрит є управителем Головного осідку та Чернечих осідків, які йому безпосередньо підпорядковані, і їхнього майна;

3. координує діяльність Провінцій, також з метою зменшити економічну нерівність між Провінціями. Тому він повинен бути посередником між Провінціями при складенні довгострокового бюджету Чину;

4. забезпечує моніторинг фінансового і майнового управління в Чині, також шляхом візитацій Головного Економа, а теж, при потребі, через аудит, довірений установам з-поза Чину;

5. Протоархимандрит є виконавцем побожних записів, фундацій, пожертв і благодійництв, заснованих на користь Чину.

487. – Протоархимандрит наглядає за адміністративною діяльністю Чину. До компетенції Протоархимандрита, зокрема, належить:

1. домагатися стандартизації адміністративних процедур у Провінціях, де це корисно і необхідно;

2. сприяти і заохочувати Ченців до навчання і підвищення кваліфікації щодо використання комп'ютерних технологій в адміністративних процедурах.

488. – Протоархимандрит матиме секретний архів, добре зачинений, або, принаймні в архіві Головної Управи, – секретний сейф, і щоб він був незрушній. У цьому секретному архіві або сейфі він зберігає секретні документи³⁴⁵.

489. – Щороку вилучатиме із секретного архіву та знищуватиме процесуальні акти, за злочини щодо моралі, які стосуються вже померлих, або тих, яких справи закриті 10 років тому, зберігаючи лише короткий опис факту і текст остаточного вироку або декрету³⁴⁶. В усіх випадках повинен строго дотримуватись строків архівації, визначених нормами цивільного права, які часто є довшими, ніж ті, що вказані у Статуті.

490. – § 1. Лише Протоархимандрит може зберігати ключ від секретного архіву³⁴⁷.

§ 2. Коли його уряд стає вакантним, тоді ключ на зберігання бере Генеральний Вікарій. Секретний архів або сейф можна відкрити лише у випадку крайньої необхідності, і це може зробити тільки Генеральний Вікарій³⁴⁸.

§ 3. Не можна виносити документи з секретного архіву або сейфу³⁴⁹.

4. Рада Протоархимандрита

491. – § 1. Рада Протоархимандрита складається з чотирьох Радників³⁵⁰, яких називають також Головними Радниками.

³⁴⁵ Пор. ККСЦ, кан. 259, § 1.

³⁴⁶ Пор. ККСЦ, кан. 259, § 2.

³⁴⁷ Пор. ККСЦ, кан. 260, § 1.

³⁴⁸ Пор. ККСЦ, кан. 260, § 2.

³⁴⁹ Пор. ККСЦ, кан. 260, § 3.

³⁵⁰ Пор. ККСЦ, кан. 422, § 1.

§ 2. Радники обираються Генеральною Капітулою, згідно з нормами Статуту.

§ 3. Генеральна Капітула вибирає також двох заступників Головних Радників.

492. – § 1. Радником Протоархимандрита, тобто Головним Радником, може бути обраний Чернець-пресвітер, який склав чернечу професію в Чині принаймні дванадцять років тому і якому виповнилось тридцять п'ять років. Це саме вимагається для заступника Головного Радника.

§ 2. Інші вимоги такі ж, як і для Протоархимандрита.

§ 3. Також для заступників – такі ж самі вимоги, як і для Головних Радників.

493. – Мандат Головного Радника триває чотири роки.

494. – Головний Радник може бути обраний на другий підряд мандат за звичайною процедурою, і на третій підряд мандат – двома третинами голосів у першому голосуванні. Натомість, не може бути обраним на четвертий підряд мандат.

495. – Головні Радники проживають у Римі і в справах, які стосуються керівництва Чину, підпорядковуються лише Протоархимандритові. Щодо інших справ – керуються Правильником Головного осідку.

496. – Головний Радник, який не був переобраний на новий мандат, повертається до своєї Провінції, хіба що Протоархимандрит доручить йому інший уряд.

497. – § 1. Зречення з уряду, подане Головним Радником, буде правосильним тоді, коли його прийме Генеральна Капітула або Протоархимандрит за згодою своєї Ради. Про прийняте зречення потрібно повідомити Апостольський Престол³⁵¹.

§ 2. Головного Радника може усунути з уряду Генеральна Капітула або Протоархимандрит за односторонньою згодою інших Головних Радників і за затвердженням Апостольського Престолу³⁵².

498. – Генеральний Вікарій, на підставі самого права, є Першим Головним Радником. Порядок першості стосовно інших Радників залежить від чергового порядку їхнього обрання.

499. – У зв'язку з важливістю його уряду, Перший Радник повинен проживати в Головному осідку. Його головним завданням є заступати Протоархимандрита, коли він є поза Осідком, або коли перешкоджений у виконанні свого уряду, а також всюди представляти Чин від імені Протоархимандрита, відповідно до загального церковного правопорядку і Статуту.

500. – Коли, з будь-якої причини, уряд Головного Радника стає вакантним, тоді наступні Головні Радники, в черговому порядку, піднімаються на один ступінь, і перший заступник стає останнім Головним Радником.

501. – Заступник Головного Радника продовжує проживати у Чернечому осідку, до якого належить. Коли, з будь-якої причини, уряд Головного Радника стає вакантним, тоді Заступник, який вступає на уряд, переїжджає до Риму.

³⁵¹ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁵² Пор. ККСЦ, кан. 974.

5. Головна Управа

502. – § 1. Протоархимандрит, Головні Радники, Головний Економ і Головний Секретар утворюють Головну Управу.

§ 2. Спільним елементом цих урядів є функція зв'язку, яку виконують у стосунках із церковними інституціями – на рівні Чину, і з державними інституціями – на рівні Головного осідку.

6. Протоігумен

503. – § 1. Провінційний Настоятель обирається Провінційною Капітулою і підлягає Протоархимандритові, згідно з нормами Статуту³⁵³.

§ 2. Провінційний Настоятель називається також Протоігуменом, або, згідно з нормами Статуту, Архимандритом.

504. – § 1. Протоігуменом може бути правосильно обраний Чернець-пресвітер, який перебуває в нашому Чині принаймні дванадцять років від чернечої професії, і якому виповнилось тридцять п'ять років³⁵⁴.

§ 2. Інші вимоги для уряду Протоігумена є такими ж, як і для Протоархимандрита.

505. – Мандат Протоігумена триває чотири роки³⁵⁵.

506. – Протоігумен може бути обраним на другий підряд мандат за звичайною процедурою. Щоб бути правосильно обраним на третій підряд мандат, він повинен отримати дві третини голосів у першому голосуванні. Натомість, не може бути обраним на четвертий підряд мандат³⁵⁶.

507. – § 1. Зречення з уряду, подане Протоігуменом, осягає наслідок від моменту його прийняття Протоархимандритом за згодою його Ради³⁵⁷.

§ 2. З дуже важливих причин, Протоархимандрит може усунути Протоігумена, за одноголосною згодою своєї Ради, вислухавши у даній справі думку всіх дотичних Провінційних Радників. Щоб рішення про усунення було правосильним, Рада Протоархимандрита повинна бути у повному складі³⁵⁸.

508. – Коли уряд Протоігумена стає вакантним, з будь-яких причин, тоді Перший Радник, на підставі самого права, стає Протоігуменом, з усіма наслідками, аж до наступної Провінційної Капітули.

509. – Протоігумен є Ієрархом у Провінції і має владу управління над усіма Ченцями і в усьому, що стосується духовного та організаційного управління у Провінції і в монастирях, які йому підлягають, згідно з церковним правом і Статутом³⁵⁹.

³⁵³ Пор. ККСЦ, кан. 508, § 1.

³⁵⁴ Пор. ККСЦ, кан. 513, § 1.

³⁵⁵ Пор. ККСЦ, кан. 514, §§ 1 і 3.

³⁵⁶ Пор. ККСЦ, кан. 514, §§ 1 і 3.

³⁵⁷ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁵⁸ Пор. ККСЦ, кан. 514, § 2.

³⁵⁹ Пор. ККСЦ, кан. 511. Пор. Конституції ЧСВВ – 1954, прав. 351.

510. – До компетенцій Протоігумена належить, згідно з нормами загальної церковної дисципліни і Статуту:

1. щороку, протягом першого півріччя, представляти Протоархимандриту детальний звіт із попереднього року про стан Провінції, якою він управляє;
2. щороку, особисто або через свого делегата, візитувати всі Осідки Провінції³⁶⁰, спрямовувати їхню діяльність, давати розпорядження та поради³⁶¹;
3. керувати виховною, навчальною та апостольською діяльністю Провінції;
4. виконувати у Провінції судову владу у першій інстанції;
5. представляти Провінцію і виступати від її імені перед церковною і державною владою;
6. бути в тісному канонічному зв'язку з Головною Управою і в частому контакті з іншими Провінціями та іншими Протоігуменами, в межах своєї компетенції;
7. дозволяти на відсутність Ченців поза спільнотою, довше ніж на тиждень, але, яка не перевищує шість місяців;
8. ознайомлювати всіх Ченців Провінції з документами Римського Архиєрея та Апостольського Престолу, що стосуються Чину і ченців, з рішеннями Генеральної і Провінційної Капітули та з розпорядженнями Протоархимандрита;
9. засновувати Монастирі, Резиденції, Місійні осідки та інші чернечі структури в Провінції;
10. призначати і переводити Ченців до різних осідків своєї Провінції;
11. забезпечувати цензуру текстів будь-якого змісту, призначених для друку або поширення, авторами яких є Ченці його Провінції.

511. – У сфері чернечого формування, до компетенції Протоігумена належить, згідно з нормами загальної церковної дисципліни і Статуту:

1. відбирати кандидатів на вступний курс до василіянського чернечого життя;
2. допускати кандидатів на новіціят;
3. скорочувати і продовжувати строк тривання вступного курсу і новіціяту;
4. допускати до складення першої професії і до відновлення тимчасових обітів;
5. відбирати кандидатів на навчання; визначати план студій для кожного;
6. надавати відпускні грамоти для пресвітерських і дияконських свячень³⁶²;
7. засновувати Осідок студій;
8. щорічно включати у провінційний бюджет видатки, необхідні для чернечого формування.

512. – У сфері адміністрування до компетенції Протоігумена належить:

1. заповнювати застосування у Провінції адміністративних процедур, визначених Протоархимандритом;
2. дбати про те, щоб Ченці вміли користуватися відповідним програмним забезпеченням.

513. – В економічній сфері Протоігумен:

1. є першим, хто несе відповідальність за утримання Ченців, за фінансування діяльності та апостоляту в Провінції;
2. є управителем Провінції та її майна. До нього належить затверджувати бюджет Провінції. Займається веденням справ, які до нього належать, щодо рухомого майна;

³⁶⁰ Пор. ККСЦ, кан. 420, § 1.

³⁶¹ Пор. ККСЦ, канн. 420, § 1 і 421.

³⁶² Пор. ККСЦ, кан. 537, § 1.

3. координує діяльність монастирів, також з метою зменшити економічну нерівність між монастирями Провінції. Для цього він повинен бути посередником між Монастирями при складанні довгострокового бюджету Провінції;

4. забезпечує правильне фінансове і майнове управління в монастирях Провінції, також через візитації Провінційного Економа, а теж, якщо це потрібно, через аудит, довірений установам з-поза Чину;

5. є виконавцем побожних записів, фундацій, пожертв і благодійництв, встановлених на користь Провінції;

6. дозволяє, згідно з нормами загального церковного права, здавати в оренду або позичати майно, вартість якого не перевищує рівня, встановленого Апостольським Престолом.

514. – Протоігумен призначає, затверджує і пропонує для призначення підлеглих йому Ченців на ієрархічно підпорядковані уряди, згідно зі Статутом.

515. – Протоігумен матиме свій секретний архів. Щодо цього архіву, зобов'язують ті самі правила, що встановлені для секретного архіву Протоархимандрита³⁶³.

7. Рада Протоігумена

516. – § 1. Рада Протоігумена складається з чотирьох Радників, якщо Провінція має 40 і більше Ченців, або з двох Радників, коли Провінція має менше ніж 40 Ченців³⁶⁴; ці Радники називаються Провінційними Радниками, вони обираються Провінційною Капітулою, згідно з нормами Статуту.

§ 2. В обидвох випадках одним з Радників може бути брат, або диякон, або священник. Усіма іншими Радниками повинні бути обов'язково священники.

§ 3. Капітула також обирає двох заступників Провінційних Радників; якщо одним з Радників є брат або диякон, тоді заступниками повинні бути священники.

517. – § 1. Провінційним Радником може бути обраний Чернець, який перебуває в нашому Чині принаймні дванадцять років від чернечої професії, і якому виповнилось тридцять років. Це саме вимагається для заступника Провінційного Радника.

§ 2. Інші вимоги для уряду Радника Протоігумена або заступника Провінційного Радника є такими ж, як і для Протоігумена.

518. – Мандат Радника Протоігумена триває чотири роки.

519. – Радник Протоігумена може бути обраним на другий підряд мандат згідно зі звичайною процедурою, на третій підряд мандат – двома третинами голосів у першому голосуванні. Натомість, не може бути обраним на четвертий підряд мандат.

520. – Провінційний Вікарій, силою самого права, є Першим Провінційним Радником. Якщо Провінційних Радників є четверо, тоді порядок першості наступних Радників буде таким: спершу Радники-священники, потім диякони і потім брати. Серед Радників з тими самими священнями першим буде той, хто був обраний першим.

³⁶³ Див. правв. 488–490.

³⁶⁴ Пор. ККСЦ, кан. 422, § 1.

521. – § 1. Зречення з уряду, подане Провінційним Радником, осягає наслідок від моменту його прийняття Протоархимандритом за згодою його Ради³⁶⁵.

§ 2. Провінційного Радника може усунути з уряду Протоархимандрит за згодою своєї Ради, на пропозицію Протоігумена, за згодою його Ради, або Протоархимандрит за одноголосною згодою своєї Ради, вислухавши думки дотичного Протоігумена³⁶⁶.

522. – § 1. Якщо, з будь-якої причини, уряд Провінційного Радника стає вакантним, тоді наступні Провінційні Радники в черговому порядку піднімаються на один ступінь, і перший Заступник стає Провінційним Радником.

§ 2. Якщо не всі Радники є священниками, тоді порядок першості визначається правилом 520.

523. – Рада Протоігумена виконує, в межах своєї компетенції, ті самі завдання, що і Рада Протоархимандрита.

8. Провінційна Управа

524. – § 1. Протоігумен, Провінційні Радники, Провінційний Економ і Провінційний Секретар утворюють Провінційну Управу.

§ 2. Спільним елементом цих урядів є функція зв'язку, яку виконують з Головною Управою і з церковними та державними інституціями Провінції.

РОЗДІЛ II УРЯДИ, ЯКІ УДІЛЯЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗНАЧЕННЯ АБО СИЛОЮ САМОГО ПРАВА

525. – § 1. Серед обов'язків Вищих Настоятелів є призначення ієрархічно підпорядкованих органів управління, згідно з нормами Статуту:

1. Настоятеля Монастиря;

2. інших Ченців, які очолюють спільноти: Ректора Осідку студій, Намісника Головного осідку, Намісника Провінційного осідку, Намісника Монастиря, Намісника Резиденції, Намісника Місійного осідку, Директора реколекційного осідку;

3. вихователів: Вчителя новиків, Відповідального за чернече формування у Провінції, постійного Духівника, постійного Сповідника, Проповідника реколекцій, Керівника студій;

і дві організаційні посади:

4. Економа;

5. Секретаря Осідку студій, Провінційної Управи і Головної Управи.

§ 2. Натомість, Секретаря Монастиря призначає Настоятель Монастиря.

Настоятель Монастиря розподіляє також інші обов'язки в управлінні Монастирем: архівіста, бібліотекаря, історіографа, тощо.

526. – § 1. Настоятель Монастиря ієрархічно підпорядкований Протоігуменові.

³⁶⁵ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁶⁶ Пор. ККСЦ, кан. 974.

§ 2. Ті, які виконують інші уряди, підпорядковані Настоятелямі Монастиря. У виконанні своїх обов'язків вони дотримуються розпоряджень Настоятеля або розпоряджень, що подані в посадовій інструкції. Щодо всього іншого вони дотримуються дисципліни Осідку.

527. – Ректор може бути підпорядкованим або Протоігуменові, або Настоятелямі Монастиря. В обох випадках, персонал Осідку студій підпорядкований безпосередньо Ректорові, в тому, що стосується різного роду обов'язків в Осідку. Щодо всього іншого вони дотримуються дисципліни Осідку.

1. Загальні правила щодо урядів, які уділяються через призначення

528. – Наступні правила є спільними для усіх урядів, які уділяються через призначення.

1. призначає на уряди Протоархимандрит та Протоігумен. Лише на деякі внутрішні уряди може призначати Настоятель Монастиря. В усіх випадках буде вислухана думка зацікавленого Ченця;

2. уряд припиняється силою самого права, коли закінчується мандат Настоятеля, який призначив на уряд;

3. звичайний строк мандату триває чотири роки. Однак, владі, яка призначає на уряд, належить встановлювати строк мандату;

4. якщо, з будь-якої причини, уряд стає вакантним ще до звичайного закінчення строку, тоді Настоятель протягом одного місяця призначить заміну;

5. уряд може бути тимчасово продовжений, але не більше, як на чотири місяці;

6. уряд може бути поновлено, згідно з нормами Статуту, компетентною владою, яка призначає на уряд;

7. та сама влада, яка здійснює призначення, може звільнити з уряду, за винятком спеціально окреслених випадків;

8. у випадку зречення Ченця, належить владі, яка призначила його на уряд, прийняти зречення. Зречення матиме наслідки, лише якщо і після того, як компетентна влада його прийме, за винятком спеціально окреслених випадків.

529. – Усунений з будь-якого уряду силою самого права:

1. Чернець, який попросив про вихід з Чину або екскавстрацію, або той, хто був відпущений, екскавстрований чи виключений з Чину, або втратив священничий стан;

2. Чернець, який винний у злочинах, що призводять до відпущення з Чину силою самого права. У цьому випадку, для правосильності, усунення повинно бути задеклароване компетентним Вищим Настоятелем.

530. – Чернець може бути усунений з уряду також з інших поважних причин, як наприклад: тяжка і хронічна хвороба, яка йому перешкоджає виконувати його обов'язки, або незадовільне виконання обов'язків, що стосуються уряду. У випадку хвороби, усунення повинно базуватись на відповідних медичних заключеннях. Процедура усунення відбувається згідно з нормами, визначеними канонічним правом і цим Статутом³⁶⁷.

2. Настоятель Монастиря

531. – § 1. Настоятель Монастиря є владою, призначеною для того, щоб духовно і організаційно провадити спільноту, та, особливо, оберігати її чернечий дух і єдність.

³⁶⁷ Пор. ККСЦ, канн. 1401 і 1402.

§ 2. Настоятель Чернечого Дому називається також Ігуменом.

532. – Настоятелем Монастиря може бути правосильно призначений Чернець-священик, який склав першу професію в нашому Чині не менше дванадцяти років тому і якому виповнилось тридцять років³⁶⁸.

533. – Кровноспоріднений Настоятеля або Намісника Чернечого осідку, включно до другого ступеня, не може займати уряду Настоятеля або Намісника Чернечого осідку у цей самий період та у цій самій Провінції.

534. – § 1. Ігумена призначає Протоігумен за згодою своєї Ради та за затвердженням Протоархимандрита і за згодою його Ради³⁶⁹.

§ 2. Ігумен може бути призначений на другий підряд мандат. Протоігумен може його призначити на третій підряд мандат лише за одноголосною згодою своєї Ради, і його призначення повинно бути затверджене Протоархимандритом за згодою його Ради. Натомість, не може його призначити на четвертий підряд мандат³⁷⁰.

535. – § 1. Ігумен може зректися свого уряду, але зречення осягає наслідок від моменту його прийняття Протоігуменом за згодою його Ради і потвердження Протоархимандритом, порадившись із своєю Радою³⁷¹.

§ 2. Протоігумен, за одноголосною згодою своєї Ради і за затвердженням Протоархимандрита за згодою його Ради, може усунути Ігумена з його уряду³⁷².

536. – До Настоятеля Монастиря належить:

1. розподіляти завдання та інші обов'язки між Ченцями Чернечого дому та підпорядкованих структур, згідні з нормами Статуту; якщо потрібно, наймати зовнішніх співробітників, щоб забезпечити усі потреби Дому;

2. скликати та очолювати Малу Капітулу;

3. з поважних причин, звільняти Ченця від припису якогось правила, але тільки в межах своєї компетенції;

4. пильнувати, щоб Ченці завжди брали участь у спільних молитвах, а в окремих випадках, в разі потреби, звільняти від них;

5. застосовувати програму філософсько-богословського формування та осучаснення знань Ченців, визначену Провінційним Правильником;

6. з дбайливістю сприяти гармонії всередині спільноти;

7. виправляти порушення церковної і чернечої дисципліни та накладати покути, передбачені Провінційним Правильником;

8. з поважних причин, дозволяти Ченцям перебувати поза Чернечим домом, але тільки в межах тієї ж Провінції і не більше одного тижня;

9. забезпечувати, щоб у монастирі панували гостинність і дружнє ставлення до гостей, як приналежних до Чину, так і з-поза нього, без шкоди для спільнотного життя і домашнього порядку;

10. за згодою своєї Ради і за затвердженням Протоігумена, підписувати договори, угоди, контракти та інші акти і виконувати все, що стосується адміністрування чернечої спільноти, Дому і структур, приналежних до Дому, в межах своєї компетенції;

³⁶⁸ Пор. ККСЦ, кан. 513, § 1.

³⁶⁹ Пор. ККСЦ, кан. 939, 1°.

³⁷⁰ Пор. ККСЦ, кан. 514, § 3.

³⁷¹ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁷² Пор. ККСЦ, кан. 514, § 2.

11. забезпечувати ведення реєстрових книг, приписаних Статутом і Провінційним Правильником;

12. застосовувати адміністративні і бухгалтерські норми, приписані Статутом і Провінційним Правильником.

537. – § 1. Ігумен повинен порозмовляти з кожним Ченцем кілька разів у році. Зокрема, він поговорить з Ченцем перед кожним відновленням обітів, щоб оцінити його духовну зрілість та зауважити його труднощі і недоліки.

§ 2. Якщо проблеми Ченця стосуються зовнішньої сфери, рекомендується, щоб Ігумен надав свої зауваження у письмовій формі.

538. – Ігумен проживатиме у Монастирі і може перебувати поза ним лише з поважної причини³⁷³.

539. – Кожного разу, коли виникає необхідність, і щонайменше один раз на місяць, Ігумен повинен зібрати свою Раду, щоб перевірити діяльність Монастиря і вислухати думку Радників щодо цього.

540. – Ігумен Монастиря дотримуватиметься розпорядку Монастиря і його звичаїв, і не вводитиме змін без, щонайменше, попереднього обговорення зі своєю Радою, і повідомивши Протоігумена³⁷⁴.

541. – Ігумен несе відповідальність за врегулювання становища Ченців Дому і підлеглого персоналу, відповідно до місцевих нормативних вимог соціального і медичного страхування. Якщо державою таких норм не встановлено, тоді він повинен подбати про належне страхове забезпечення в кращих компаніях даної галузі³⁷⁵.

542. – § 1. Ігумен завжди проситиме згоди своєї Ради, перш ніж приймати працівників чи їх звільняти. Дбатиме про працівників і, передусім, не встановлюватиме такий графік роботи, який би змушував їх занедбувати родинні обов'язки.

§ 2. Забезпечить своєчасну виплату заробітної плати.

§ 3. Своїх родичів або родичів інших ченців, може приймати на роботу лише за одноголосною згодою своєї Ради.

543. – § 1. Ігумен не може розпочинати нових будов, перебудов чи розбудов без попереднього дозволу Протоігумена.

§ 2. Не повинен обтяжуватися боргами, хіба що з дуже поважних причин і лише за попереднім дозволом Вищого Настоятеля.

§ 3. Може надавати позики, роздавати милостині і дарунки лише на основі асигнувань, включених у бюджет, і в межах права на видатки, визначеного Генеральною Капітулою.

544. – § 1. Ігумен Монастиря уникатиме, наскільки це буде можливим, майнових судових справ та вирішуватиме ці проблеми мирним шляхом.

§ 2. Якщо хтось інший порушив судову справу проти Чернечого дому і неможливо її залагодити мирним шляхом, тоді повідомить про це Протоігумена.

§ 3. Не порушуватиме ніякої судової справи без дозволу Протоігумена.

³⁷³ Пор. ККСЦ, кан. 446.

³⁷⁴ Пор. ККСЦ, кан. 426.

³⁷⁵ Пор. ККСЦ, канн. 192, § 5, 390, § 2, 1021, § 2.

§ 4. Якщо запізнення початку судового позову виставляє Дім на ризик можливої шкоди, може розпочати його без дозволу Протоігумена, але повинен мати згоду своєї Ради.

545. – Щоб забезпечити успішне управління Монастирем, в якому є достатня кількість Ченців, Ігумен може призначити еклезіарха, бібліотекаря, архівіста, історіографа, відповідального за хворих та їхніх помічників, вибраних серед Ченців, чітко визначаючи їхні обов'язки.

3. Рада Ігумена Монастиря

546. – § 1. Рада Ігумена складається з чотирьох або двох Радників, які також називаються Радниками Монастиря³⁷⁶. Їхнє число визначає Провінційна Капітула.

§ 2. Її обов'язки є аналогічними до обов'язків Ради Протоігумена³⁷⁷.

547. – § 1. Якщо Радників Монастиря є чотири, тоді двома Радниками неодмінно повинні бути священики. Двома іншими, натомість, можуть бути брати, або диякони, або священики.

§ 2. Коли Радників є тільки два, то одним з них неодмінно повинен бути священик, тоді коли іншим може бути брат, або диякон, або священик.

548. – Якщо до Монастиря приєднаний новіціят, то Вчитель новиків завжди є Радником цього Монастиря, хіба що він виконує уряд Ігумена.

549. – Радників Настоятеля Монастиря призначає Протоігумен, порадившись із своєю Радою, і вислухавши думку Настоятеля Монастиря.

550. – § 1. Зречення з уряду, подане Радником Чернечого дому, осягає наслідок від моменту його прийняття Протоігуменом за згодою його Ради³⁷⁸.

§ 2. Радника Монастиря може усунути Протоігумен за згодою своєї Ради, на пропозицію Ігумена і за згодою його Ради, або Протоігумен за одноголосною згодою своєї Ради, порадившись з Ігуменом³⁷⁹.

551. – 1. Порядок першості Радників залежить від священичих свячень, спершу йдуть священики, потім диякони, а відтак брати. Між Радниками, що мають ті самі свячення, першість визначається роками чернечої професії у Чині.

§ 2. Коли, з будь-яких причин, уряд Радника Монастиря стає вакантним, тоді наступні Радники в черговому порядку піднімаються на один ступінь, маючи, однак, на увазі те, про що говориться у § 1.

4. Намісник Резиденції і Місійного осідку

552. – Намісником Резиденції або Місійного осідку може бути правосильно призначений Чернець-священик з довічною професією.

³⁷⁶ Пор. ККСЦ, кан. 422.

³⁷⁷ Див. правв.516-523.

³⁷⁸ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁷⁹ Пор. ККСЦ, кан. 974.

553. – § 1. В осідках, які тимчасово підпорядковані Протоархимандритові, Намісника призначає Протоархимандрит, за згодою своєї Ради.

§ 2. В усіх інших осідках Чину Намісника призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку дотичного Настоятеля Монастиря.

§ 3. Намісник підпорядковується Настоятелю, вказаному в акті призначення.

554. – Намісник будь-якого осідку в Чині може зрестися уряду; зречення осягає наслідок від моменту його прийняття безпосереднім Настоятелем³⁸⁰.

555. – Настоятель, який призначає Намісника будь-якого осідку в Чині, визначає його обов'язки і права, відповідно до цього Статуту і до церковної дисципліни.

556. – Намісник осідку Чину може бути також Радником Настоятеля, якому він підпорядкований, згідно з нормами Статуту.

557. – Намісник Резиденції або Місійного осідку, що має таку кількість Ченців, яка вимагається для Монастиря, може діяти з повноваженнями Настоятеля Монастиря. Для цього він повинен отримати дозвіл від Настоятеля, якому підлягає Резиденція або Місійний осідок, попередньо отримавши згоду Протоархимандрита за згодою його Ради.

5. Адмонітор

558. – § 1. Найстарший за віком Головний Радник, силою самого права, є Адмонітором Протоархимандрита³⁸¹.

§ 2. Найстарший за віком Провінційний Радник, священник, силою самого права, є Адмонітором Протоігумена.

§ 3. Чернець-священик Монастиря, найстарший за віком, є кандидатом на уряд Адмонітора Настоятеля Чернечого дому. Офіційне призначення він отримує від Протоігумена.

559. – § 1. Завданням Адмонітора є робити зауваження відповідному Настоятелю, з пошаною і попередньо порадившись з відповідними Радниками.

§ 2. Якщо пересторога буде безрезультатною, тоді Адмонітор, за згодою відповідних Радників, повідомить про даний факт владу, яка, згідно з нормами Статуту, має право усунути Настоятеля³⁸².

560. – § 1. Стосовно зречення з уряду Адмонітора або стосовно його усунення з уряду, слід дотримуватись правил, які стосуються зречення та усунення відповідних Радників.

§ 2. Адмонітор, який є одночасно Радником та який зрікається уряду Радника або його усувають із цього уряду, тим самим втрачає також уряд Адмонітора.

6. Вчитель новиків

561. – Вчителем новиків повинен бути зразковий Чернець-священик, який перебуває в нашому Чині не менше десяти років від чернечої професії, який відзначається розсудливістю,

³⁸⁰ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁸¹ Див. ШПр. 27.

³⁸² Див. ШПр. 27.

любов'ю, побожністю, богословськими знаннями, добротою і вірним дотриманням чернечого стану, а також ознайомлений з основами педагогіки і психології³⁸³.

562. – Вчителя новиків призначає Протоігумен за згодою своєї Ради і потверджує Протоархимандрит³⁸⁴.

563. – § 1. Згідно з нормами Статуту, Вчитель новиків може бути Провінційним Радником.

§ 2. Якщо Новіціят підпорядкований Монастиреві, Вчитель новиків, навіть якщо є Провінційним Радником, буде Настоятелем або принаймні Радником Монастиря, згідно з нормами Статуту.

§ 3. Коли Вчитель новиків є Настоятелем, тоді у Монастирі обов'язково повинен бути Економ для виконання економічних та адміністративних обов'язків.

564. – Вчителеві новиків підпорядковуються як вихованці вступного курсу до василіянського чернечого життя, так і новики. Зважаючи на особливість свого завдання, він не може покидати новіціят, хіба що з дуже поважної причини.

565. – Завданням Вчителя новиків є передати вихованцям вступного курсу і новикам основи євангельського вдосконалення, розсудливо і з лагідністю допомагати їм у зростанні в чеснотах, у духовності та у вірному зберіганні чернечої дисципліни, виправляти їхні недоліки; заохочувати до наполегливості у виконанні їхніх завдань.

566. – § 1. Вчитель новиків виявлятиме євангельську щирість і доброту та допомагатиме вихованцям вступного курсу і новикам розвивати послух, щирість і довіру до Настоятелів.

§ 2. З цією метою часто розмовлятиме, не менше двох разів на місяць, з кожним із них, і перевірятиме, чи кожен з них насправді вправляєється у зберіганні внутрішньої рівноваги духа, чи має труднощі у виправленні власних недоліків, чи любить спільнотне життя, чи старанно виконує духовні вправи, чи дотримується новіціятського порядку, чи присвячує себе молитві, і з яким результатом. Цікавитиметься всім, що могло б допомогти краще його пізнати, і таким чином стати провідником, відповідним до його потреб.

§ 3. Піклуватиметься, щоб новик отримав відповідне формування особистості та щоб відповідно, позитивно і розсудливо, був поінформований про почуттєве життя, так, щоб знав не тільки про красу і велич посвяченої Богові невинності, але також про обов'язки та гідність християнського подружжя.

567. – § 1. Якщо кількість вихованців вступного курсу і новиків або інша слушна причина цього вимагатиме, Протоігумен, на прохання Вчителя новиків, призначає йому Помічника : Протоігумен порадиться з Вчителем новиків щодо кандидата, найбільш придатного для цього завдання.

§ 2. Помічником Вчителя новиків є Чернець-священик³⁸⁵; з якостями та здібностями, аналогічними до тих, які вимагаються для Вчителя новиків.

§ 3. Помічник Вчителя новиків залежить від Вчителя в усьому, що стосується провадження новіціяту, його заступає у випадку відсутності і виконує обов'язки, які йому доручає Вчитель новиків.

³⁸³ Пор. ККСЦ, кан. 524, § 1.

³⁸⁴ Пор. ККСЦ, кан. 524, § 1.

³⁸⁵ Пор. ККСЦ, кан. 524, § 2.

568. – § 1. Помічника Вчителя новиків призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, на пропозицію Вчителя новиків.

§ 2. Звільняє Помічника від його обов'язків Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку Вчителя новиків.

§ 3. Вчитель новиків може запропонувати, в письмовій формі, звільнити Помічника, ясно вказуючи причини пропозиції. Протоігумен, порадившись зі своєю Радою, вирішує щодо можливого звільнення.

7. Ректор Осідку студій і його Рада

569. – Ректором Осідку студій є Чернець-священик; його призначає Протоігумен за згодою своєї Ради і потверджує Протоархимандрит за згодою своєї Ради.

570. – § 1. Прийняти зречення з уряду, подане Ректором Осідку студій, належить до Протоархимандрита за згодою його Ради³⁸⁶.

§ 2. Ректора може усунути Протоархимандрит за згодою своєї Ради, на пропозицію Протоігумена за згодою його Ради, або Протоархимандрит за одноголосною згодою своєї Ради, вислухавши думку компетентного Протоігумена³⁸⁷.

571. – Якщо Осідок студій залежить від Монастиря, тоді Ректор може бути одночасно Настоятелем Монастиря.

572. – Ректором повинен бути Чернець зразковий у чеснотах, у чернечому дусі та у вірності навчанню Церкви; повинен бути наділений виразними адміністративними і керівничими здібностями і відповідною академічною підготовкою, який, крім цього, у минулому, виявив належне пошанування цінності студій.

573. – § 1. До Ректора належить забезпечувати управління Осідку студій, згідно з нормами Статуту і Правильника; забезпечувати загальне дотримання Статуту, Правильника і планів формування, з боку викладачів, студентів і штатного персоналу Осідку; координувати діяльність усіх функцій Осідку студій³⁸⁸.

§ 2. Ректор негайно вживатиме заходів щодо тих, які не виконують його розпоряджень, або виявляють занедбаня у виконанні своїх обов'язків.

§ 3. Ректор не може покидати Осідок студій без поважної причини.

574. – § 1. Ректор повинен щороку висилати Протоігумену характеристику кожного Ченця-студента і звіт про стан Осідку студій³⁸⁹.

§ 2. Складаючи характеристики студентів, Ректор не може запитувати думки Отців Духівників або Сповідників³⁹⁰.

575. – Ректор має двох Радників, яких призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку Ректора.

³⁸⁶ Пор. ККСЦ, канн. 967, 969, 970, §§ 1 і 3.

³⁸⁷ Пор. ККСЦ, кан. 974.

³⁸⁸ Див. ККСЦ, кан. 338, § 2.

³⁸⁹ Пор. ККСЦ, кан. 356, § 1.

³⁹⁰ Пор. ККСЦ, кан. 339, § 3.

8. Постійний Духівник Осідку студій Постійні сповідники Новіціату і Осідку студій

576. – § 1. Постійний Духівник Осідку студій має велику відповідальність, щоб забезпечити духовний провід і формування студентів, за допомогою розважань, особистих бесід, сповідей та візитів інших Духівників.

§ 2. Духівником повинен бути Чернець-священик, визначний в аскетизмі, психології і педагогіці та повинен відзначатися духом розпізнавання, любові, милосердя і відданості Чину.

§ 3. Духівником не може бути Ректор³⁹¹ чи особа, яка здійснює адміністративну і керівну діяльність в Осідку студій.

577. – Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку Ректора, призначає постійного Духівника і постійних сповідників для Осідку студій.

578. – Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку Вчителя новиків, призначає постійних сповідників для новіціату.

9. Керівник студій і Викладачі

579. – Керівником студій повинен бути Чернець-священик, якого призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, попередньо порадившись з Ректором.

580. – Якщо Провінція не має власного Осідку студій, тоді Керівник студій безпосередньо підпорядковується Протоігумену.

581. – Керівник студій допомагає Протоігумену в адміністративному управлінні студіями, особливо у таких справах:

1. приготування навчальних програм для кожного студента, оновлюючи їх, згідно з необхідністю;
2. допомога студентам у виборі факультативних курсів;
3. пошук можливостей для навчання студентів Провінції в Осідках студій інших Провінцій, в семінаріях та університетах власної та інших Провінцій, а також у римських інститутах;
4. дбання про житло для студентів, які відвідують семінарії та університети.

582. – Якщо Провінція має у своєму розпорядженні власний Осідок студій, Керівник підпорядковується Ректору.

583. – Керівник студій, підпорядкований Ректору, окрім вищевказаних обов'язків, наглядає за викладачами Осідку і, особливо, повинен пильнувати, щоб вони:

1. належно виконували свої обов'язки;
2. діяли узгоджено, з метою забезпечити повний виклад філософських і богословських наук;
3. дотримувались доктрини і вчення Церкви, а також традиції;
4. постійно збагачувалися та поглиблювали свої знання у тих дисциплінах, які викладають.

³⁹¹ Пор. ККСЦ, кан. 339, § 1.

584. – Викладацький склад повинен бути відповідним до кількості студентів, дисциплін та рівня студій. Викладачі повинні відзначатися чернечим духом та вірністю Навчанню Церкви і Чиніві; мати якості передбачені місцевим законодавством щодо дисциплін і ступенів викладання, яке вони здійснюють.

585. – § 1. По можливості, викладачами будуть ченці-василіяни; проте, можуть бути також ченці інших чернечих Інститутів, єпархіяльні священнослужителі, а також миряни-католики, які відзначаються педагогічними здібностями і зразковою поведінкою.

§ 2. Викладачів призначає Ректор, узгодивши із своєю Радою, та за затвердженням Протоігумена.

586. – У виняткових обставинах можуть бути призначені також і викладачі з інших конфесій; однак, кожне з таких призначень повинно бути затверджене Ректором, порадившись із своєю Радою, та з попереднім затвердженням Протоігумена, за згодою його Ради.

587. – Викладачі дотримуватимуться плану священничого формування, не впроваджуючи змін, та слідуватимуть вказівкам Керівника студій, стосовно управління Осідком студій і викладацької діяльності³⁹².

588. – Керівник студій і Викладачі повинні мати якості, приписані місцевими нормами для виконання рівнозначних функцій на рівні державного устрою.

10. Економ

589. – Економом є Чернець з довічною професією, придатний до виконання цього обов'язку.

590. – § 1. Економом може бути також, згідно з нормами Статуту, Радник Протоархимандрита, Протоігумена, Настоятеля Монастиря чи Ректора Осідку студій.

§ 2. Завжди згідно з нормами Статуту, Економ може бути одночасно Секретарем Протоігумена, Настоятеля Монастиря чи Настоятеля Осідку студій.

591. – § 1. Протоархимандрит, Протоігумен, Вчитель новиків і Ректор Осідку студій не можуть виконувати обов'язки Економа. Настоятель Монастиря може їх виконувати, але лише в особливих випадках³⁹³, та за уповноваженням Протоігумена за згодою його Ради.

§ 2. Родич Настоятеля, включно до четвертого ступеня кровного споріднення або включно до другого ступеня посвоячення, не може бути призначений Економом, залежним від даного Настоятеля³⁹⁴.

592. – Економ безпосередньо підлягає Настоятелеві і діє від його імені і замість нього³⁹⁵.

593. – Кожний Економ повинен виконувати свій уряд із старанністю немов би доброго батька родини, усвідомлюючи обіт убожества³⁹⁶.

³⁹² Пор. ККСЦ, кан. 351. Див. також *Конституції ЧСВВ – 2002*, 64, § 2.

³⁹³ Пор. ККСЦ, кан. 516, § 2.

³⁹⁴ Див. ККСЦ, кан. 263, § 3.

³⁹⁵ Пор. ККСЦ, кан. 516, § 1.

³⁹⁶ Пор. ККСЦ, кан. 1028, § 1.

594. – До обов'язків Економа належить: набувати майно та послуги, залагоджувати адміністративні, бухгалтерські і податкові справи, надавати Настоятелю допомогу в економічних рішеннях.

595. – Економ бере участь у засіданнях відповідної Ради, коли обговорюються економічні питання, і тоді, коли Настоятель вважатиме це доцільним, але, в кожному випадку, завжди і лише з дорадчим голосом, за винятком того, коли він сам є Радником.

596. – У виконанні своїх обов'язків Економ повинен строго дотримуватись приписів про економічне управління, які подані в частині VI, розд. III.

597. – Економ може приймати дарунки від жертводавців, але повинен їм з'ясувати, що усе буде призначене на потреби Монастиря і повинно бути безпосередньо передане Настоятелю.

598. – § 1. Влада, яка призначає Економа, може призначити йому помічника.

§ 2. Помічником Економа є Чернець з довічною професією, він підлягає Економові у тому, що стосується виконуваних обов'язків, заміняє його у випадку відсутності і виконує завдання, які він йому доручає.

а) Головний Економ

599. – § 1. Головного Економа призначає Протоархимандрит за згодою своєї Ради³⁹⁷.

§ 2. Як Економ, він безпосередньо підпорядкований Протоархимандриту.

600. – Він працює як на рівні Економа Головного Осідку, так і на рівні координатора бухгалтерії Чину.

601. – Завдання Головного Економа визначені відповідною посадовою інструкцією, доданою до Правильника Головного Осідку.

б) Провінційний Економ

602. – § 1. Провінційного Економа призначає Протоігумен за згодою своєї Ради і потверджує Протоархимандрит за згодою своєї Ради.

§ 2. Як Провінційний Економ, він безпосередньо підпорядкований Протоігумену.

603. – Провінційний Економ працює як на рівні Економа Провінційного Осідку, так і на рівні економічного координування чернечих Домів Провінції.

604. – Завдання Провінційного Економа визначені відповідною посадовою інструкцією, доданою до Провінційного Правильника.

в) Економ Монастиря

605. – § 1. Економа Монастиря призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку Настоятеля Монастиря.

§ 2. Як Економ Монастиря, він безпосередньо підпорядкований Настоятелю Монастиря.

³⁹⁷ Пор. ККСЦ, кан. 516, § 3.

606. – Економ Монастиря виконує адміністративні і фінансові завдання, що у компетенції Монастиря, а також Резиденцій, Місійних осідків, Новіціятів та інших структур, приєднаних або залежних від цього Монастиря.

607. – Завдання та обов'язки Економа Монастиря визначені відповідною посадовою інструкцією, встановленою Протоігуменом за згодою його Ради, попередньо порадившись із Настоятелем Монастиря, і доданою до Правильника Монастиря.

г) Економ Студійного осідку

608. – § 1. Економа призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, вислухавши думку Ректора Осідку студій.

§ 2. Як Економ, він безпосередньо підпорядкований Ректору.

609. – Економ виконує адміністративні і фінансові завдання, що у компетенції Осідку студій.

610. – Завдання та обов'язки Економа Студійного осідку визначені відповідною посадовою інструкцією, доданою до Правильника цього Осідку.

11. Секретар

611. – Секретар виконує своє служіння від імені безпосереднього Настоятеля, відносно всього, що стосується організації і функціонування Головної Управи, Провінційної Управи і Чернечого дому, а саме:

1. кореспонденції;
2. протоколів засідань Ради Настоятеля та інших формальних засідань;
3. ведення документів адміністративного, бюрократичного і судового характеру і тих, які стосуються священнослужіння;
4. писання літописів і реєстрових книг Чернечого осідку;
5. архіву, бібліотеки та інших справ.

612. – § 1. Відповідно до вимог Осідку і кількості осіб, Настоятель може доручити іншим Ченцям деякі обов'язки Секретаря.

§ 2. Сам Настоятель може виконувати деякі обов'язки Секретаря.

§ 3. Обов'язки Секретаря можуть поєднуватись з обов'язками Економа, згідно з нормами Статуту, за винятком Головного Економа і Головного Секретаря.

а) Головний Секретар

613. – § 1. Головним Секретарем є Чернець з довічною професією.

§ 2. Головного Секретаря призначає Протоархимандрит за згодою своєї Ради.

§ 3. Він проживає в Головному осідку Чину.

614. – Головний Секретар, у виконанні своїх обов'язків Секретаря, підпорядковується виключно Протоархимандритові.

615. – Як Секретар, він не має права голосу під час засідань Ради Протоархимандрита. Протоархимандрит може запитати його думку, коли вважатиме це слушним.

616. – Головний Секретар є нотарем Головної Управи.

617. – Завданнями Головного Секретаря є:

1. виконувати обов'язки й завдання, доручені Протоархимандритом, у справах секретаріату;

2. складати протоколи засідань Протоархимандрита з його Радою і всіх інших офіційних засідань Головної Управи. Подавати протокол на підпис Протоархимандритові, після чого його контрасигнувати. У випадку періодичних засідань, на початку, повинен зачитати протокол попереднього засідання;

3. провадити канцелярію Головної Управи, згідно з нормами, встановленими Протоархимандритом;

4. редагувати листи, циркуляри і документи, які походять з актів Головної Управи і розпоряджень Протоархимандрита;

5. протоколювати кореспонденцію Протоархимандрита і Головної Управи;

6. вести головний архів і провадити літопис Дому;

7. підготовляти річні статистики і Каталог Чину, до зазначеного часу і у відповідній формі, і, тим не менше, не пізніше, як до кінця першого триместру, на основі даних, станом на останній день попереднього року, поданих Провінційними Секретарями.

§ 2. Коли уряд Протоархимандрита стає вакантним або Протоархимандрит є перешкоджений у виконванні своєї діяльності, Секретар повинен своєчасно передати документи і реєстри, як паперові так і електронні, тому, хто законно входить на уряд.

618. – Завдання Головного Секретаря визначені відповідною посадовою інструкцією, доданою до Правильника Головного осідку.

619. – Головному Секретарю може допомагати, як помічник, Чернець з довічною професією, призначений Протоархимандритом, вислухавши думку своєї Ради.

б) Провінційний Секретар

620. – § 1. Провінційним Секретарем є Чернець з довічною професією.

§ 2. Його призначає Протоігумен за згодою своєї Ради, повідомивши опісля Протоархимандрита про призначення.

§ 3. Він проживає у Провінційному Осідку.

621. – Провінційний Секретар підлягає виключно Протоігуменові.

622. – Як Секретар, він не має права голосу. Однак, Протоігумен може запитати його думку, коли вважатиме це слушним.

623. – Провінційний Секретар є також нотарем Провінційної Управи.

624. – § 1. Завдання Провінційного Секретаря є аналогічними до завдань Головного Секретаря.

§ 2. Крім того, його особливим завданням є повідомляти про смерть Ченця, який належав до Провінції, Протоархимандриту, родичам, усім Протоігуменам, усім ченцям Провінції та іншим зацікавленим особам, а також церковній та чернечій владі сусідніх Провінцій.

§ 3. Аналогічним завданням є повідомляти про смерть Ченця, який належав до іншої Провінції, усім ченцям власної Провінції.

625. – Завдання Провінційного Секретаря детально викладені у відповідній посадовій інструкції, доданій до Правильника Провінційного осідку.

626. – Протоігумен, вислухавши думку своєї Ради, може призначити помічником Провінційного Секретаря Ченця з довічними обітами.

в) Секретар Монастиря

627. – Секретарем Монастиря є Чернець з довічною професією.

628. – Його призначає, якщо це необхідно, Настоятель Монастиря, вислухавши думку своєї Ради, і попередньо повідомивши про це Протоігумена.

629. – Секретар Монастиря виконує обов'язки, визначені Настоятелем.

г) Секретар Осідку студій

630. – § 1. Секретарем Осідку студій є Чернець з довічною професією.

§ 2. Його призначає Протоігумен, вислухавши думку своєї Ради і думку Ректора, попередньо повідомивши про це Протоархимандрита.

631. – Завдання й обов'язки Секретаря Студійного осідку визначені відповідною посадовою інструкцією, доданою до Правильника цього Осідку.

12. Інші служіння у Монастирі

632. – § 1. В будь-якому Осідку Чину можуть надаватися також інші завдання, згідно з обставинами та потребами. Призначення надає Настоятель Осідку за згодою своєї Ради, попередньо повідомивши про це безпосередню владу. Вповноважені працюють під владою Настоятеля, який їх призначив, і на основі уповноважень, наданих Настоятелем. Їхні завдання описані в Правильнику даного Осідку.

§ 2. Еклезіарх дбає про церкву і про все, що стосується літургійних відправ, та заповняє церковні реєстраційні книги, коли це потрібно.

§ 3. Історіограф-архівіст веде літопис Монастиря і Книгу померлих ченців; зберігає та архівує документи історичної цінності.

§ 4. Бібліотекар дбає про бібліотеку Монастиря. Протоігумен асигнує фонди для бібліотеки.

633. – Якщо йдеться про осіб, які не належать до Чину, то потрібно також чітко дотримуватись норм цивільного права у даній справі.

ЧАСТИНА V **ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА ЧИНУ**

РОЗДІЛ I **ЮРИДИЧНЕ ОКРЕСЛЕННЯ**

634. – § 1. Василянський Чин Святого Йосафата є церковною юридичною особою³⁹⁸, з усіма канонічними наслідками, і має Головний Осідок у Римі.

§ 2. Територіальна структура Чину складається з Головного осідку і різних Провінцій³⁹⁹; Провінції – із чернечих осідків. Чернечі осідки можуть бути: Монастирями, Резиденціями, Місійними осідками, Осідком новіціату та Осідком студій.

§ 3. Головний осідок, Провінції і законно засновані чернечі осідки, силою самого права, є церковними юридичними особами, наділеними необхідними реквізитами для здійснення своєї діяльності⁴⁰⁰.

635. – Юридичне представництво належить до Вищих Настоятелів, з усіма канонічними наслідками:

1. Протоархимандрит представляє Чин; крім цього, представляє Чернечі осідки, які тимчасово підпорядковуються його безпосередній владі, згідно з нормами Статуту;

2. Протоігумен представляє Провінцію, а також Чернечі осідки, які територіально знаходяться поза Провінцією, але підпорядковуються його владі, згідно з нормами Статуту.

Ніхто не може говорити або діяти від імені цих юридичних осіб, навіть місцевий єпархіяльний Єпископ, хіба що йому це доручено законним способом.

636. – Головний осідок, Провінції та окремі Чернечі осідки, визнані державою, є теж юридичними особами, з усіма цивільними наслідками, кожна з яких підпорядкована також місцевому законодавству.

РОЗДІЛ II **ПРОВІНЦІЇ**

637. – § 1. Чин складається з Провінцій⁴⁰¹, кожна з яких підпорядкована владі Протоігумена.

§ 2. Мета Провінції – зберігати особливі культурні і літургійні характеристики Церков свого права, в лоні чернечої єдності Чину. Такий устрій дозволяє сьогодні Чинові пристосуватися до державних і адміністративних поділів територій, де він здійснює свою діяльність.

638. – § 1. Згідно з нормами загального церковного права, межі Провінції відповідають межам Держави або областям Держави.

³⁹⁸ Пор. ККСЦ, кан. 423.

³⁹⁹ Пор. ККСЦ, кан. 418.

⁴⁰⁰ Пор. ККСЦ, кан. 423.

⁴⁰¹ Пор. ККСЦ, кан. 418.

§ 2. Статут, у свою чергу, визначає мінімальну кількість Ченців і монастирів, необхідну для офіційного створення Провінції.

§ 3. Василияни також є присутні в деяких Державах, в яких їхня кількість не достатня для заснування Провінції згідно з нормами Статуту. Отож, існують монастирі, які територіально не належать до жодної Провінції. У цих випадках Протоархимандрит визначає, згідно з нормами Статуту, який Протоігумен є Настоятелем для монастирів у кожній з цих Держав.

639. – Провінція може називатись Архимандрією за затвердженням Протоархимандрита і за згодою його Ради. В такому випадку, Протоігумен буде називатись Архимандритом, зберігаючи за собою такі самі права і обов'язки.

640. – Провінція має власний Правильник, виданий Провінційною Капітулою і затверджений Протоархимандритом за згодою його Ради, відповідно до цього Статуту.

641. – Для заснування Провінції необхідно, щоб у межах території Держави або області було не менше трьох спільнот Чину, серед яких хоч би дві були Монастирями, і щоб ці три спільноти мали загалом не менше п'ятнадцяти Ченців з довічною професією, серед яких, принаймні, десять священників.

642. – Заснування Провінції, об'єднання вже існуючих Провінцій або інше розмежування Провінцій належить до Генеральної Капітули або Протоархимандрита за одноголосною згодою його Ради, порадившись із зацікавленими Протоігуменами і з їхніми Радами, і здійснюється шляхом видання Декрету⁴⁰².

643. – Провінція, яка безперервно протягом десяти років у своєму складі мала лише дві спільноти і в загальному менше як п'ять ченців з довічними обітами, серед яких менше ніж трое священників, втрачає прерогативи Провінції. Нові прерогативи цих спільнот будуть визначені Протоархимандритом за згодою його Ради.

644. – Рішення про скасування Провінції належить до Генеральної Капітули або, у разі нагальної потреби, до Протоархимандрита за одноголосною згодою його Ради⁴⁰³. Для правосильності скасування потрібна також згода Апостольського Престолу⁴⁰⁴. Про скасування Провінції повинні бути повідомлені дотичні єпархіяльні Єпископи.

645. – Належить до Генеральної Капітули або, у разі нагальної потреби, до Протоархимандрита за згодою його Ради, вирішувати питання про призначення майна скасованої Провінції або Провінції, яка залишилась без Ченців, з дотриманням справедливості і волі жертводавців⁴⁰⁵.

РОЗДІЛ III МОНАСТИРИ

646. – Заснування, зміна призначення, скасування та устрій монастирів регулюються загальним церковним законодавством, місцевим цивільним законодавством, Статутом і Правильником Провінції.

⁴⁰² Пор. ККСЦ, кан. 508, § 2.

⁴⁰³ Пор. ККСЦ, кан. 508.

⁴⁰⁴ Пор. ККСЦ, кан. 928, 3°.

⁴⁰⁵ Пор. ККСЦ, кан. 508, § 3 і 926, § 1.

1. Головний осідок

647. – § 1. Монастир у Римі, названий у цьому Статуті Головним осідком, є Осідком Головної Управи, а також церковною і цивільною юридичною адресою Чину. Головна Управа Василянського Чину Святого Йосафата визнана Італійською Державою як Церковна організація і зареєстрована як юридична особа⁴⁰⁶.

§ 2. Головний осідок не належить до жодної з Провінцій; ним управляє Протоархимандрит, за безпосередньою допомогою свого Намісника для Головного осідку; має власний Правильник, встановлений Протоархимандритом за згодою його Ради.

648. – Власні прибутки Головного осідку становлять лише частковий внесок для покриття його потреб. Тому, утримання Головного осідку, у своїй основі, залежить від внесків Провінцій⁴⁰⁷.

649. – § 1. Головний осідок безпосередньо підпорядкований Протоархимандритові.

§ 2. Організаційне управління доручене Наміснику Головного осідку.

§ 3. Протоархимандрит, попередньо порадившись зі своєю Радою, призначає Намісника для Головного осідку.

2. Провінційний осідок

650. – Монастир чи Резиденція, де розміщена Управа Провінції, названий у цьому Статуті Провінційним осідком, ним управляє Протоігумен, особисто або через Намісника Провінційного осідку.

651. – Усі чернечі осідки Провінції робитимуть внески на утримання Провінційного осідку.

652. – § 1. Провінційний осідок безпосередньо підпорядкований Протоігуменові.

§ 2. Організаційне управління доручене Наміснику Провінційного осідку.

§ 3. Протоігумен, попередньо порадившись зі своєю Радою, призначає Намісника Провінційного осідку.

3. Загальні правила для інших Чернечих осідків

653. – Чернечий осідок може бути підпорядкований як Протоігуменові, так і Настоятелю Монастиря, до якого приєднано Осідок.

654. – Ченці Осідку, відповідно до Статуту, беруть участь у Малій Капітулі Провінційного осідку або Монастиря.

⁴⁰⁶ Королівський декрет н. 1722 з 21 серпня 1937. Записаний у реєстрі Юридичних Осіб і зберігається у Римській Префектурі – Територіальне Урядове Управління, під номером 523/87.

⁴⁰⁷ Пор. Конституції ЧСВВ – 1954, прав. 442, § 3.

655. – Рішення про заснування Монастиря належить як до Провінційної Капітули за затвердженням Протоархимандрита за згодою його Ради, так і до Протоігумена за згодою його Ради і за затвердженням Протоархимандрита за згодою його Ради.

656. – Щоб правосильно заснувати Чернечий осідок, вимагається письмовий дозвіл компетентного єпархіального Єпископа⁴⁰⁸.

657. – Дозвіл єпархіального Єпископа на заснування Чернечого осідку, згідно з нормами загального церковного права, надає право мати при ньому церкву і там священнодіяти, зважаючи, однак, на умови, законно вміщені у дозволі⁴⁰⁹.

658. § 1. Пропозиція щодо заснування Осідку повинна бути укомплектована розробленим і задокументованим планом, відповідно до вимог Провінційного Правильника.

§ 2. Крім цього, повинна бути укомплектована попереднім витратним бюджетом та відповідним планом фінансування, які приготує Економ.

659. – Усі акти стосовно заснування і зміни призначення Осідку повинні бути складені у письмовій формі; їх оригінали повинні зберігатися в архіві Монастиря, якому підпорядкований Осідок, а копії надіслані до Провінційного осідку та Головного осідку.

660. – Якщо Осідок розташований або має бути заснований у місцевості, яка територіально не належить до жодної Провінції, Протоархимандрит за згодою своєї Ради визначає, якому Протоігумену підпорядковуватиметься цей Осідок, і цей Протоігумен подбає про його заснування.

661. – Протоігумен, згідно з нормами Статуту, призначає на уряди в Осідку, переводить Ченців з одного Осідку Провінції в інший, розпоряджається переміщенням речей з одного Осідку Провінції в інший.

662. – § 1. В надзвичайно особливих обставинах, Чернечий осідок може безпосередньо підпорядковуватись Головному Настоятелю. Для цього Протоархимандритові потрібно одногосної згоди своєї Ради. Проте, якщо йдеться про Осідок, який знаходиться в межах території однієї з Провінцій, і зміна підлеглості не була пропозицією Протоігумена, тоді Протоархимандрит повинен попередньо вислухати думку компетентного Протоігумена і його Ради. Така підлеглість повинна бути якнайменш тривалою, однак, не довше, як до найближчої Генеральної Капітули.

§ 2. У цьому випадку Протоархимандрит заступає Протоігумена в усіх дорученнях, що є у компетенції Протоігумена.

663. – Настоятель, якому безпосередньо підпорядковується Осідок, має обов'язок пильнувати, щоб у ньому дотримувалася чернеча дисципліна, а коли б її забракло, то рішуче її відновлювати.

664. – Провінційний Економ та Економ Монастиря оцінюють видатки на адміністрування та утримання кожного окремого Осідку, кожний відповідно до своєї компетенції, та періодично їх оновлюють.

⁴⁰⁸ Пор. ККСЦ, кан. 509, § 1.

⁴⁰⁹ Пор. ККСЦ, кан. 437, § 1 ⇐ кан. 509, § 2.

665. – Щоб перевести чернечий осідок для іншого вжитку, наприклад, з Монастиря на лікарню або школу, вимагаються формальності, аналогічні до тих, які вимагаються для заснування Чернечого осідку. Але це не зобов'язує, коли змінюється лише внутрішня організація або чернеча дисципліна Осідку⁴¹⁰.

666. – § 1. Рішення про скасування Осідку належить до Протоархимандрита за згодою його Ради, на прохання Протоігумена за одноголосною згодою його Ради.

§ 2. У виняткових обставинах, Головний Настоятель може скасувати Осідок лише порадившись із Протоігуменом та з його Радою; однак, у цьому випадку Протоархимандрит повинен мати одноголосну згоду своєї Ради.

667. – Для правосильного скасування Чернечого осідку потрібно також попередньо порадитись з єпархіальним Єпископом.

668. – Для закриття церкви, приєднаної до Осідку, діють відповідні норми загального права.

669. – Та ж сама влада, яка заснувала Осідок, вирішує, за дозволом Протоархимандрита за згодою його Ради, про призначення майна скасованого Осідку, керуючись справедливістю і волею жертводавців.

670. – § 1. Оригінал акту скасування Осідку зберігається в архіві Монастиря, якому був підпорядкований Осідок, одна копія – в архіві Провінційної Управи, інша копія – в архіві Головної Управи.

§ 2. Оригінал акту про скасування Монастиря зберігається в архіві Провінційної Управи, а копія – в архіві Головної управи.

671. – Архів переходить до Осідку, до якого належав скасований Осідок.

4. Монастир

672. – Монастир є серцем василіянського життя. Монастиреві можуть бути підпорядковані: Новіціят, Резиденції, Місійні осідки, а також інші відокремлені структури, які виконують діяльність апостоляту, навчання і надання допомоги.

673. – Монастир є Осідком спільноти, яка складається принаймні із шести Ченців з довічними обітами, з яких принаймні четверо є священниками.

674. – § 1. Монастир залежить від Протоігумена.

§ 2. Монастирем управляє Настоятель.

675. – Монастир повинен бути заснований у таких місцевостях, де передбачається, що Ченці зможуть працювати згідно з своїм покликанням та особливостями Чину, та де обставини забезпечуватимуть фінансову самостійність Монастиря.

676. – § 1. Монастир, який безперервно, протягом шести років, мав менше чотирьох ченців, зберігає юридичний статус Монастиря, але набуває прерогативи Резиденції.

⁴¹⁰ Пор. ККСЦ кан.437, § 3 ⇐ кан. 509, § 2.

§ 2. В особливому випадку, коли йдеться про історичний Монастир, тобто такий, що існує більше сорока років, він зберігає прерогативи Монастиря, також і тоді, коли його склад залишається меншим від приписаного Статутом.

5. Резиденція

677. – Для заснування Резиденції потрібно, принаймні, три ченці з довічною професією, з яких, принаймні, двоє священники.

678. – § 1. Резиденція може підпорядковуватись як Настоятелю Монастиря, так і Протоігумену.

§ 2. Резиденцією управляє Намісник Настоятеля Монастиря або, відповідно, Протоігумена.

679. – Резиденція може існувати як спільнота навіть у складі двох Ченців з довічною професією, з яких один священник.

680. – Якщо Резиденція досягне відповідної кількості ченців, виконуються формальності для піднесення її до статусу Монастиря.

681. – Якщо протягом шести років до Резиденції постійно належав лише один Чернець, або й не було жодного, потрібно виконати формальності для її скасування.

6. Місійний осідок

682. – § 1. Місійний осідок засновується у виняткових обставинах для виконання особливих душпастирських завдань.

683. – § 1. Місійний осідок може підпорядковуватись як Настоятелю Монастиря, так і Протоігумену.

§ 2. Місійним осідком управляє Намісник Настоятеля Монастиря або, відповідно, Протоігумена.

684. – Для заснування і дієздатності Місійного осідку потрібно принаймні двох Ченців з довічною професією, з яких принаймні один священник.

685. – Якщо кількість ченців досягає рівня, який вимагається Статутом, тоді повинні бути виконані формальності для піднесення Місійного осідку до статусу Резиденції або Монастиря.

686. – Якщо до Місійного осідку безперервно протягом шести років належав би тільки один Чернець або жоден, потрібно виконати формальності для його скасування.

7. Осідок новіціату

687. – § 1. В Осідку новіціату діє вступний курс до василіянського чернечого життя та новіціят.

§ 2. Кожна Провінція матиме один новіціят.

688. – Осідок новіціату підпорядковується Настоятелю Монастиря або безпосередньо Протоігумену.

689. – Приміщення, призначені для діяльності новіціату, повинні бути відокремлені від приміщень, що призначені для вступного курсу до василіянського чернечого життя та інших діяльностей Осідку.

690. – § 1. До проводу новіціату входять: Вчитель новиків, його Помічник і постійні Сповідники.

§ 2. За дозволом Вчителя також інші священники можуть виконувати духовний провід і сповідати в новіціятському середовищі.

§ 3. Однак, новик має право сповідатись також у священників з-поза новіціату, дотримуючись при цьому чернечої дисципліни.

8. Осідок студій

691. – § 1. Бажано, щоб кожна Провінція мала власний Осідок студій⁴¹¹.

§ 2. Заснування Осідку студій можна розпочати лише тоді, коли ствердиться, що Провінція має у своєму розпорядженні відповідні людські і фінансові ресурси для заснування і дієздатності Осідку, з викладачами високого рівня, приміщеннями, пристосованими для викладацької діяльності, а також помешканнями для викладачів і студентів.

§ 3. Якщо Провінція не має достатніх засобів для заснування власного Осідку студій, дві або й більше Провінцій можуть заснувати спільний Осідок.

692. – Осідок студій залежить від Настоятеля Монастиря або безпосередньо від Протоігумена.

693. – § 1. Персонал Осідку включає Ректора і двох його Радників, Керівника студій, постійного Духівника, яким не може бути Ректор⁴¹², постійних Сповідників, Викладачів, Економа і Секретаря⁴¹³.

§ 2. За дозволом Ректора, також інші священники можуть виконувати духовний провід і сповідати в середовищі Осідку студій.

§ 3. Однак, студент має право сповідатись також у священників з-поза Осідку, дотримуючись при цьому чернечої дисципліни.

694. – § 1. Осідок студій має власний Правильник і власну програму священничих студій⁴¹⁴.

§ 2. Правильник і навчальну програму, а також можливі зміни, приготує Ректор Осідку студій, затверджує Протоігумен за згодою своєї Ради та відтак потверджує Протоархимандрит⁴¹⁵.

⁴¹¹ Див. ККСЦ, кан. 471, § 1 ⇐ кан. 536, § 1 і пор. ККСЦ, кан. 536, § 2.

⁴¹² Пор. ККСЦ, кан. 339, § 1.

⁴¹³ Див. ККСЦ, кан. 338, § 1.

⁴¹⁴ Див. ККСЦ, кан. 330 ⇐ кан. 536, § 2 і кан. 337, §§ 1 і 2.

⁴¹⁵ Пор. ККСЦ, кан. 337, § 3.

695. – § 1. Кожний Осідок студій повинен бути офіційно зареєстрований як навчальний інститут з усіма цивільними наслідками.

§ 2. Назву визначає Протоігумен за згодою своєї Ради.

§ 3. Осідок студій розташовується, по можливості, поблизу одного з католицьких університетів; більше того, бажано, щоб Осідок став філією цього університету.

§ 4. Осідок повинен мати у своєму розпорядженні відповідні приміщення, як для викладачів, так і для студентів, по можливості, окремі кімнати для кожного, аудиторії, відпочинкові зали, читальний зал, гідну бібліотеку, а також, відповідні для навчальної діяльності матеріали та оснащення.

§ 5. Приміщення Осідку студій повинні бути оздоблені релігійними речами і предметами мистецтва, притаманними нашому Чину, Церкві і Державі.

§ 6. Церква повинна бути дбайливо оснащена за вимогами візантійської традиції і матиме окремий вхід для мирян з-поза Осідку студій.

9. Інші василіянські структури

696. – Провінція може створювати власні структури для діяльності апостоляту й благодійництва, наприклад, школи та притулки; і вони можуть знаходитися при якомусь Осідку або окремо.

697. – Для заснування школи, притулку або іншої структури, відокремленої від Чернечого осідку, для кожної вимагається окрема письмова згода компетентного Єпископа; згода включає в собі дозвіл мати церкву при даній структурі⁴¹⁶.

⁴¹⁶ Пор. ККСЦ кан. 437, § 1 ⇔ кан. 509, § 2.

ЧАСТИНА VI **АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ**

РОЗДІЛ I **АДМІНІСТРАТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ**

698. – § 1. Приклад Святого Василя показує, що посідання дочасних дібр є дозволеним, аби тільки супроводжувалося чесним походженням, щоб було натхненним до братньої любові і далеким від розкоші та марнотратства.

§ 2. Цивільне законодавство робить необхідним реквізитом для надання Чинові державного визнання наявність та відповідність економічних ресурсів.

699. – § 1. Загальне церковне право визначає відповідальність різної влади щодо управління та нагляду в економічних справах.

§ 2. Цивільне законодавство встановлює паралельні, додаткові обов'язки, скеровані на врегулювання кожного аспекту адміністрування та економічного управління. Кількість і різноманітність завдань довершується завдяки наявності і можливостям сучасних комп'ютерних технологій.

Все-таки, для правильного адміністративного та економічного управління на даний час необхідно користуватись комп'ютерними технологіями.

1. Визнання Статуту

700. – § 1. Згідно з нормами цивільного права, Чин є юридичною особою, визнаною Державою. Держава надає своє визнання установі, яка виявляє здатність виконувати власні зобов'язання. В дійсності, майно управляючих не може бути гарантією для кредиторів юридичної особи: їхні права захищені лише майном установи і нормами, скерованими їх охороняти.

§ 2. Установа повинна мати такі реквізити, щоб отримати визнання з боку Держави:

1. дозволена статутна мета, зрозуміла в своїх економічних наслідках;
2. власне майно, обсягом, який відповідає вимогам економічної діяльності, згідно із статутною метою;
3. гідне управління, згідно із статутною метою;
4. прозорий, правдивий і доступний для третіх осіб бюджет.

§ 3. Визнання Державою надає установі статусу юридичної особи і досконалу майнову автономію, паралельно з правом набувати нерухомість, приймати спадок, дарування і пожертвування та виконувати усі законні операції фінансового і майнового характеру, яких вимагає статутна мета.

Досконала майнова автономія звільняє управляючих від будь-якої відповідальності майнового характеру. Цим пояснюється контроль влади над майном установи, а також обов'язок звітування, накладений на управляючих.

§ 4. Цей нормативний аспект є загальним для всіх Держав, в яких діє Чин.

2. Адміністративне координування

701. – Впровадження програмного забезпечення передбачає попереднє узгодження адміністративних процедур на рівні Провінції і Чину.

702. – § 1. Генеральна Капітула визначає напрямні адміністративного координування.

§ 2. Протоархимандрит, попередньо порадившись із Протоігуменами, видає розпорядження щодо здійснення адміністративного координування.

§ 3. Розпорядження Протоархимандрита повинні бути включені в Провінційний Правильник і Правильник Чернечого осідку.

3. Звіт

703. – § 1. Звіт виконує зобов'язання закону і, крім того, є найвідповіднішим інструментом для розподілу ресурсів і контролювання їх вжитку.

§ 2. Звіт Чину редагується згідно із фінансовою системою: це відповідає потребам Чину і, разом з тим, є якнайпростішим для складання та розуміння.

704. – § 1. Бюджет (званий також кошторисом) є інструментом для окреслення фінансових ресурсів та їхнього розподілу.

§ 2. Для Осідків і Провінцій з ресурсами недостатніми для покриття потреб, бюджет є також інструментом для доступу до додаткових ресурсів.

705. – Своєю чергою, заключний фінансовий звіт є інструментом контролю фінансових надходжень та їхнього використання.

706. – Кожний Чернечий осідок приготує власний бюджет, згідно із розпорядженнями, виданими Протоархимандритом.

707. – Провінційна Управа, на основі власного бюджету і бюджету всіх Осідків її компетенції, приготує зведений бюджет на рівні Провінції. На цьому етапі повинні бути узгоджені прогнози прибутків і видатків на рівні Провінції.

708. – Головна Управа, на основі власного бюджету і бюджетів Провінцій, приготує зведений бюджет на рівні Чину. На цьому етапі повинні бути узгоджені прогнози прибутків і видатків на рівні Чину.

709. – Вкінці кожного економічного року, кожний монастир складає власний заключний фінансовий звіт; Провінційний Осідок консолідує звіти на рівні Провінції; Головний Осідок консолідує все на рівні Чину.

710. – Доцільно, щоб заключний фінансовий звіт супроводжувався «Моральним звітом». Цей звіт має завдання інформувати не тільки про числа, але й про виконані завдання; допомагати читачам зрозуміти фінансові інформації, закладені у звіті; надавати потрібну інформацію тим, які постачають або можуть постачати ресурси.

РОЗДІЛ II ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

1. Координування економічного управління

711. – § 1. Генеральній Капітулі і Протоархимандриту, згідно з нормами загального церковного права і Статуту, належить контролювати і координувати економічне управління на рівні Чину. Провінційній Капітулі і Протоігумену належить контроль і координування на рівні Провінції.

§ 2. Координування економічного управління здійснюється шляхом спільних рішень, прийнятих під час Генеральної Капітули, строго дотримуючись зобов'язань, накладених різними місцевими законодавствами. Протоархимандрит і Протоігумен приводять у виконання директиви відповідної Капітули і відповідають за проведену ними роботу перед Капітулою і цивільною владою.

712. – § 1. Ченці, як члени василіянської родини, будуть готовими до взаємної допомоги, відповідно до потреб і можливостей, особливо щодо формування і навчання. Це здійснюється при розподілі ресурсів під час складення бюджету.

§ 2. Ченці нехай будуть вдячні своїм співбратам, які своєю енергійністю успішно виходять назустріч багатьом потребам Чину.

2. Роль Великої Капітули

713. – У роки скликання до Капітул належить:

1. оцінювати організаційний та економічний стан Чину, відповідно, Провінції;
2. перевіряти заключні фінансові звіти Чину, відповідно, Провінції;
3. визначати організаційні та економічні напрями Чину, відповідно, Провінції;
4. окреслювати багаторічні економічні плани Чину, відповідно, Провінції;
5. оновлювати права на видатки різних управителів;
6. визначати пріоритети діяльності та видатків, коли прогнозовані видатки перевищують прогнозовані прибутки.

3. Роль Настоятелів

714. – § 1. Згідно з василіянськими духом і традицією, Настоятель є духовним і організаційним провідником спільноти.

§ 2. На основі норм цивільного права, він є її адміністратором.

715. – До Настоятеля належить, попередньо порадившись із своїм економом:

1. визначати власні завдання і відповідні пріоритети;
2. берегти і шукати нові джерела фінансування, необхідні для існування Чину і виконання його обов'язків;
3. встановлювати пріоритет видатків;
4. забезпечувати комп'ютеризацію процедур, там де це потрібно і корисно.

716. – Зокрема, до Протоігумена належить забезпечувати Провінцію програмним забезпеченням, відповідним до місцевих потреб, та сумісним з іншими системами Провінції і Чину.

4. Взаємодоповнюваність і розмежованість функцій Настоятеля та Економа

717. – Економічне управління характеризується взаємодоповнюваністю функцій Настоятеля та Економа. Статут вимагає розрізнення функцій та відповідальності, і для цього визначає несумісність обов'язків Настоятеля та Економа⁴¹⁷.

718. – Відмінність між відповідальністю Настоятеля та Економа стає очевидною в управлінні бюджетом. Настоятель, в якості Управителя, бере на себе відповідальність за наявність і за використання ресурсів, розписаних у бюджеті, навіть, якщо це сам Економ надав дані та уклав бюджет.

Економ є відповідальним за те, щоб реалізувати досягнення результатів по виручці, передбачених в бюджеті, і втримувати видатки в межах, вказаних у бюджеті.

719. – Економ не може, без спеціального дозволу Настоятеля, діяти всупереч тому, що передбачене бюджетом; повинен, натомість, виявляти і своєчасно повідомляти Настоятеля про відхилення актуального стану від прогнозованого. Належить до Настоятеля, також на базі оцінок Економа, вирішувати, які заходи вживати.

РОЗДІЛ III ПРАВИЛА ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

1. Загальні правила

720. – Чернець повинен вважати дочасне майно Божим даром, шанувати його і відповідально ним користуватись, завжди виявляючи щодо нього дух вдячності та убожества.

721. – Ресурси Чину призначені для існування Чину і для здійснення статутної мети.

722. – Ченці уникатимуть операцій спекулятивного характеру, як таких, що противляться василіяньському духу, і, разом з тим, несумісні з цивільними нормами, що стосуються організацій.

723. – Ченці старанно виконуватимуть завдання економічного характеру, як у стосунку до третіх осіб, так і до співбратів. Особливо, зі старанністю і любов'ю, виконуватимуть зобов'язання стосовно зовнішніх співробітників.

724. – § 1. Законодавство дозволяє Чинові виконувати діяльність комерційного характеру, однак, в обсязі, обмеженому статутними завданнями, і їм підпорядковану.

§ 2. Загальний церковний кодекс забороняє окремому ченцеві, без дозволу Апостольської Столиці, займатися комерційною та діловою діяльністю задля особистого зиску або зиску інших осіб⁴¹⁸. Порушення цього закону вважається злочином⁴¹⁹.

2. Роздавання милостині

⁴¹⁷ Пор. ККСЦ, кан. 516, § 2.

⁴¹⁸ Пор. ККСЦ, кан. 385, § 2 ⇐ кан. 427.

⁴¹⁹ Пор. ККСЦ, кан. 1466.

725. – Настоятель Дому включає в річний бюджет суму, призначену для благодійної діяльності, згідно із законним звичаєм. Роздавати милостині призначений Економ, але дарування повинні бути в межах призначеної суми. Тільки Настоятель, в особливих випадках, з милосердя і любові, може роздавати милостині понад передбачену суму. Настоятель, у свою чергу, обмежений розпорядженнями Протоігумена і постановами Капітули.

3. Майно

726. – § 1. Згідно з нормами загальної церковної дисципліни, владою, яка управляє майном, є:

1. Генеральна Капітула;
2. Протоархимандрит за згодою своєї Ради;
3. Провінційна Капітула за затвердженням Протоархимандрита за згодою його Ради;
4. Протоігумен за згодою своєї Ради і за затвердженням Протоархимандрита за згодою своєї Ради.

§ 2. Генеральна Капітула визначає розмір суми, в межах якої може законно діяти кожна влада.

727. – § 1. При відчуженні майна потрібно поважати волю жертводавців.

§ 2. Для відчуження майна вимагається:

1. виправдана причина, наприклад, невідкладна потреба, очевидна користь, милосердя чи любов;
2. письмова оцінка відчужуваної речі, здійснена експертами;
3. письмова згода компетентної влади, без якої відчуження є неправосильним⁴²⁰.

4. Пожертви вірних

728. – Наші ченці можуть збирати пожертви лише за дозволом Протоігумена і за письмовим дозволом Ієрарха місця, у якому проводиться збирання пожертв⁴²¹.

729. – Пожертви, отримані для окресленої цілі, можуть бути використані лише для цієї цілі.

730. – Від пожертв не можна відмовлятися, хіба що з виправданої причини. У випадку пожертв у значних розмірах, відмова повинна бути дозволена Протоігуменом.

731. – Щоб прийняти пожертви, обтяжені зобов'язаннями на майбутнє або під іншими умовами, потрібний дозвіл Протоігумена за згодою його Ради.

732. – Стосовно відправи Божественної Літургії і відповідних пожертв потрібно дотримуватись таких приписів:

1. сума пожертви за відправу Божественної Літургії повинна бути такою, яка вказана єпархіяльними приписами;
2. прийняті пожертви і намірення, в яких відправляється, повинні бути старанно зазначені у спеціальній реєстровій книзі, яку потрібно пред'являти під час канонічних візитацій;

⁴²⁰ Пор. ККСЦ, кан. 1035 ⇌ кан. 425.

⁴²¹ Пор. ККСЦ, кан. 1015 ⇌ кан. 425.

3. прийняті пожертви не можуть бути використані перед відправою відповідної Літургії;

4. намірення на відправу Божественної Літургії, які не можуть бути виконаними, повинні бути своєчасно передані Протоігумену. Він, у свою чергу, передасть їх тим спільнотам Провінції, які мають у цьому потребу, або ж, коли їх буде ще забагато, перешле до Головної Управи.

5. Давність

733. – Давність – це норма, що існує як у церковному загальному праві, так і у цивільному праві, яка встановлює припинення права чи зобов'язання, коли таке припинення не було визначене сторонами.

734. – Давності підлягають права і зобов'язання майнового характеру.

735. – Згідно з нормами загального церковного права, після тридцяти років підлягають давності нерухомість, цінні речі, твори мистецтва, антикваріат і пожертвовані цінності⁴²².

736. – Щодо давності у випадку священних речей, тобто тих, які призначені для богочитання через посвячення або благословення, потрібно строго дотримуватись спеціальних норм загального церковного права⁴²³.

737. – Не підлягають давності права і зобов'язання морального характеру, наприклад:

1. права й обов'язки, які випливають з Божого закону;
2. права, які можна одержати тільки на підставі апостольського привілею;
3. права й обов'язки, які безпосередньо стосуються духовного життя вірних;
4. зобов'язання, які стосуються відправи Божественної Літургії;
5. канонічне призначення уряду, який, згідно з нормами права, повинен виконуватись священником;
6. право візитації;
7. обов'язок послуху⁴²⁴.

6. Побожні неавтономні фундації

738. – Побожні неавтономні фундації складаються з пожертв, прибутки з яких призначені для благодійності, апостоляту чи духовного милосердя, обтяжені довготривалими зобов'язаннями, всі умови яких описані в акті прийняття. У Василянському Чині побожні неавтономні фундації можуть бути правосильно прийняті лише за письмовим затвердженням Протоігумена за згодою його Ради; вони можуть надати свою згоду лише після того, як оцінять вже взяті дотичною василянською юридичною особою зобов'язання і переконуються, що вона може взяти на себе також нове зобов'язання⁴²⁵.

⁴²² Пор. ККСЦ, кан. 1019.

⁴²³ Див. ККСЦ, кан. 1018.

⁴²⁴ Пор. ККСЦ, кан. 1542.

⁴²⁵ Пор. ККСЦ, кан. 1048, § 2.

739. – Протоігумен приймає на зберігання майно побожної фундації, інвестує капітал, розпоряджається доходами з прибутків на користь компетентної василіянської одиниці і повідомляє їй про доручені зобов'язання та їхню тривалість⁴²⁶.

740. – § 1. Протоігумен, у межах своєї компетенції, з виправданих і важливих причин, може скоротити, обмежити, змінити розпорядження фундатора, але тільки тоді, коли має виразний дозвіл жертводавця.

§ 2. Якщо зменшення доходів фундації, девальвація або інша причина, без вини Чину, робить неможливим виконання прийнятих зобов'язань, тоді Вищий Настоятель, у межах своєї компетенції, попередньо порадившись з вищою владою і якнайвірніше зберігаючи волю фундатора, може правосильно звузати ці зобов'язання, дотримуючись приписів Статуту.

741. – Будь-яке звуження зобов'язань щодо відправи Божественної Літургії застерігається виключно Апостольському Престолу⁴²⁷.

742. – Кожний чернечий осідок приготує і поновлює список побожних фундацій своєї компетенції та відповідних зобов'язань, який повинен бути доступним для ченців⁴²⁸.

7. Довірене майно

743. – Якщо Чернець нашого Чину отримує доручення на майно, призначене для церков місця чи єпархії або для християн, які проживають у даній місцевості, або для побожних справ, він повинен повідомити Ієрарха місця про отримане довір'я, вказуючи йому все дотичне майно і пов'язані з ним зобов'язання. Якби, однак, жертводавець йому виразно і цілковито заборонив це зробити, Чернець не повинен приймати доручення⁴²⁹.

⁴²⁶ Пор. ККСЦ, кан. 1049.

⁴²⁷ Пор. ККСЦ, кан. 1052, § 1.

⁴²⁸ Пор. ККСЦ, кан. 1051.

⁴²⁹ Пор. ККСЦ, кан. 1046, § 3.